C:\Users\Plazma\Desktop\309\Kahn_James-Hvezdne_valky_3-Navrat_Jediho.pdb

PDB Name: Hvezdne valky-3 Navrat Jediho-K
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 15.5.2005
Modification Date: 15.5.2005
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

NÁVRAT JEDIHO
JAMES KAHN

Po několika minutách se Yoda podíval
na chlapce ještě jednou a s nejvyšším úsilím
se jemně usmál, vetché tělo držela
při životě jenom velikost jeho ducha.
"Luku - varuj se císaře. Nepodceňuj jeho moc,
jinak tě čeká osud tvého otce. Až budu pryč…
posledním Jedim budeš ty. Luku, ve vaší rodině
je síla mocná. Předávej dál, co… jsi se…
naučil…" Začal se zajíkat, zavřel oči.
"Je… ještě… jiné… nebe…"
Nadechl se, a pak vydechl, jeho duch z něho
odešel jako slunný vítr vanoucí k jinému nebi.
Tělo se jednou zachvělo; a pak zmizel.

V dávných dobách, v jedné vzdálené, vzdálené galaxii…

Prolog
Nejtemnější vesmír. Daleký, široký, vysoký; a tyto dimenze se ohýbaly do zakřivené temnoty, odměřované pouze třpytivými hvězdami, které se tou propastí řítily, až klesly do nekonečna. Do nejhlubší hlubiny.
Ty hvězdy představovaly milníky vesmíru. Byly tu věkovité oranžové uhlíky, modří trpaslíci, podvojní žlutí obři. Byly tu hroutící se neutronové hvězdy a zuřivé supernovy, které syčely do ledové prázdnoty. Byly tu hvězdy, které se rodily, dýchaly, pulsovaly a umíraly. Byla tam Hvězda smrti.
Hvězda smrti plula na nejzazším okraji galaxie, na orbitu stanice nad zeleným měsícem Endorem - měsícem, jehož mateřská planeta dávno zahynula v nebývalém kataklyzmatu a propadla se do neznáma. Hvězda smrti byla ozbrojená bitevní stanice Impéria, téměř dvakrát tak veliká jako její předchůdkyně, kterou před mnoha lety zničila vojska povstalců - byla téměř dvakrát tak veliká, ale více než dvojnásobně mocná. Ale zatím byla hotova jenom z poloviny.
Jako poloviční temná ocelová koule visela nad zelenou planetou Endor, tykadla nedokončených superstruktur se z ní natahovala k jejímu živému souputníkovi jako tápavé nohy smrtonosného pavouka.
K obří vesmírné stanici se cestovní rychlostí přibližoval císařský hvězdný destruktor. Byl ohromný - bylo to přímo město -, ale pohyboval se s rozvážnou grácií jako nějaký velký mořský drak. Doprovázel ho tucet stíhaček TIE - černé bojové letouny podobné hmyzu, které svištěly sem a tam kolem obvodu bojové lodě; prováděly výzkum, sondáž, dokovaly, přeskupovaly se.
Tu se nehlučně otevřel hlavní dokovací prostor lodi. Krátký zážeh a císařský raketoplán vyměnil temnotu doku za temnotu vesmíru. Tiše a cílevědomě uháněl směrem k napůl dokončené Hvězdě smrti.
Kapitán a druhý pilot v kokpitu raketoplánu odečítali finální údaje, sledovali funkce sestupu. Oba to všechno prováděli už tisíckrát, ale teď viselo ve vzduchu nezvyklé napětí. Kapitán zapojil spínač vysílače a promluvil do mikrofonu.
"Velitelská stanice, tady ST321. Kód Povolení Modrá. Jdeme na sestup. Dezaktivujte bezpečnostní štít."
Z reproduktoru se ozývalo praskání statické elektřiny; pak uslyšeli hlas kontroly přístavu: "Bezpečnostní deflektorní štít bude dezaktivován, až nám bude potvrzen váš vysílací kód. Zůstaňte na příjmu…"
Kokpit znovu zaplnilo ticho. Kapitán raketoplánu si kousal zevnitř tváře, nervózně se usmál na druhého pilota a zamumlal: "Co nejrychleji, prosím vás - ať to netrvá dlouho. Nemá náladu čekat…"
Přestali se ohlížet do pasažérské sekce raketoplánu, ve které se teď při přistávání rozsvítilo. Nezaměnitelný zvuk mechanického dýchání, který vycházel ze stínu v komnatě, naplňoval kabinu strašlivou netrpělivostí.
V řídící věži Hvězdy smrti pod nimi operátoři přecházeli podél řady panelů, monitorujících veškerou vesmírnou dopravu v oblasti, autorizovali pořadí letů, povolovali přístup určitým letounům do určitých oblastí. Štítový operátor se najednou znepokojeně podíval na svůj monitor; obrazovka ukazovala samotnou bitevní stanici, měsíc Endor a síť energie - deflektorní štít -, tryskající ze zeleného měsíce a obklopující Hvězdu smrti. Jenomže nyní se bezpečnostní síť začala rozdělovat, stahovat a tvořit přístupový kanál - a tím kanálem vplula tečka, kterou byl císařský raketoplán, a

blížila se bez překážek k obrovské vesmírné stanici.
Štítový operátor rychle k obrazovce zavolal svého kontrolního důstojníka, protože si nebyl jistý, jak postupovat.
"Co je to?" zeptal se důstojník.
"Ten raketoplán má prioritu třídy jedna." Snažil se, aby se v jeho hlase místo strachu ozývala nedůvěra.
Důstojník pohlédl na obrazovku jen letmo, uvědomil si, kdo je v raketoplánu, a řekl si: "Vader!"
Prošel rázně kolem průzoru, ze kterého bylo vidět, že raketoplán provádí poslední manévry, a zamířil k doku. Otočil se ke kontrolorovi.
"Informujte velitele, že přistál raketoplán Lorda Vadera."
Raketoplán tiše dosedl; v ohromných prostorách mamutího doku vypadal jako trpaslík. Stovky vojáků se seřadily do útvaru, kterým olemovaly rampu raketoplánu - císařské vojsko v bílém brnění, důstojníci v šedých uniformách, a elita, červeně oděná císařská garda. Ztuhli v pozoru, když vstoupil Moff Jerjerrod.
Jerjerrod - vysoký, štíhlý, arogantní - byl velitelem Hvězdy smrti. Beze spěchu kráčel mezi řadami vojáků k rampě raketoplánu. Jerjerrod neměl ve zvyku spěchat, protože spěch znamenal touhu být někde jinde, a on byl muž, který zjevně byl přesně tam, kde chtěl být. Velcí lidé nikdy nespěchají (liboval si ve rčeních); velcí lidé působili, že spěchali jiní.
Přesto Jerjerrod nebyl zaslepený ctižádostí; a návštěva někoho takového, jako byl velký Temný pán, nemohla být brána na lehkou váhu. Stál tedy u průchodu do raketoplánu a čekal - uctivě, ale beze spěchu.
Najednou se otevřel vstupní poklop raketoplánu a donutil nastoupené vojáky vytáhnout se do ještě přísnějšího pozoru. Nejprve z východu sálala jenom temnota; pak se ozvaly kroky; pak charakteristické elektrické dýchaní, podobné dýchání stroje; a nakonec se z prázdnoty vynořil Darth Vader, pán ze Sithu.
Vader sestoupil po rampě dolů a přehlédl shromáždění. Když došel k Jerjerrodovi, zastavil se. Velitel provedl úklonu hlavou a usmál se.
"Lorde Vadere, jaká nečekaná radost. Jsme poctěni vaší návštěvou."
"Ty zdvořilosti si můžeme ušetřit, veliteli." Vaderova slova jako by vycházela ze studny. "Císař se zajímá, jak pokračujete. Jsem tady, abych zde všechno uvedl do souladu s plánem."
Jerjerrod zbledl. Takovou novinku nečekal. "Ujišťuji vás, lorde Vadere, že moji lidé pracují, jak nejrychleji mohou."
"Možná se mi podaří zrychlit jejich postup způsoby, o kterých jste neuvažoval," zavrčel Vader. Měl své způsoby; to bylo známo. Způsoby, a zase způsoby.
Jerjerrod udržel hlas v klidu, i když z hloubi se mu začalo po krku sápat strašidlo spěchu. "To nebude nutné, můj pane. Říkám vám, že stanice bude nepochybně v provozu tak, jak je naplánováno."
"Obávám se, že císař nesdílí váš optimistický odhad situace."
"Bojím se, že požaduje nemožné," pronesl velitel.
"Snad byste mu to mohl vysvětlit, až přiletí." Vaderův obličej zůstával neviditelný za smrtelně černou maskou, která ho chránila; ale v elektronicky změněném hlase byla znát zloba.
Jerjerrod zbledl ještě víc. "Císař je na cestě sem?"
"Ano, veliteli. A bude velmi rozmrzelý, jestli budete pořád pozadu za plánem, až přiletí." Promluvil nahlas, aby rozšířil hrozbu na všechny, kdo ho slyšeli.
"Zdvojnásobíme veškeré úsilí, lorde Vadere." Byl o tom přesvědčen. Cožpak někdy i velcí mužové nespěchali, v dobách nejvyšší nouze?
Vader znovu snížil hlas. "V to doufám, veliteli, ve vašem zájmu. Císař už nebude trpět žádné odklady konečného zničení těch povstaleckých psanců. A my teď máme tajnou zprávu," do této intimní podrobnosti zasvětil jenom Jerjerroda, "povstalecká flotila shromáždila všechny svoje síly do jediné obrovské armády. Blíží se čas, kdy je budeme moci rozdrtit, bez milosti, jediným úderem."
Na zlomek vteřiny se zdálo, že se Vaderův dech zrychlil, pak se znovu vrátil do uměřeného rytmu, podobný dutým poryvům větru.
I.
Venku kolem malé chatrče z vepřovic kvílela písečná bouře, jako bestie v agónii, která odmítá zemřít. Uvnitř byly ty zvuky ztlumené.
V přístřešku bylo chladněji, tišeji a temněji. Zatímco venku vyla bestie, tady na tomto místě plném stínů a odstínů pracovala postava v dlouhém plášti.
Z rukávů kaftanu se vynořily zlatohnědé ruce, držící tajemné nástroje. Postava se přikrčila u země a pracovala. Před ní ležel kotoučovitý nástroj podivného tvaru, z jednoho konce vedly dráty, do plochého povrchu byly vyryty symboly. Napojila dráty k trubkovitému, hladkému držadlu, protáhla jím ústrojně vypadající konektor, jiným nástrojem ho připevnila na místo. Přešla ke stínu v rohu; stín mu vyšel vstříc.
Tajemný tvar se zkusmo přisunul k postavě v plášti. "Vrrrdit dvít?" zeptala se jednotka R2 nesměle, když se blížila, a zastavila se, když se ocitla na stopu před mužem v plášti, který držel v rukou podivný nástroj.
Muž v plášti pokynul droidovi, aby se přiblížil ještě víc. ArtooDetoo zbytek vzdálenosti spěšně překonal a zablikal; a muž pozvedl k jeho zakulacené malé hlavě své ruce.

Duny Tatooinu bičoval jemný písek. Zdálo se, že písek létá ze všech stran najednou, místy vířil jako tajfun, tady se svíjel v ďábelské vichřici, tam v poklidu povíval, nepředvídatelně a beze smyslu.
Přes pláň pouště se táhla cesta. Její vzhled se neustále měnil, v jedné chvíli ji zakrýval driftující okrový písek, v příští chvíli byla jako vymetená, nebo pokřivená tetelícím se vzduchem. Cesta spíše mizivá nežli sjízdná; ale přesto bylo nutno se po té cestě vydat. Protože to byl jediný způsob, jak se dostat k paláci Jabby Hutta.

Jabba byl nejbídáčtějším gangsterem v galaxii. Měl prsty v pašování, obchodu s otroky, vraždách; jeho přisluhovači byli roztroušení po všech hvězdách. Ohavnosti sbíral i vynalézal, a jeho dvůr byl doupětem rozkladu, který se nedal s ničím srovnat. Někdo říkal, že Jabba si pro svoje sídlo vybral Tattoine, protože jenom ve vyprahlé výhni téhle planety mohl doufat, že jeho duše úplně neshnije - tady mohlo žíznivé slunce vypéct jeho tělesné tekutiny až na zahnívající lák. V každém případě to bylo místo, o kterém vědělo jenom málo odvážlivců, kterým byl dovoleno se přiblížit. Bylo to ďábelské místo, kde i ti nejstatečnější cítili, jak jejich síla vadne pod zkaženým dechem Jabbova hnití.
"Putvít bíDÚÚ gang úbl Dlíp!" vokalizoval Artoo Detoo.
"Samozřejmě se bojím," stěžoval si See Threepio. "A ty by ses měl taky bát. Ubohý Lando Calrissian se odsud nikdy nevrátí. Umíš si představit, co s ním provedli?"
Artoo nesměle písknul.
Zlatý droid se ztuhle brodil přes klouzající pískovou horu, pak se zarazil, když se nedaleko před ním vynořil temný Jabbův palác. Artoo do něho skoro vrazil a rychle zajel na krajnici.
"Dívej se, kam šlapeš, Artoo." See Threepio se znovu vydal na cestu, ale teď už pomaleji, jeho malý přítel se mu sunul po boku. A za chůze povídal. "Proč nemohl doručit tu zprávu Chewbacca? Ne, jakmile se naskytne nějaká nemožná výprava, obrátí se na nás. O droidy si nikdo starosti nedělá. Někdy se ptám, proč to všechno snášíme."
Celý zbytek osamělého putování nepřestával bručet, až konečně došli k bráně paláce; k masivním železným dveřím, vyšším, než kam mohl Threepio dohlédnout - byly zasazené do řady kamenných a železných stěn, které tvořily několik gigantických válcovitých věží, jež jako by vyrůstaly z hory navršeného písku.
Dva droidi se bojácně rozhlíželi kolem dveří po známkách života nebo uvítání, nebo po nějakém signalizačním zatížení, kterým by mohli dát vědět, že jsou tady. Když nic takového nezahlédli, See Threepio učinil rozhodnutí (kterážto funkce byla do něho předem naprogramována), třikrát jemně zaťukal na mohutnou kovovou bránu, pak se rychle otočil a oznámil Artoo: "Zdá se, že tady nikdo není. Vrátíme se a povíme to panu Lukovi."
Náhle se ve středu vrat otevřelo malé okénko. Z něho se vynořila vřetenovitá mechanická paže, připojená k velké elektronické oční bulvě, která nestydatě civěla na dva droidy. Bulva promluvila.
"Tý čata hhat yudd!"
Threepio stál vzpřímeně, hrdě, i když obvody se mu trochu třásly. Otočil se k oku, ukázal na Artoo a pak na sebe.
"Artoo Deetowha bo See Threepioiša ey túta odd miška Jabba Hutt."
Oko se rychle podívalo z jednoho robota na druhého, pak se stáhlo okénkem zpátky a poklop zaprásklo.
"Bú-DÍÍp gaNÚÚng," zašeptal starostlivě Artoo.
Threepio přikývl. "Myslím, že nás dovnitř nepustí, Artoo. Radši půjdeme." Otočil se k odchodu, když Artoo zapípal neochotný čtyřtón.
V té chvíli se ozval strašlivý, skřípavý lomoz a masivní železná vrata se začala zvedat. Droidi se po sobě skepticky podívali, a pak se zahleděli do zející černé jeskyně před sebou. Čekali, báli se vstoupit, báli se ustoupit.
Ze stínů na ně zaskřehotal podivný hlas oka: "Nadd čaa!"
Artoo pípl a sunul se do šera. Threepio zaváhal a pak pospíšil za svým soudkovitým přítelem. "Artoo, počkej na mě!"
Zastavili se spolu v rozlehlém průchodu a Threepio zaláteřil: "Ztratíš se."
Vrata se za nimi zabouchla s mohutným třeskem, který se rozléhal po temné jeskyni. Polekaní roboti chvíli stáli bez pohybu; pak váhavě vyšli vpřed.
Okamžitě se k nim připojili tři rozložití gamorreánští strážní - silná hovada podobná prasatům, jejichž rasová nenávist k robotům byla dobře známá. Stráže vedly droidy tmavým koridorem, aniž by na ně třeba jenom kývly. Když došli k první zpola osvětlené chodbě, jeden z nich chrochtl rozkaz. Artoo pípl nesmělý dotaz k Threepio.
"Nepotřebuješ to vědět," odpověděl zlatý droid nabádavě. "Jenom vyřiď vzkaz pana Luka a rychle nás odsud dostaň."
Než udělali další krok, z temnoty příčné chodby se k nim přiblížila postava; Bib Fortuna, nikterak elegantní majordomus Jabbova degenerovaného dvora. Byla to vysoká humanoidní stvůra s očima, které viděly jenom to, co bylo nezbytné, a v róbě, která všechno schovala. Z týla lebky mu vyčuhovaly dva tučné, chapadlovité výrůstky, které v různých chvílích vykonávaly chápavé, smyslové a poznávací funkce - a nosil je buď dekorativně zavěšené přes ramena, nebo, pokud situace vyžadovala vyrovnat rovnováhu, visely za ním dolů jako dvojitá oháňka.
Nepatrně se usmál, když se zastavil před dvěma roboty. "Die wanna wanga."
Threepio oficiálně promluvil. "De wanna wanaga. Přinášíme zprávu tvému pánovi, Jabbovi Huttovi." Artoo pípl postskriptum, Threepio pokývl a dodal: "A dárek." Chvíli o tom přemýšlel, vypadal tak překvapeně, jak to jen bylo u droida možné, a hlasitě k Artoo zašeptal: "Dárek, jaký dárek?"
Bib důrazně zavrtěl hlavou. "Níí Jabba no badda. Míí čaade su gúúdie." Natáhl ruku k Artoo.
Malý droid ustrašeně couvl, ale jeho protesty nekončily: "bDúúú íl NGrwrrr Op dbúúú Dllop!"
"Artoo, dej mu to!" přesvědčoval ho Threepio. Artoo někdy uměl být tak binární.
Ale v té chvíli Artoo začal být přímo vzdorovitý, pípal a tutal na Fortunu a Threepio, jako by oba měli vymazané programy.
Threepio nakonec kývl, odpověď Artoo ho moc nepotěšila. Omluvně se na Biba usmál. "Říká, že náš pán nám nařídil, abychom to dali přímo Jabbovi." Bib o tom problému chvíli uvažoval, zatímco Threepio pokračoval ve vysvětlování. "Je mi velice líto. Obávám se, že v těchhle věcech je velmi tvrdohlavý." Podařilo se mu do hlasu vpravit zahanbující, ale láskyplný tón, a nachýlil hlavu ke svému malému společníkovi.
Bib jim pokynul, aby ho následovali. "Nadd čaa." Kráčel zpátky do tmy, droidi ho těsně následovali, tři gamorreánští strážní se vlekli jako zadní voj.
Když se See Threepio nořil do tlamy stínů, potichu zamumlal k mlčenlivé jednotce R2: "Artoo, mám z toho špatný pocit."

See Threepio a Artoo Detoo stáli ve vchodu do trůnního sálu a nahlíželi dovnitř. "Jsme ztraceni," zafňukal Threepio a přál si jako už tisíckrát, aby mohl zavřít oči.
Místnost byla zaplněná od jedné kamenité stěny ke druhé živoucí spodinou vesmíru. Groteskní stvůry z nejnižších hvězdných systémů, opilé kořenným alkoholem a vlastními hnusnými pachy. Gamorreáni, pokroucení humanoidi, Jawové - všichni se vyžívali v nejhnusnějších orgiích nebo se bezuzdně potýkali v odporných soubojích. A v čele místnosti, opírající se o výstupek, ze kterého byl výhled na všechny ty orgie, byl Jabba Hutt.
Hlavu měl třikrát, možná čtyřikrát tak velikou jako člověk. Oči měl žluté, hadí - kůže se také podobala hadí, až na tlustou vrstvu mazu. Neměl žádný krk, jenom sérii brad, které se rozšiřovaly do mohutného nadmutého těla, nacpaného k prasknutí kradenými pamlsky. Zakrnělé, téměř neužitečné paže vyrůstaly z horní části těla, lepkavé prsty levé ruky malátně obemykaly hlavičku vodní dýmky. Neměl vlasy - ztratil je díky kombinaci nejrůznějších nemocí. Neměl nohy - jeho tělo se prostě postupně zužovalo do dlouhého, nabobtnalého hadího ocasu, který se táhl podél podstavce jako válec kynutého těsta. Jeho bezretá ústa byla široká téměř od ucha k uchu, a neustále slintala. Byl skrznaskrz nechutný.
K němu byla za krk řetězem připoutaná smutná, krásná tanečnice, členka Fortunova zvěřince, které z týla vyrůstala dvě vyschlá, souměrná tykadla, visící svůdně dolů po nahých, svalnatých zádech. Jmenovala se Oola. Vypadala uboze, seděla tak daleko od trůnu, jak jí řetěz dovolil.
A těsně u Jabbova břicha ležel malý plaz podobný opici; jmenoval se Oplzlík a lapal všechno jídlo a sliz, který prýštil z Jabbových rukou nebo úst, a pojídal je s chichotáním, ze kterého se zvedal žaludek.
Opilé dvořany částečně osvětlovaly proudy světla shora; Bib Fortuna přicházel ke stupínku. Místnost se skládala z nekonečné řady výklenků ve výklencích, aby všechno, co se v nich dělo, bylo v každém případě vidět jen jako pohyb stínů. Když Fortuna došel k trůnu, delikátně se naklonil dopředu a cosi zašeptal do oslintaného ucha monarchy. Jabbovy oči se proměnily ve štěrbiny… pak s chechtotem maniaka pokynul, aby dva vystrašené droidy přivedli.
"Bo suda," hvízdl Hutt a dostal záchvat kašle. I když rozuměl několika jazykům, považoval za věc cti mluvit jenom huttsky. Jediná věc, na které bazíroval.
Třesoucí se roboti si pospíšili, aby stanuli před odpudivým vládcem, i když hrubě znásilňoval jejich hluboce naprogramovanou citlivost. "Ten vzkaz, Artoo, ten vzkaz," naléhal Threepio.
Artoo pískl a ze zakulacené hlavy začal vysílat proud světla, kterým stvořil hologram Luka Skywalkera, jak stojí před nimi na zemi. Obraz rychle vyrostl do výšky deseti stop, až se mladý válečník Jedi tyčil vysoko nad shromážděným davem. Místnost v Lukově ohromující přítomnosti najednou ztichla.
"Zdravím tě, Vznešený," řekl hologram Jabbovi. "Dovol, abych se představil. Jsem Luke Skywalker, rytíř řádu Jedi a přítel kapitána Sola. Toužím po audienci u tvé Velikosti, abychom uzavřeli výhodný obchod, co se týče jeho života." V té chvíli celá místnost propukla v chechtot, který Jabba v mžiku zastavil pohybem ruky. Luke se na dlouho neodmlčel. "Vím, že jsi silný, mocný Jabbo, a že tvůj hněv na Sola je určitě stejně mocný. Ale jsem si jist, že můžeme uzavřít vzájemně výhodnou dohodu. Jako důkaz dobré vůle ti předávám dar - tyhle dva droidy."
Threepio poskočil, jako by ho něco píchlo. "Cože! Co to říkal?"
Luke pokračoval: "… Oba jsou velmi pracovití a budou ti dobře sloužit." S tím hologram zmizel.
Threepio v zoufalství potřásl hlavou. "Ach ne, to nemůže být pravda. Artoo, určitější přehrál nesprávný vzkaz."
Jabba se chechtal a slintal.
Bib promluví v huttštině. "Radši obchod než boj? Pak není Jedi."
Jabba souhlasně přikývl. Ještě se ušklíbal, když zaskřehotal na Threepio: "Žádná dohoda nebude. Nemám vůbec v úmyslu vzdávat se své oblíbené dekorace." S přísným chechtotem se podíval ke spoře osvětlenému výklenku vedle trůnu; tam naplocho ke zdi viselo karbonizované tělo Hana Sola, jeho obličej a ruce trčely z chladného tvrdého kvádru, a vypadal jako socha nořící se z kamene.

Artoo a Threepio zachmuřeně kráčeli zatuchlou chodbou za vydatného pohánění gamorreánské gardy. Obě stěny lemovaly žalářní kobky. Vycházel z nich nevýslovný mučivý nářek, zatímco droidi procházeli kamennou chodbou plnou ozvěn stále dál do nekonečných katakomb. Občas se zpoza mříží natáhla ruka a lapala po nešťastných robotech.
Artoo žalostně pískal. Threepio jenom vrtěl hlavou. "Co to jenom pana Luka napadlo? Zavinil jsem to já? Nikdy s mou prací nevyjádřil nespokojenost…"
Došli ke dveřím na konci koridoru. Automaticky se rozevřely a Gamorreán je postrčil vpřed. Uvnitř na jejich uši zaútočily ohlušující strojové zvuky - skřípání koleček, klapání hlavic pístů, hydraulická kladiva, hučení strojů - a viditelnost zhoršoval neustále tryskající oblak páry. Buď to byla kotelna, nebo programové peklo.
Jejich pozornost upoutal agonický elektronický výkřik, podobající se rozkládající se převodovce, který vycházel z rohu. Z mlhy vykráčela EV9D9, štíhlá humanoidní robotka, která trpěla některými znepokojivě lidskými chutěmi. V šeru za Ninedenine viděl Threepio skřipec, na kterém odtrhávala nějakému droidovi nohy, zatímco druhému droidovi, visícímu hlavou dolů, přikládala na chodidla rozžhavené železo; elektronický řev, který Threepio zaslechl před chvílí, se ozval ve chvíli, kdy se senzorové obvody v kovové kůži v agónii rozpouštěly. Threepio se při tom zvuku přikrčil, jeho vlastní obvody soucitně zapraskaly statickou elektřinou.
Ninedenine se postavila před Threepio, pozvedla chtivě své klepetovité ruce. "Á, nové přírůstky," řekla velice spokojeně. "Jsem Eva Ninedenine, šéfka kyborgových operací. Ty jsi protokolární droid, že?"
"Jsem See Threepio, humanoidní kyborg -"
"Ano nebo ne bude stačit," řekla Ninedenine ledově.
"Nu, ano," odpověděl Threepio. Tahle robotka bude dělat potíže, to bylo jasné - patřila k těm droidům, kteří pořád museli dokazovat, že jsou lepší droidi než ostatní.

"Kolika jazyky mluvíš?" pokračovala Ninedenine.
No, na tuhle hru dva stačí, pomyslel si Threepio. Nasadil pásek s nejdůstojnějším oficiálním představováním. "Plynule ovládám více než šest miliónů druhů komunikace, a -"
"Skvělé!" přerušila ho Ninedenine radostně. "Jsme už nějakou dobu bez překladatele, protože pán se rozzlobil kvůli čemusi, co náš poslední protokolární droid řekl, a dezintegroval ho."
"Dezintegroval!" zaúpěl Threepio. Jakákoli naděje na dodržování protokolu ho opustila.
Ninedenine promluvila k prasečímu strážnému, který se náhle objevil. "Tenhle bude docela užitečný. Nasaďte mu svorník, aby neutekl, a odveďte ho zpátky nahoru do hlavní audienční komnaty."
Strážný zachrochtal a hrubě postrčil Threepio ke dveřím.
"Artoo, neopouštěj mě!" zvolal Threepio, ale strážný ho popadl a táhl pryč; a bylo to.
Artoo vydal dlouhý, žalostný výkřik, když Threepia odváděli. Pak se otočil k Ninedenine a zuřivě a dlouze zapípal.
Ninedenine se zasmála. "Jsi malý divoch, ale brzo se naučíš být trochu uctivý. Potřebuji tě na pánově admirálském člunu. V poslední době z něho zmizelo několik našich astrodroidů - pravděpodobně je ukradli na náhradní součástky. Myslím, že tu mezeru pěkně zaplníš."
Droid na skřipci vyrazil vysokofrekvenční zaječení, pak krátce zajiskřil a ztichl.

Dvůr Jabby Hutta kypěl zlovolnou extází. Oola, nádherné stvoření připoutané k Jabbovi, tančila uprostřed místnosti, a opilé stvůry jásaly a dělaly výtržnosti. Threepio postával obezřele vzadu za trůnem a snažil se být co nejméně nápadný. Chvílemi se musel sehnout, aby se vyhnul ovoci, které letělo jeho směrem, nebo musel ukročit před kutálejícím se tělem. Většinou se jenom krčil. Co jiného měl protokolární droid dělat na místě, které tak hrubým způsobem protokol porušovalo?
Jabba zašilhal přes kouř své dýmky a kývl na Oolu, aby si šla sednout vedle něho. Okamžitě přestala tančit, v očích ustrašený pohled, ustupovala a vrtěla hlavou. Bylo vidět, že dřív při takových pozváních trpěla.
Jabba se rozzlobil. Nesmlouvavě ukázal na místo vedle sebe na stupínku. "Dá Eitha!" zavrčel.
Oola zavrtěla hlavou ještě zuřivěji, tvář se jí proměnila v masku hrůzy. "Na čaba negatorie. Na! Na! Natúta…"
Jabba zesinal vzteky. Zuřivě se pohnul k Oole. "Boská!"
Jabba stiskl knoflík a uvolnil Oolin řetěz. Než mohla prchnout, roštové padací dveře v podlaze se rozletěly a Oola se zřítila do jámy pod nimi. Dveře se okamžitě zaklaply. Chvíle ticha, potom se ozval hluboký, burácivý řev, pak následoval strašlivý výkřik, a po něm zase ticho.
Jabba se chechtal, až slintal. Tucet kumpánů přispěchalo, aby nakukovali roštem a sledovali umírání půvabné dívky.
Threepio se shrbil ještě víc a hledal oporu v karbonitovém těle Hana Sola, zavěšeném na basreliéfu nad zemí. Tomuhle se tedy říká člověk bez smyslu pro protokol, pomyslel si Threepio melancholicky.
Jeho přemítání přerušilo nepřirozené ticho, které se najednou v místnosti rozhostilo. Vzhlédl a uviděl Biba Fortunu, jak si klestí cestu zástupem, doprovázen dvěma gamorreánskými strážnými, a za nimi divoce vyhlížející nájemný zabiják v plášti a helmě, který vedl na vodítku cenného zajatce; byl to Chewbacca, Wookie.
Threepio ohromeně zalapal po dechu. "Ach ne! Chewbacca!" Budoucnost vypadala vskutku černě.
Bib zamumlal Jabbovi do ucha několik slov, ukázal na nájemného zabijáka a na zajatce. Jabba soustředěně poslouchal.
Lovec byl humanoid, malý a odpudivý; přes vestu mu visel bandalír a oční štěrbiny v přilbě budily dojem, že se jeho zrak propálí každým pancířem. Hluboce se uklonil, pak promluvil plynnou ubesštinou. "Zdravím tě, Výsostný. Jsem Boushh." Byl to kovový jazyk, dobře adaptovaný na řídkou atmosféru domovské planety, ze které pocházel tento nomádský druh.
Jabba odpověděl stejným jazykem, i když jeho ubesština byla šroubovaná a pomalá. "Konečně mi někdo přivedl mocného Chewbaccu…" Pokusil se pokračovat, ale zadrhl se na hledaném slově. S burácivým zachechtáním se otočil ke Threepio. "Kde je můj mluvící droid?" zaduněl a donutil Threepio přistoupit blíž. Dvorní robot neochotně uposlechl.
Jabba mu mile nařídil: "Přivítej našeho nájemného přítele a zeptej se ho, jakou chce cenu za Wookieeho."
Threepio nájemnému zabijákovi vzkaz přeložil. Boushh pozorně naslouchal, zároveň si prohlížel divoké nestvůry v místnosti, snad se díval po východech, snad po rukojmích, zranitelných bodech. Obzvlášť si všiml Boby Fetta - stál u dveří -, nájemného zabijáka v ocelové masce, který chytil Hana Sola.
Boushh to všechno ve chvilce zhodnotil, pak klidně promluvil rodným jazykem ke Threepio. "Vezmu padesát tisíc, ne méně."
Threepio tiše překládal Jabbovi, který se najednou rozčilil a srazil zlatého droida z vyvýšeného trůnu švihnutím mohutného ocasu. Threepio se sesypal na hromadu, kde na chvíli spočinul, protože si nebyl jistý správným protokolem v takové situaci.
Jabba zaburácel hrdelní huttštinou a Boushh si posunul zbraň do pohotovější pozice. Threepio vzdychl, vyškrábal se zpátky na trůn, vzpamatoval se a Boushhovi překládal - velmi volně -, co Jabba říkal.
"Zaplatí dvacet pět tisíc…," informoval ho Threepio.
Jabba pokynul prasečím strážným, aby převzali Chewbaccu, a dva Jawové si vzali Boushhe na mušku. Boba Fett také pozvedl zbraň. Jabba dodal, aby to Threepio přeložil: "Dvacet pět tisíc, plus jeho život."
Threepio překládal. V místnosti bylo ticho, napětí, nejistota. Konečně Boushh potichu promluvil ke Threepio.
"Řekni tomu oteklému pytli na odpadky, že by si to měl pořádně rozmyslet, nebo budou sbírat tu jeho smradlavou peleš po kouskách. Mám u sebe termální detonátor."
Threepio najednou zaostřil na malou stříbrnou kouli, kterou Boushh držel částečně schovanou v levé dlani. Mohl zaslechnout tiché, zlověstné hučení. Threepio se nervózně podíval na Jabbu, pak zpátky na Boushhe.
Jabba štěkl na droida: "No? Co říkal?"

Threepio si odkašlal. "Vaše Velkoleposti, on, ehm… On -"
"Ven s tím, droide!" zařval Jabba.
"Ach je," strachoval se Threepio. Vnitřně se připravil na nejhorší a pak promluvil k Jabbovi bezchybnou huttštinou. "Boushh uctivě nesouhlasí s Vaší Vznešeností, a žádá vás, abyste znovu uvážil částku…, jinak odpálí termální detonátor, který má v ruce."
V místnosti se najednou ozvalo znepokojené mumlání. Všichni ustoupili o několik stop, jako by to mohlo pomoci. Jabba hleděl na kouli, kterou svírala ruka nájemného zabijáka. Začínala zářit. Mezi přihlížejícími znovu zavládlo napjaté ticho. Jabba několik dlouhých vteřin na zabijáka zlobně hleděl. Pak se na jeho širokých, odporných ústech pomalu rozhostil spokojený úšklebek. Ze žlučovité hlubiny jeho břicha se vydral smích jako bublina plynu nad močál. "Tenhle nájemný zabiják je stejný vyvrhel jako já. Nebojí se a je vynalézavý. Řekni mu třicet pět, víc ne - a varuj ho, aby nepokoušel štěstí."
Threepio cítil při takovém obratu veliké ulehčení. Přeložil to Boushhovi. Všichni si zabijáka pozorně prohlíželi, jak bude reagovat; zbraně byly připravené.
Pak Boushh uvolnil spínač na termálním detonátoru a ten ztichl. "Zíibuss," přikývl.
"Souhlasí," řekl Threepio Jabbovi.
Zástup propukl v jásot; Jabba se uvolnil. "Pojď, příteli, připoj se k naší oslavě. Můžu ti najít jinou práci." Threepio překládal a společnost se vrátila ke svým zkaženým radovánkám.
Chewbacca zavrčel, když ho Gamorreáni odváděli. Mohl jim rozmačkat hlavy už jenom proto, že byli tak odporní, aby všem přítomným připomněl, z jakého těsta je Wookiee - ale u dveří zahlédl známý obličej. Za maskou s kančími zuby a v uniformě skifové gardy se skrýval člověk - Lando Calrissian. Chewbacca nedal najevo, že ho poznává; ani se nevzpíral strážím, které ho odváděly z místnosti.
Landovi se podařilo vetřít se do tohoto hnízda červů už před několika měsíci, aby poznal, jestli je možné Sola osvobodit z Jabbova vězení. Dělal to z několika důvodů.
Za prvé, protože cítil (správně), že právě jeho vinou se Han dostal do téhle nepříjemné situace, a chtěl to napravit - za předpokladu, samozřejmě, že sám nepřijde k úhoně. Vloudit se sem jako jeden z pirátů nebyl pro Landa problém - změněná identita u něj patřila k životu.
Za druhé, chtěl se s Manovými kamarády dostat do špičky vojska povstalecké Aliance. Vytáhli do boje, aby porazili Impérium, a on už v životě nechtěl dokázat nic jiného. Císařská policie mu kdysi dělala příliš často čáru přes rozpočet; takže to teď byl souboj záští. Kromě toho byl Lando rád se Solem v jedné partě, protože se zdálo, že jsou přímo v ohnisku celé akce proti Impériu.
Za třetí, o pomoc ho požádala princezna Leia, a on prostě nedokáže odmítnout, když ho nějaká princezna požádá o pomoc. Kromě toho, člověk nikdy neví, jak by mu mohla jednoho dne poděkovat.
Konečně by Lando nevsadil ani pětník, že Han se odsud jednoduše vysvobodit nedá - a Lando nedokázal žádné sázce odolat.
Takže trávil dny obhlížením terénu. Obhlížel a kalkuloval. To dělal také teď, když Chewieho odváděli pryč - pozoroval je a pak mizel mezi zdmi.
Začala hrát nějaká kapela vedená modrým křiklounem s volně visícíma ušima, který se jmenoval Max Rebo. Na volné prostranství se vyrojili tanečníci. Dvořané hulákali a zavařovali si mozky ještě víc.
Boushh se opřel o sloup a sledoval scénu. Jeho pohled chladně klouzal po dvořanech, zastavoval se na tanečnících, kuřácích, hazardních hráčích… až se upřel přímo do stejně neochvějného pohledu z opačné strany místnosti. Boba Fett ho sledoval.
Boushh se lehce pohnul a pozvedl zbraň, kterou choval v náručí jako dítě. Boba Fett zůstal nehybný, arogantní úšklebek nebyl za jeho zlověstnou maskou vidět.

Prasečí strážní vedli Chewbaccu neosvětlenou žalářní chodbou. Zpoza jedné mříže se odvinulo tykadlo a dotklo se zadumaného Wookieeho.
"Rheeeaaahhr!" zařval a tykadlo zmizelo zpátky v cele.
Vedlejší dveře byly otevřené. Než si Chewbacca pořádně stačil uvědomit, co se děje, strážní ho společnými silami vstrčili do cely. Dveře se zabouchly a uzavřely ho v temnotě.
Zdvihl hlavu a vydal dlouhé, žalostné zavytí, které se neslo celou tou horou železa a písku až vzhůru k nekonečně trpělivému nebi.

Trůnní sál teď byl tichý, temný a prázdný, protože jeho zaneřáděné kouty zaplnila noc. Podlahu třísnila krev, víno a sliny, cáry roztrhaných šatů visely z instalací, pod rozlámaným nábytkem se svíjela těla v bezvědomí. Bylo po večírku.
Mezi stíny se pohnula temná postava, zastavovala se tamhle za sloupem, tady za sochou. Pokradmu se plížila po obvodu místnosti, jednou překročila chrápajícího Jaka Ksichta. Nevydal ani hlásku. Byl to Boushh, nájemný zabiják.
Došel k výklenku se závěsem, za kterým byl kvádr s Hanem Solem, zavěšený na stěně silovým polem. Boushh se nenápadně rozhlédl, pak zmáčkl spínač po straně karbonitové rakve. Hučení silového pole ztichlo a těžký monolit se snesl k zemi.
Boushh postoupil vpřed a prohlížel si zmrzlý obličej vesmírného piráta. Zvědavě se dotkl Solovy karbonizované brady, jako by to byl vzácný drahokam. Byla studená a tvrdá jako diamant.
Několik vteřin zkoumal ovládání po straně kvádru, pak aktivoval sérii spínačů. Nakonec se naposledy, váhavě podíval na živou sochu před sebou, a zatáhl za páčku dekarbonizace.
Pouzdro začalo vydávat vysoký zvuk. Boushh se úzkostlivě rozhlížel, ujišťoval se, že ho nikdo neslyší. Tvrdý krunýř,

který pokrýval rysy Solovy tváře, se začal pomalu rozpouštět. Povlak brzy zmizel z celé přední části Solova těla, jeho zvednuté ruce - tak dlouho zamrzlé v protestu - mu zplihle padly k bokům. Tvář se mu uvolnila do výrazu, který už nebyl tak posmrtný. Boushh vytáhl bezduché tělo z pouzdra a jemně ho položil na podlahu.
Sklonil svou příšernou masku blíž k Solově obličeji, zblízka pátral po známkách života. Žádný dech. Žádný puls. Náhle se Hanovy oči otevřely dokořán a Han se rozkašlal. Boushh ho uklidňoval, snažil se ho utišit - stále tu byly stráže, které je mohly slyšet.
"Ticho!" šeptal. .Jenom se uvolni."
Han se zahleděl na nezřetelnou postavu nad sebou. "Nic nevidím… Co se děje?" Pochopitelně byl dezorientován, protože život mu byl pozastaven na šest měsíců počítáno podle času téhle pouštní planety - bylo to období, které pro něho bylo bez času. Byl to děsivý pocit - jako by se celou věčnost pokoušel chytit dech, pohnout se, křičet, v každičké chvíli si uvědomoval bolestné dušení - a najednou se ocitl v ohlušující, černé, studené díře.
Všechny jeho smysly najednou byly zahlceny. Vzduch se mu zakousl do kůže tisíci ledovými zuby; temnota byla neproniknutelná; zdálo se mu, že kolem uší mu hvízdá vítr jako ohlušující hurikán; nemohl zjistit, kde je nahoře; nos mu plnily myriády pachů, ze kterých mu bylo zle, v ústech se mu stále tvořily sliny, všechny kosti ho bolely - a pak přišlo vidění.
Vidění z jeho dětství, z jeho poslední snídaně, z jeho sedmadvaceti pirátských kousků… jako by všechny ty obrazy a vzpomínky z jeho života byly nacpány do balónu a ten balón praskl a teď se celý obsah rozprskl náhodně všemi směry a v jediné chvíli. Skoro ho to zahltilo, bylo to smyslové přetíženi; nebo výstižněji, paměťové přetížení. V těchto prvních minutách, které následovaly po dekarbonizaci, se už někteří lidé zbláznili, beznadějně, naprosto se zbláznili - už nikdy nedokázali znovu zorganizovat těch deset miliard jednotlivých obrazů, ze kterých se skládal lidský život, do nějakého selektivního řádu, který by držel pohromadě.
Solo nebyl tak přecitlivělý. Brodil se tím přívalem obrazů, dokud se neusadil v čeřící se odliv, pohlcující náklad vzpomínek, po kterých zbyly jenom nejčerstvější trosky jako pěna na hladině; zrada Landa Calrissiana, kterého kdysi nazýval přítelem; jeho bezmocná loď; poslední pohled na Leiu; zajetí Bobou Fettem, nájemným zabijákem v železné masce, který…
Kde byl teď? Co se stalo? Jako poslední se mu vybavoval pohled na Bobu Fetta, jak sleduje Hanovu proměnu v karbonit. Nechal ho teď snad Fett rozpustit, aby mohl Hana dál týrat? Vzduch mu burácel v uších, cítil, že dýchá nepravidelně, nepřirozeně. Nastavil si ruku před obličej.
Boushh se ho snažil uklidnit. "Jsi z karbonitu venku a máš hibernační nemoc. Zrak se ti včas vrátí. Pojď, musíme si pospíšit, jestli máme odsud vypadnout."
Han reflexívně lovce chytil, ohmatal mřížku obličejové masky, pak se stáhl. "Nikam nejdu - ani nevím, kde jsem." Začal se hrozně potit, když mu srdce znovu začalo rozhánět krev, a jeho mysl hledala odpovědi na spoustu otázek. "Kdo vlastně jsi?" zeptal se podezíravě. Možná to nakonec byl Fett.
Nájemný lovec zvedl ruku, stáhl si helmu z hlavy a pod ní se objevila nádherná tvář princezny Leiy.
"Ten, kdo tě miluje," zašeptala, něžně vzala jeho obličej do rukou v rukavicích a dlouze ho políbila na rty.
II.
Han se namáhal, aby ji uviděl, i když měl oči jako novorozeně. "Leio! Kde jsme?"
"V Jabbově paláci. Musím tě odsud rychle dostat."
Roztřeseně se posadil. "Všechno je rozmazané… Moc ti nepomůžu…"
Dlouho se na něho dívala, na svou nevidomou lásku - cestovala mnoho světelných let, aby ho našla, riskovala život, ztrácela tvrdě vybojovaný čas, který zoufale potřebovalo povstání, čas, který si ve skutečnosti nemohla dovolit utrácet na soukromé pátrání a osobní touhy… ale milovala ho.
Oči se jí zaplnily slzami. "Zvládneme to," zašeptala.
Impulzivně ho objala a znovu políbila. Také byl zaplaven city - vstal z mrtvých a v náručí má nádhernou princeznu, která ho vyrvala ze chřtánu věčnosti. Úplně ho to přemohlo. Nemohl se hýbat ani mluvit, jen ji pevně držel, slepé oči pevně zavřené před celým tím mrzkým světem, do kterého se brzo zase vrátí.
Vzápětí se to stalo. Za nimi se náhle zřetelně ozval odpudivý čvachtavý zvuk. Han otevřel oči, ale pořád nic neviděl.
Leia se podívala do vedlejšího výklenku, a v jejích očích se objevila hrůza. Protože záclona nyní byla odsunuta stranou a celá místnost, od země po strop, byla zaplněná přehlídkou nejnechutnějších ukázek Jabbova dvora - všichni čuměli, slintali, hvízdali.
Leia si zakryla rukou ústa.
"Co je?" Han ji stiskl. Bylo zřejmé, že něco je špatně. Napínal oči do temnoty.
Z druhé strany výklenku se ozvalo obscénní chichotání. Huttské chichotání.
Han se chytil za hlavu, znovu zavřel oči, jako by chtěl zadržet ještě na chvíli to, co bylo nevyhnutelné. "Já ten smích znám."
Závěs na vzdálené straně se najednou rozhrnul. Seděl tam Jabba, Ishi Tib, Bib, Boba a několik strážných.
Všichni se chechtali, nepřestávali se smát, vysmívali se ze všech sil.
"Ale ale, jak dojemný pohled," předl Jabba. "Hane, chlapče můj, tvůj vkus ve výběru přítelkyň se zlepšil, i když o tvém štěstí se to říct nedá."
I když byl slepý, dokázal Solo vklouznout do plynulého hovoru snáz než pojídač koření. "Poslouchej, Jabbo, už jsem byl na cestě, že ti zaplatím, ale trochu mě to zaneslo stranou. Už vím, že každý jsme jiný, ale určitě to nějak vyřešíme…"
Tentokrát se Jabba málem zalykal. "Na to už je příliš pozdě, Solo. Mohl jsi být nejlepší pašerák v branži, ale teď je z tebe krmivo pro banthy." Přestal se usmívat a pokynul strážím. "Seberte ho."
Stráže popadly Leiu a Hana. Táhli piráta pryč, zatímco Leia se nepřestávala vzpouzet na místě, kde byla.

"Rozhodnu se později, jak ho zabít," zamumlal Jabba.
"Zaplatím ti trojnásobek," zavolal Solo. "Jabbo, zahazuješ celé jmění. Nebuď blázen." Pak byl pryč.
Z řady stráží rychle vystoupil Lando, vzal Leiu a pokusil se odvést ji.
Jabba je zastavil. "Počkej! Přiveď ji ke mně."
Lando a Leia se zarazili v půli kroku. Lando vypadal napjatě, nejistě, co má dělat. Ještě nebyla vhodná chvíle na nějakou akci. Okolnosti zatím nebyly příznivé. Věděl, že je esem v rukávě, a člověk musí vědět, jak s takovým esem v rukávě hrát, aby vyhrál.
"Budu v pořádku," zašeptala Leia.
"Tím si nejsem jistý," odpověděl. Ale ta chvilka byla pryč; teď se nedalo nic jiného dělat. Spolu s Ishi Tibem, ptakoještěrem, odtáhli mladou princeznu k Jabbovi.
Threepio, který všechno sledoval ze svého místa za Jabbou, se už dál nemohl dívat. V hrůze se odvrátil.
Naproti tomu Leia stála hrdě před odporným monarchou. Její vztek dosáhl vrcholu. Celá galaxie válčí, a ji na téhle uprášené planetě zadržuje takový bezvýznamný hnilobný červ, to byla větší opovážlivost, než jakou mohla tolerovat. Přesto svůj hlas ovládala; neboť, koneckonců, byla princezna. "Máme mocné přátele, Jabbo. Brzo budeš litovat…"
"To určitě, určitě," brumlal starý gangster škodolibě, "ale mezitím si dosyta dopřeji potěšení z vaší společnosti."
Dychtivě ji přitáhl k sobě, až jejich obličeje byly od sebe vzdálené jen několik centimetrů a její břicho přimáčknuté k jeho mastné hadí kůži. Pomyslela na to, že ho rovnou zabije, hned a na místě. Ale ovládla svou zlobu, protože zbytek té havěti tady by ji zabil dřív, než by s Hanem mohla uprchnout. Později se naskytne lepší příležitost. Takže jen těžce polkla a prozatím se k tomu slimákovi chovala, jak nejlépe dovedla.
Threepio na chvilku vykoukl a okamžitě se zase stáhl. "Ach, ne, to nemůžu vidět."
To hnusné zvíře, Jabba, vystrčil svůj tlustý, odkapávající jazyk k princezně a vmlaskl jí zvířecí polibek přímo na ústa.

Hana hrubě vhodili do cely; dveře se za ním zabouchly. Ve tmě padl na zem, pak se sebral a posadil se u zdi. Po chvíli bušení pěstí do země se uklidnil a pokusil se uspořádat si myšlenky.
Tma. Ať to spere ďas, slepota je slepota. Nemá smysl přát si modré z nebe, když sedíte na meteoritu. Bylo to ale tak frustrující, vyváznout takhle z podmražení, když ho zachránila jediná osoba, která…
Leia! Hvězdnému kapitánovi se sevřel žaludek při pomyšlení, co se s ní teď asi děje. Kdyby tak jenom věděl, kde je.
Opatrně zaťukal na stěnu za sebou. Pevná skála.
Co mohl dělat? Možná se dohodnout. Ale co by mohl nabídnout? Hloupá otázka, pomyslel si - měl vůbec někdy něco, o čem by stálo za to dohadovat se?
Takže co? Peníze? Jabba jich měl víc, než mohl spočítat. Požitky? Jabbovi nic neposkytne větší požitek, než když zneuctí princeznu a zabije Sola. Ne, bylo to zlé - vlastně se zdálo, že by na tom ani nemohli být o moc hůř.
Pak uslyšel zavrčení. Hluboké, hrozivé zavrčení, vycházející z husté tmy ve vzdálenějším rohu cely, vrčení velkého a zuřivého zvířete.
Solovi naskočila husí kůže. Rychle vstal, zády se tiskl ke zdi. "Zdá se, že mám společnost," zamumlal.
Divoké zvíře zaburácelo nepříčetné "Groawwwwwrl" a hnalo se přímo k Solovi, dravě ho popadlo kolem těla, zvedlo ho několik stop do vzduchu a vymáčklo z něho všechen dech.
Han se několik dlouhých vteřin vůbec nehýbal - nemohl věřit vlastním uším. "Chewie, jsi to ty!?"
Mohutný Wookiee radostně štěkl.
Už podruhé během hodiny Sola zaplavilo štěstí; ale tohle mělo úplně jiný základ. "Dobrá, dobrá, počkej chvilku, vždyť mě umačkáš."
Chewbacca postavil přítele na zem. Han natáhl ruku a poškrábal partnera na hrudi; Chewie zavrněl jako štěně.
"Oukej, co se tu vlastně děje?" Han už byl zase ve své kůži. Tohle bylo neuvěřitelné štěstí - byl tu někdo, s kým mohl ukout nějaký plán. A nebyl to jen tak někdo, ale jeho nejvěrnější přítel v galaxii.
Chewie ho obšírně informoval: "Arh arhaghh spahrgh rahr aurowwwwrahrah grop rahp rah."
"Landův plán? Co ten tady dělá?"
Chewie znovu zaštěkal.
Han zavrtěl hlavou. "Copak se Luke zbláznil? Proč jste ho poslouchali? Ten kluk se nepostará ani o sebe, natož aby sám někoho zachraňoval."
"Rowr ahrgh awf ahraroww rowh rohngr grgrff rf rf."
"Rytíř Jedi? Ale jdi. Z toho jsem už před časem vyrostl a každého občas někdo ošidí…"
Chewbacca nepřestával vrčet.
Han pochybovačně přikývl do temnot. "Uvěřím, až to uvidím na vlastní oči -", poznamenal a tvrdě narazil do zdi. "Pokud mi promineš ten výraz."

Hlavní železná brána Jabbova paláce se skřípavě rozevřela, mazadlem jí byl jenom písek a čas. Venku, v písečné bouři, stál Luke Skywalker a upíral oči do černého prostorného vchodu.
Byl oblečený jako rytíř Jedi - vlastně to byla sutana -, ale neměl u sebe pistoli ani světelný meč. Stál uvolněně, ale ne vyzývavě, a měřil si místo, kam měl vstoupit. Byl nyní mužem. Moudřejším - zestárlým spíše ztrátami než lety. Ztratil iluze, ztratil závislost. Ve válce ztratil přátele. Ve chvílích vypětí ztratil spánek. Ztratil schopnost smát se. Ztratil ruku. Ale ze všech jeho ztrát tou největší byla ta, která pocházela ze znalostí a z hlubokého poznání, že už nikdy nemůže nevědět to, co ví. Přál si, aby se o mnoha věcech nedozvěděl. Zestárnul pod vahou poznání.
Vědění bylo samozřejmě také k něčemu dobré. Luke už byl méně impulzivní. Dospělost mu dala perspektivu, rámec, do kterého bude zařazovat události svého života - je to síť časoprostorových souřadnic, pokrývající celý jeho život,

zpátky až k nejrannějším vzpomínkám a vstříc stovkám alternativních budoucností. Síť obepínající hlubiny, plná hlavolamů a průniků, kterými Luke mohl zahlédnout každou novou událost v životě, předvídat ji. Byla to síť plná stínů a záhybů, odvíjela se zpátky až k mizejícímu bodu na horizontu Lukovy mysli. A všechny ty stinné výklenky, které věcem propůjčovaly takovou perspektivu… nuže, tahle síť dodávala jeho životu určitou pochmurnost.
Nebylo to samozřejmě nic fatálního - a v každém případě by se dalo říct, že tyhle stíny dodávaly jeho osobnosti hloubky tam, kde dříve byly mělčiny bez rozměru - ačkoli takové vysvětlení by pravděpodobně pocházelo od přemrštěných kritiků, kteří mají na mysli Lukův dříve promarněný čas. Nicméně nyní tu jakási pochmurnost byla.
Vědění mělo další výhody; racionalitu, etiketu, možnost výběru. Hlavně posledně jmenovaná výhoda byla dvojsečným mečem; ale přesto měla své klády.
Navíc byl vycvičený v umění řádu Jedí, pro které měl dříve pouze nadání.
Teď věděl daleko víc.
Připusťme však, že to všechno byly záviděníhodné vlastnosti; a Luke věděl jako každý jiný, že vše živé muší růst.
Přesto tak obrovské vědomosti v sobě nesly určitý smutek. Určitý náznak lítosti. Ale kdo by si v takových dobách mohl dovolit zůstat chlapcem?
Luke rozhodně vstoupil pod klenbu chodby.
Téměř zároveň vstali dva Gamorreáni a zastoupili mu cestu. Jeden promluvil tónem, který nepřipouštěl nějaké debaty: "No čaba!"
Luke zvedl ruku a ukázal na strážné. Než stačili vytasit zbraně, vyletěly jim ruce k hrdlům, začali se dusit, lapali po dechu. Padli na kolena.
Luke spustil ruku a vešel. Strážní, kteří najednou mohli zase dýchat, se zhroutili na Lukovy šlépěje v písku. Nesledovali ho.
Za dalším rohem Luke potkal Biba Fortunu. Fortuna začal něco říkat, když se mladý Jedi blížil, ale Luke nezvolnil, takže Bib musel v půli věty změnit směr chůze a spěchat vedle Skywalkera, aby mohl pokračovat v hovoru.
"Vy jste určitě ten, komu se říká Skywalker. Jeho Excelence vás nepřijme."
"Budu s Jabbou mluvit, hned teď," řekl Luke klidně, aniž zpomalil. Na příští křižovatce minuli několik dalších strážných, které nechali daleko za sebou.
"Veliký Jabba spí," vysvětloval Bib. "Nařídil mi, abych vám řekl, že na žádnou dohodu nepřistoupí -"
Luke se náhle zastavil a zadíval se na Biba. Upřeně se zahleděl majordomovi do očí, zlehka pozvedl ruku a nepatrně se k němu pootočil. "Odvedeš mě k Jabbovi, hned teď."
Bib se zarazil, nachýlil hlavu. Jaké byly jeho instrukce? Ach ano, už si vzpomněl. "Odvedu vás k Jabbovi, hned teď."
Otočil se a kráčel kroutícím se koridorem, který vedl do trůnní komnaty. Luke ho následoval do temnot.
"Dobře sloužíš svému pánovi," zašeptal Bibovi do ucha.
"Dobře sloužím svému pánovi," přikývl Bib přesvědčeně.
"Určitě budeš odměněn," dodal Luke.
Bib se samolibě usmál. "Určitě budu odměněn."
Jakmile Luke a Bib vstoupili mezi Jabbovy dvořany, vřava zmlkla, protože Lukova přítomnost na ně zapůsobila jako sprcha. Každý pocítil změnu.
Místodržící a rytíř Jedi přistoupili k trůnu. Luke uviděl Leiu, která byla usazena u Jabbova břicha. Byla přivázaná řetězem za krk a oblečená do nicotného kostýmu tanečnice. Okamžitě na dálku vycítil její bolest - ale nic neřekl, ani se na ni nepodíval, vytěsnil její muka ze své mysli. Potřeboval se totiž úplně soustředit na Jabbu.
Co se týče Leiy, ta to okamžitě poznala. Uzavřela před Lukem svou mysl, aby ho dál nerozptylovala, ale zároveň byla připravená přijmout jakýkoli zlomek informace, který by mohla potřebovat. Cítila, že se před nimi otvírají nové možnosti.
Když Bib stoupal na trůn, vykoukl zpoza stupínku Threepio. Po prvé po mnoha dnech skáno val svůj nadějeplný program. "Ach! Konečně přišel pan Luke, aby mě odsud vyvedl," zazářil.
Bib se hrdě postavil před Jabbu. "Pane, přivádím Luka Skywalkera, rytíře Jedi."
"Řekl jsem ti, abys ho sem nepouštěl," zavrčel ten gangsterský slimák v huttštině.
"Musíte mi dovolit promluvit," řekl Luke tiše, ale jeho slova bylo slyšet po celé hale.
"Musíte mu dovolit promluvit," souhlasil Bib přemýšlivě.
Rozzuřený Jabba praštil Biba přes obličej, až se Bib odkutálel. "Ty slaboduchý hlupáku! Zkouší na tebe starý trik Jedi!"
Luke nechal nesourodou hordu, která ho obklopovala, zapadnout do hloubek jeho vědomí, aby jeho mysl úplně vyplnil Jabba. "Přivedeš mi kapitána Sola a Wookieeho."
Jabba se krutě usmál. "Tvoje duševní schopnosti na mě neplatí, hochu. Lidský způsob myšlení na mě nemá vliv." Pak dodal, jako by ho to dodatečně napadlo: "Zabíjel jsem vaše lidi, když Jedi ještě něco znamenali."
Luke trochu změnil přístup, vnitřně i navenek. "Přesto si kapitána Sola a jeho přátele odvedu. Můžeš na tom něco vyzískat… nebo můžeš být zničen. Máš na vybranou, ale upozorňuji tě, abys nepodceňoval moje schopnosti." Mluvil svým vlastním jazykem, kterému Jabba velmi dobře rozuměl.
Jabba se zasmál, jako se směje lev, když ho varuje myš.
Threepio, který ten souboj napjatě pozoroval, se naklonil dopředu a zašeptal k Lukovi: "Pane, stojíte na -" Strážný zacloumal ustaraným robotem a zatlačil ho zpátky na místo.
Jabba se přestal chechtat a zamračil se. "Žádná dohoda nebude, mladý Jedi. Těším se na ten požitek, až tě uvidím umírat."
Luke zvedl ruku. Z pouzdra nejbližšího strážného vyskočila pistole a bezpečně přistála v Jediho dlani. Luke namířil zbraň na Jabbu.
Jabba štěkl: "Boská!"

Podlaha se náhle propadla a Luke i se strážným se zřítili do jámy. Padací dveře se ihned zavřely. Všechna zvířata dvora se nahrnula kolem roštu v podlaze a dívala se dolů.
"Luku!" zaječela Leia. Cítila, jak se část její osobnosti odtrhává, padá do jámy s ním. Vyrazila dopředu, ale okovy kolem hrdla ji zadržely. Na všech stranách najednou vypukl divoký chechtot, který ji strašně rozrušil. Chtěla vyrazit na útěk. Jeden lidský strážný se jí dotkl ramene. Vzhlédla. Byl to Lando. Neznatelně zavrtěl hlavou, říkal Ne. Neznatelně uvolnila svaly. Nebyla to pravá chvíle, to věděl - ale byla to ta pravá sestava. Všechny trumfy už byly pohromadě - Luke, Han, Leia, Chewbacca… a starý divoch Lando Calrissian. Jenom nechtěl, aby Leia ukazovala karty dřív, než vynesou všechna esa. Sázky byly zatím pořád příliš vysoké.
Dole v jámě se Luke sbíral z podlahy. Zjistil, že se ocitl v rozlehlém žaláři podobném jeskyni, jehož stěny tvořily hrbolaté balvany, poseté temnými škvírami. Na podlaze ležely napůl ožvýkané kosti nespočetných zvířat, páchly hnijícím masem a křečí hrůzy.
Dvacet pět stop nad sebou, ve stropě, uviděl železný rošt, kterým sem nakukovali odpudiví Jabbovi dvořané.
Po straně jeskyně se s rachotem otevřely nějaké dveře a strážný vedle něho najednou začal nepříčetně řvát. Luke odložil dlouhý oděv a zůstal jenom v tunice řádu Jedi, aby měl větší volnost pohybu, a s neochvějným klidem zkoumal svoje okolí. Rychle ustoupil ke zdi a tam se přikrčil, jenom se díval.
Z boční chodby se vynořil obrovský rankor. Byl veliký jako slon, z části podobný plazu, zčásti beztvarý jako noční můra. V hlavě měl mohutnou, skřípající, nepřiměřeně velikou tlamu, také tesáky a drápy měl obrovské. Určitě to byl mutant, divoký jako každá zvrácenost.
Strážný popadl pistoli ze špíny, do které mu spadla, a začal na strašlivou příšeru pálit laserové výboje. Tím bestii jenom rozzuřil. Vrhla se na strážného.
Ten nepřestával střílet. Zvíře si laserových výbojů nevšímalo, popadlo hysterického strážného, vrazilo ho mezi slintající čelisti a naráz ho polklo. Obecenstvo nahoře zajásalo, chechtalo se a házelo dolů mince.
Pak se příšera otočila a vyrazila proti Lukovi. Ale rytíř Jedi vyskočil osm metrů do vzduchu a chytil se roštu ve stropě. Zástup začal pískat. Luke přeručkoval po roště do rohu jeskyně, snažil se udržet se, přestože se publikum jeho snaze vysmívalo. Jednou mu ruka po mastné příčce sklouzla a Luke se nebezpečně zahoupal nad zuřícím mutantem.
Po roštu přeběhli dva Jawové. Bušili Lukovi do prstů pažbami pušek; dav znovu pochvalně zaburácel.
Zespodu po Lukovi chňapal rankor, ale Jedi visel těsně mimo dosah. Najednou se Luke pustil, spadl přímo do oka vyjící příšery a pak se skutálel na zem.
Rankor zařval bolestí a zapotácel se, bil se do tváře, aby vytloukl nesnesitelná muka. Chvíli pobíhal dokola, pak znovu Luka zahlédl a vyrazil k němu. Luke se shýbl, zvedl dlouhou kost z nejblíže ležící oběti a ohnal se s ní. Obecenstvo to považovalo za zábavné a řičelo blahem.
Monstrum Luka chytilo a zvedlo ho ke slinící tlamě. Ale v poslední chvíli Luke kost zarazil rankorovi hluboko do jícnu a seskočil na zem, když se zvíře začalo dusit. Rankor řval a pobíhal sem a tam, až vběhl přímo do zdi. Několik kamenů odlétlo a uvolnilo tak lavinu, která skoro pohřbila Luka, který se zatím vmáčkl hluboko do štěrbiny, rozevírající se u země. Dav unisono tleskal.
Luke se snažil vyčistit si mysli. Strach je velký mrak, říkával mu Ben. Působí, že chladné je ještě chladnější a tmavé ještě tmavší; ale pozvedni ten mrak, sám se pak rozpustí. Takže Luke ho pozvedl bez ohledu na pokřikování zvířat nad ním a zkoumal způsoby, jakými by mohl zuřivost politováníhodné stvůry obrátit vůči ní samé.
Nebylo to špatné zvíře, to bylo jasné. Kdyby bylo čistě zlovolné, jeho zlomyslnost se mohla lehce obrátit proti němu - protože čisté zlo, jak říkal Ben, se na konec vždycky samo zničí. Ale tohle zvíře nebylo špatné - bylo jenom slabomyslné a špatně s ním zacházeli.
Bylo hladové a trpělo bolestí, proto se vrhalo na všechno, co se přiblížilo. Kdyby se na to Luke díval tak, že zlo je jenom projevem Lukových vlastních temných stránek - to by bylo falešné a určitě by mu to v této situaci nepomohlo. Ne, bude si muset udržet mysl čistou - to bylo všechno - a divokou bestii prostě přelstít, aby z nebezpečí vyvázl. Vhodnější by bylo pustit ji na Jabbův dvůr, ale to nevypadalo pravděpodobně. Pak uvažoval o tom, že by stvůře poskytl prostředky, aby se vyřídila samo - aby ukončila svou bolest. Ale zvíře bylo naneštěstí příliš rozzuřené, aby pochopilo, jakou útěchu nevědomí poskytuje. Luke si nakonec začal prohlížet zvláštní obrysy jeskyně, aby se pokusil provést svůj zvláštní plán.
Rankor si mezitím kost z tlamy vyrazil, zuřivě se drápal z hromady spadlých kamenů a sápal se po Lukovi. Luke, i když měl výhled částečně zakrytý hromadou kamenů, které ho dosud tížily, teď zahlédl za zvířetem jeskyni, která sloužila jako chlév - a tam byly pomocné dveře. Kéž by se k nim dostal.
Rankor odhodil balvan a zahlédl Luka, který se choulil ve štěrbině. Dychtivě se natáhl, aby chlapce vytáhl ven. Luke chytil veliký kámen a ze všech sil jím udeřil do prstu stvůry. Rankor vyskočil, znovu zavyl bolestí, a Luke utíkal do vedlejší jeskyně.
Dorazil k ní a vběhl dovnitř. V cestě mu bránila brána ze silných mříží. Za bránou seděli dva dozorci rankora a pojídali večeři. Vzhlédli, když Luke vběhl, pak vstali a šli k mříži.
Luke se otočil a uviděl, jak se k němu blíží rozzuřená příšera. Otočil se zpátky k bráně a pokusil se ji otevřít. Dozorci do něho píchali ostrými kopími, bodali ho přes mříže, smáli se a žvýkali sousta, zatímco rankor se blížil k mladému Jedimu.
Když se rankor po Lukovi natáhl, přitiskl se Luke k postranní zdi. Najednou na protější stěně uviděl ovládači panel dveří. Rankor se začal sunout do chléva, aby zabil, když tu Luke bleskurychle zvedl z podlahy nějakou lebku a mrštil jí proti panelu.
Panel vybuchl v přepršce jisker a mohutné železo, které nahoře udržovalo dveře zavřené, padlo rankorovi na hlavu a ta se roztříštila, jako když sekera protne zralý meloun.
Obecenstvo nahoře zalapalo po dechu a ztichlo. Takový nečekaný obrat událostí je opravdu ohromil. Všichni se

podívali na Jabbu, který byl vztekem bez sebe. Nikdy necítil takovou zuřivost. Leia se snažila nedávat najevo blaženost, ale nedokázala se zdržet úsměvu, a to Jabbův hněv jenom roznítilo. Drsně štěkl na stráže: "Vytáhněte ho odtamtud. Přiveďte mi Sola a Wookieeho. Za takovou urážku budou všichni pykat."
Luke dole v jámě klidně stál, když dovnitř vběhli Jabbovi pochopové, nasadili mu pouta a vedli ho ven. Rankorův dozorce neskrývaně naříkal a pak se vrhl na tělo svého mrtvého miláčka. Ode dneška bude život velmi nudný.

Han a Chewie byli předvedeni před soptícího Jabbu. Han pořád ještě tápal a při každém kroku zakopával. Threepio stál za Huttem, trpěl nesnesitelnou úzkostí. Jabba držel Leiu na krátkém řetězu, hladil ji po vlasech, jak se snažil uklidnit se. V místnosti se ozývalo neustále brebentění, jak se celá lůza dohadovala, co se komu stane.
Několik strážných - včetně Landa Calrissiana - spěšně táhlo Luka přes místnost. Dvořané se před nimi rozestupovali jako neklidné moře. Když před trůnem stanul Luke, s úsměvem šťouchl do Sola: "Jsem rád, že tě zase vidím, kamaráde."
Solo zvedl hlavu. Zdálo se, že zástup přátel, na které narážel, bude nekonečný. "Luku! Ty jsi v tom zmatku tady taky?"
"To bych si nenechal ujít," usmál se Skywalker. Na chvíli se znovu cítil skoro jako chlapec.
"No, tak jak si stojíme?" Han zvedl obočí.
"Jako vždycky," řekl Luke.
"Ohó,"odpověděl Solo polohlasem. Cítil se naprosto uvolněný. Jako za starých časů - jenomže o vteřinku později, zamrazila ho neradostná myšlenka.
"Kde je Leia? Je…"
Upírala na něho oči od chvíle, kdy vstoupil do místnosti - střežila jeho mysl zároveň se svou vlastní. Když o ní teď mluvil, ihned odpověděla, zavolala ze svého místa na Jabbově trůnu: "Jsem v pořádku, ale nevím, jak dlouho ještě budu moci zadržovat tvého slintavého přítele." Záměrně byla bezstarostná, aby se Solo uklidnil. Kromě toho při pohledu na všechny svoje přátele měla pocit, že je skoro nepřemožitelná. Han, Luke, Chewie, Lando - dokonce i Threepio se tu někde krčil ve snaze, aby se na něho zapomnělo. Leia se skoro hlasitě rozesmála, málem dala Jabbovi pěstí do nosu. Stěží se ovládala. Nejradši by je všechny objala.
Najednou Jabba zařval; celá místnost okamžitě ztichla. "Mluvící droid!"
Threepio bojácně postoupil vpřed a se zmateným pokývnutím hlavy, kterým naznačoval, že on s tím nemá nic společného, oslovil zajatce: "Jeho Nejvyšší vznešenost, velký Jabba Hutt, prohlásil, že budete okamžitě popraveni."
Solo hlasitě pronesl: "Prima, nesnáším dlouhé čekání."
"Protože jste se dopustili nejvyšší urážky Jeho Výsosti," pokračoval Threepio, "zasloužíte si tu nejmučivější smrt…"
"Nemá smysl dělat něco polovičatě," prohodil Solo. Jabba někdy dovedl být strašně pompézní, přednášel tady ty svoje proslovy, a do toho ten dobrák Žluťásek…
Threepio ale v každém případě nesnášel, když ho někdo přerušoval. Přesto se ovládl a pokračoval: "Odvedou vás do Dunového moře, kde budete uvrženi do Velké jámy Carkoona -"
Han se otřásl, pak se otočil k Lukovi: "To nezní tak špatně."
Threepio si vyrušování nevšímal… "…místa, kde odpočívá všemocný sarlak. V jeho břiše naleznete novou podobu bolesti a muk, až vás bude pomalu, tisíc let trávit."
"Když to pořádně rozvážíme, mohli bychom to vydržet," přemýšlel Solo. Tisíc let bylo trochu mnoho.
Chewie štěkl, ze srdce souhlasil.
Luke se jenom usmál. "Měl jsi se s námi dohodnout, Jabbo. To je poslední chyba, které ses kdy dopustil." Luke nedokázal v hlase potlačit uspokojení. Zjistil, že Jabba je opovrženíhodný - galaktická pijavice, vysávající život ze všeho, čeho se dotkne. Luke chtěl toho bídáka zničit, takže byl vlastně trochu rád, že Jabba dohodu odmítl - protože teď se Lukovi splní přání dokonale. Samozřejmě, že na prvním místě chtěl osvobodit přátele, které velmi miloval; teď ho vedl tento úmysl, který přehlušil ostatní. Ale zároveň osvobodit vesmír od toho gangsterského slimáka - to byla vyhlídka, která podbarvovala Lukovy záměry lehce pochmurným uspokojením.
Jabba se zle zachechtal. "Odveďte je!" Přece jenom kousek čiré radosti v jinak příšerném dni - krmení sarlaka byla jediná věc, ze které se radoval stejně jako z krmení rankora. Chudák rankor.
Dav propukl v jásot, když vězně odváděli. Leia se za nimi dívala velmi starostlivě; ale když zahlédla Lukovu tvář, na které tkvěl upřímný úsměv, neubránila se pohnutí. Zhluboka vzdychla, aby zahnala pochyby.

Jabbův obrovský antigravitační admirálský člun pomalu klouzal přes nekonečné Dunové moře. Pískem ošlehaný železný trup skřípal v lehkém vánku, vítr se zvedal v póry věch, jako by se v Jabbově přítomnosti zmocňoval strašlivý neklid i přírody. Jabba byl nyní s většinou dvořanů v podpalubí, schovával svoji zkaženost před očistným sluncem. Vedle lodě pluly dva malé čluny - jeden byl vojenským plavidlem se šesti otrhanými vojáky; druhý, dělový člun vezl vězně: Hana, Chewieho a Luka. Všichni byli spoutaní a obklopení ozbrojenými strážemi - Baradu a dvěma Weequayi. A také tam byl Lando Calrissian.
Barada patřil k chlapíkům typu žádný-nesmyslynetrpím, a nezdálo se, že by mu něco proklouzlo pod rukama. Držel pušku s dlouhou hlavní tak, jako by se nemohl dočkat, až někdo promluví.
Weequayové byli zvláštní. Byli to bratři, kožnatí a lysí až na kmenovou šošolku na temeni, spletenou do copánku a spuštěnou po straně. Nikdo nevěděl jistě, jestli Weequay je jméno jejich kmene nebo členů kmene; nebo jestli všichni v kmeni byli bratři, nebo jestli se všichni jmenují Weequayové. Vědělo se jenom, že těmhle dvěma se tak říká, a že ke všem ostatním stvořením se chovají netečně. K sobě byli jemní, až něžní; ale stejně jako Barada vypadali, že se těší, až se vězni dopustí nějakého přestupku.
A Lando samozřejmě zůstával zticha a připravený - čekal na příležitost. Připomnělo mu to ten podfuk s lithiem, ve

kterém měl prsty na Pemenbenu IV - narafičili na tamější duny poprašek uhličitanu lithia, aby si císařský guvernér planetu pronajal. Lando vystupoval v roli mimoodborového strážce dolu a ve chvíli, kdy na ně najížděli "odboroví úředníci", donutil guvernéra lehnout si tváří dolů na dno lodi a vyhodit nabízený úplatek přes palubu. Vyvázli tehdy bez potrestání; Lando očekával, že se historie zopakuje, až na to, že přes palubu poletí stráže.
Han měl stále nastražené uši, protože oči mu zatím nesloužily. Začal bezstarostně mluvit, aby strážné uklidnil - aby si zvykli, že mluví a pohybuje se, takže až přijde čas, kdy se bude muset skutečně hýbat, stráže promeškají kritický okamžik. A samozřejmě - jako vždy - mluvil proto, aby se prostě slyšel.
"Myslím, že se mi zrak zlepšuje," řekl a mžoural na písek. "Místo velkého černého fleku vidím velký žlutý flek."
"Věř mi, že o nic nepřicházíš." Luke se usmíval. "Vyrostl jsem tady."
Luke myslel na svoje mládí na Tatooinu, na život na strýčkově farmě, na vyjížďky ve vylepšovaném spídru s několika přáteli - syny dalších usedlíků, usazených na osamělých výspách. Tady muži nebo chlapci opravdu neměli co dělat, jenom křižovat jednotvárné duny a snažit se vyhnout nevlídným loupeživým Tuskenům, kteří hlídali písek, jako by to byl zlatý prach. Luke to tady znal.
Setkal se tady s ObiWan Kenobim - starým Benem Kenobim, poustevníkem, který žil v té divočině už tak dlouho, že nikdo nevěděl, kdy přišel. Byl to muž, který jako první Lukovi ukázal způsoby řádu Jedi.
Luke na něho nyní myslel s velkou láskou i velkou lítostí. Protože Ben jako nikdo jiný znamenal pro Luka objevy a ztráty - a objevy ztrát.
Ben vzal Luka do Mos Eisely, pirátského města na západní straně Tatooinu, do taverny, kde se poprvé setkali s Hanem Solem a Chewbaccou Wookieem. Vzal ho tam poté, co císařští vojáci začali hledat uprchlé droidy, Artoo a Threepio, a přitom zavraždili strýčka Owena a tetu Beru.
Tak to pro Luka všechno začalo, tady na Tatooinu. Jako v opakujícím se snu to tady poznával; a přece přísahal, že se sem nikdy nevrátí.
"Vyrostl jsem tady," opakoval tiše.
"A teď tady umřeme," odpověděl Solo.
"To jsem neměl v plánu," vytrhl se Luke ze snění.
"Jestli je tohle ten tvůj velký plán, tak zatím z něho nejsem nijak nadšený."
"Jabbův palác je příliš dobře hlídaný. Musel jsem vás odtamtud dostat. Jenom se drž u Chewieho a Landa. O všechno se postaráme."
"Už se nemůžu dočkat." Solo měl skličující pocit, že jejich grandiózní útěk závisí na Lukově domněnce, že je Jedi - což byl přinejlepším sporný předpoklad, když se vezme v úvahu, že nějaké vymizelé bratrstvo používalo sílu, ve kterou stejně doopravdy nevěřil. Rychlá loď a dobrý blaster, v takové věci Han věřil, a přál si, aby je v téhle chvíli měl u sebe.

Jabba seděl v hlavní kabině admirálského člunu, obklopený celou svou družinou. Večírek započatý v paláci prostě za pochodu pokračoval - výsledkem bylo trochu potácivé hýření, které mělo ráz oslavy na zahájení lynče. Hlad po krvi a válkychtivost se rozběsnily.
Threepio se překonával. V téhle chvíli byl nucen překládat hádku mezi Ephantem Monem a Ree Yeesem, týkající se kvarkového vedení války, čemuž naprosto nerozuměl. Ephant Mon, mohutný vzpřímený tlustokožec s odporným rypákem, zaujímal (podle Threepiova způsobu myšlení) neudržitelné stanovisko. Na rameni mu však seděl Oplzlík, šílená malá plazovitá opice, která měla ve zvyku opakovat doslova všechno, co Ephant řekl, a tím účinně zvyšovala váhu Ephantových argumentů.
Ephant uzavřel svůj proslov typickým bojovným prohlášením: "Wúsie jawamba búg!"
Na to Oplzlík přikývl a dodal: "Wúsie jawamba búg!"
Threepio opravdu netoužil tohle překládat Ree Yeesovi, tomu trojokému kozlímu obličeji, který byl už opilý jako kořenář, ale udělal to.
Všechny tři oči se zuřivě rozšířily. "Bakawa! Bakawa!" Bez dalších úvodů praštil Ephanta Mona do rypáku, až odletěl mezi chobotnatíky.
See Threepio měl pocit, že taková odpověď nepotřebuje překládat, a využil příležitosti stáhnout se do pozadí - kde vzápětí vrazil do malého droida, který servíroval pití. Sklenky se rozletěly všemi směry.
Spory malý droid vydal plynulou sérii popuzených hvizdů, tutání a pískání - Threepio je okamžitě poznal.
Podíval se dolů s neskrývanou úlevou, "Artoo! Co tady děláš?"
"dúWílp chWHRrnrí bedzhng."
"To vidím, že servíruješ pití. Ale tady je to nebezpečné. Chtějí popravit pana Luka, a jestli nebudeme opatrní, popraví nás taky!"
Artoo hvízdl - poněkud lehkomyslně, aspoň z hlediska Threepio. "Přál bych si, abych měl tvou sebedůvěru," odpověděl mrzutě.
Jabba se chechtal, když viděl, jak Ephant Mon padá k zemi - miloval dobré bitky. Zvlášť rád viděl, jak padá někdo silný, hrdý.
Zatahal svými oteklými prsty za řetěz, který měla princezna Leia připevněný ke krku. S čím větším odporem se setkal, tím víc slintal - dokud si nepřitáhl vzpurnou, spoře oděnou princeznu ještě jednou k sobě.
"Nezabíhej se moc daleko, moje milá. Brzo budeš mít příležitost ocenit všechny moje přednosti." Přitáhl ji velmi blízko a donutil ji, aby se napila z jeho sklenky.
Leia otevřela ústa a uzavřela svou mysl. Byla to nechutná břečka, samozřejmě; ale existovaly horši věci, a v každém případě tohle nebude dlouho trvat.
Ty horší věci dobře poznala. Srovnávacím měřítkem pro ni byla noc, kdy ji mučil Darth Vader. Skoro ji zlomil. Temný

pán se nikdy nedozvěděl, jak blízko měl k informaci, kterou po ní chtěl, totiž umístění povstalecké základny. Zajal ji těsně poté, co se jí podařilo poslat Artoo a Threepio pro pomoc - zajal ji, vzal na Hvězdu smrti, dával jí injekce chemikálií, které oslabovaly vůli… a mučil ji.
Nejdříve mučil její tělo, pomocí svých výkonných trestných droidů. Jehly, ohnivé nože, elektrošoky. Všechnu tu bolest vydržela, stejně jako teď vydržela hnusný Jabbův dotyk - pomocí přirozené vnitřní síly.
Sklouzla o několik stop dál od Jabby, když se jeho pozornost rozptýlila, a pohnula se, aby vyhlédla ven mezi žaluziemi, zamžourala prašným slunečním světlem na skif, ve kterém se vezli její zachránci.
Zastavovali.
Vlastně celý konvoj se zastavoval nad mohutnou jámou v písku. Admirálský člun se spolu s eskortním skifem přesunul k jedné straně obří propadliny. Skif s věznì se vznášel přímo nad jámou, asi dvacet stop vysoko.
Na dně hlubokého písečného trychtýře se krabatila odporná, slizem lemovaná, růžová, membránovitá díra, nyní téměř nehybná. Jáma měla v průměru osm stop, po obvodu byly natěsnané tři řady zubů ostrých jako jehla a stočených mírně dovnitř. Na sliz se lepil písek, který občas sklouzl do černé jeskyně uprostřed.
To byla sarlakova tlama.
Z boku vězeňského skifu bylo vytaženo železné prkno. Dva strážní rozvázali Lukovi pouta a hrubě ho na prkno vystrčili, přímo nad ústí jámy, která se hned začala vlnit peristaltickými pohyby a vylučovat ještě více slizu, protože ucítila, že brzo dostane maso.
Jabba odvedl svoji společnost nahoru na pozorovací palubu.
Luke si mnul zápěstí, aby se mu rozproudila krev. Vedro tetelící se nad pouští mu zahřálo duši - koneckonců, vždycky to byl jeho domov. Uviděl Leiu, která stála u zábradlí velké lodě, a mrkl. Oplatila mu to.
Jabba přivolal k sobě Threepio a pak zlatému droidovi mumlal příkazy. Threepio se postavil ke komlinku. Jabba zvedl paži a nesourodé shromáždění intergalaktických pirátů zmlklo. Threepio pozvedl hlas, zesílený reproduktorem.
"Jeho Excelence doufá, že zemřete čestně," oznámil Threepio. Vůbec to neznělo vznešeně. Někdo určitě založil nesprávný program. Byl to přece jenom droid s podrobně vymezenými funkcemi. Jeho úlohou bylo pouze překládat, nějaké improvizace nejsou žádoucí. Potřásl hlavou a pokračoval: "Ale pokud by si někdo z vás přál žádat o milost, Jabba nyní vyslechne vaše prosby."
Han vykročil kupředu, aby se s tím opuchlým slimákem podělil o své poslední myšlenky, pro případ, že by dál nic nevyšlo. "Řekni té oslizlé červí skete -"
Naneštěstí byl Han obrácený tváří k poušti, na opačnou stranu od admirálského člunu. Chewie se natáhl a Sola otočil, takže teď se díval správně na tu oslizlou červí sketu, ke které mluvil.
Han přikývl a nepřestával mluvit. "- červí skete, že mu takovou radost neuděláme."
Chewie vydal několik bručivých zvuků na znamení úplného souhlasu.
Luke byl připraven. "Jabbo, to je tvoje poslední šance," zakřičel. "Propusť nás, nebo zemřeš." Vrhl pohled na Landa, který se nenápadně přesunoval na záď skifu. Už je to tady, spočítal si Lando - prostě vyhodí stráže přes palubu a uletí všem před nosem.
Zrůdy na velkém člunu řvaly smíchy. Artoo se v tom všeobecném pozdvižení tiše přesunul po rampě na horní palubu.
Jabba zvedl ruku a jeho nohsledi ztichli. "Jsem si jist, že máš pravdu, můj mladý příteli Jedi," usmíval se. Pak obrátil palec dolů. "Hoďte ho tam."
Diváci propukli v jásot, když Weequay postrkoval Luka k okraji prkna. Luke se podíval na Artoo, který stál osaměle u zábradlí, a furiantsky malému droidovi zasalutoval. Na tento předem domluvený signál se na zakulacené hlavě Artoo odsunul poklop, a vysoko do vzduchu vystřelil jakýsi projektil, který nad pouští opsal půvabný oblouk.
Luke skočil; zvedl se další krvežíznivý jásot. Ale v okamžiku kratším než vteřina se Luke ve volném pádu otočil a prsty se zachytil za okraj prkna. Tenký kov se pod jeho vahou prudce ohnul, téměř se zlomil, strnul, a pak Luka katapultoval vzhůru. Luke ve vzduchu udělal salto a dopadl doprostřed prkna - na místo, které před chvilkou opustil, jenomže teď za zády zmatených stráží. Nedbale natáhl ruku do strany, dlaní vzhůru - a do otevřené ruky mu přesně vklouzl světelný meč, který Artoo odpálil směrem k němu.
S rychlostí rytířů Jedi Luke zažehl meč, zaútočil na strážného na okraji rampy a ten s ječením spadl do cukající se sarlakovy tlamy.
Na Luka se vyrojili další strážní. Luke se k nim zlověstně blížil, světelný meč zapálený.
Byl to jeho vlastní světelný meč - ne otcův. Ten otcův ztratil v souboji s Darth Vaderem, při kterém přišel také o ruku. S Darth Vaderem, který Lukovi řekl, že on je jeho otcem.
Ale tento světelný meč si Luke vyrobil sám, v opuštěné chatrči ObiWan Kenobiho na druhé straně Tatooinu - vyrobil ho pomocí nástrojů a součástek starého mistra Jedi, vyrobil ho s láskou, zručností a ze zoufalé potřeby. Teď jím vládl, jako by mu přímo vyrostl z raky; jako by byl prodloužením jeho paže. Tenhle světelný meč byl opravdu Lukův.
Kosil útočníky jako světlo pronikající stíny.
Lando se chytil do křížku s kormidelníkem, snažil se dostat k řízení. Laserová pistole kormidelníka vypálila a roztříštila nejbližší panel; skif se sklonil na stranu - další strážný přepadl do jámy, a v pádu srazil všechny na palubě na hromadu.
Luke se zdvihl a utíkal ke kormidelníkovi, světelný meč napřažený. Stvůra před tím oslňujícím pohledem ustoupila, zakolísala… a už také přepadla přes okraj do nenasytného chřtánu.
Vyděšený strážný přistál na měkkém, písečném svahu jámy a začal neúprosně klouzat k zubatému, slizkému ústí.
Zoufale zarýval ruce do písku a ječel. Najednou se ze sarlakovy tlamy vynořilo svalnaté chapadlo, sklouzlo po slepeném písku, pevně se obtočilo kolem kormidelníkova kotníku a stáhlo ho do jámy s groteskním mlasknutím.
To všechno se udalo během několika vteřin. Když Jabba viděl, co se děje, vybuchl vzteky a řval zuřivé příkazy na všechny kolem sebe. Ve chvilce nastala všeobecná vřava a stvůry pobíhaly sem a tam. A v tomhle nesmyslném zmatku

začala Leia jednat.
Skočila na Jabbův trůn, popadla řetěz, který ji zotročoval, a omotala ho kolem odulého krku. Pak se spustila na druhou stranu podstavce a pevně za řetěz zatáhla. Malé kovové kroužky se zabořily do měkkých podbradků Huttova krku, jako škrtící smyčka.
Táhla silou, přesahující její možnosti. Vzepřela se proti tomu mohutnému tělesu, až jí skoro praskaly prsty, až se jí paže skoro vytrhly z kloubů. Jabba nemohl najít žádnou oporu, tělo měl příliš nemotorné. Ale jeho obrovitá hmotnost skoro stačila, aby zlomila jakýkoli fyzický odpor.
Ale Leino sevření nebylo jenom fyzické. Zavřela oči a zapomněla na bolest v rukou, soustředila veškerou svoji životní sílu - všechno, co mohla v sobě zmobilizovat - na to, aby z té odporné kreatury vymáčkla dech.
Táhla, potila se, představovala si, jak se řetěz milimetr po milimetru boří hlouběji do Jabbova hrtanu - a Jabba se divoce zmítal, horečně se snažil vykroutit se tomuto nejméně očekávanému nepříteli.
Jabba sebral zbytek sil, napjal každičký sval a vrhl se dopředu. Jeho hadovité oči začaly vylézat z důlků, když se řetěz napjal; jeho slizký jazyk vyklouzl z úst. Těžký ocas sebou škubal v křečovitém úsilí, až konečně zůstal tiše ležet - mrtvá hromada masa.
Leia se začala vyprošťovat ze řetězu, zatímco venku vypukla bitva.
Boba Fett zapojil pomocné raketky, vyletěl do vzduchu a jedním rázem přeletěl z člunu na skif právě ve chvíli, kdy Luke osvobodil z pout Hana a Chewieho. Boba zamířil svoji laserovou pistoli na Luka, ale než stačil vystřelit, mladý Jedi se otočil a máchl světelným mečem v oblouku tak, že pistoli nájemného zabijáka rozpůlil.
Z velkého děla na horní palubě člunu se najednou ozvala série ran, kanonáda zasáhla bok skifu a srazila loď do čtyřiceti stupňového náklonu. Landa to z paluby shodilo, ale v poslední chvíli se chytil zlomené vzpěry a zoufale se pohupoval nad sarlakem. Takový vývoj událostí naprosto neměl v plánu a přísahal si, že už nikdy se nedá zatáhnout do žádné finty, kterou by od začátku až do konce osobně neřídil.
Skif dostal další přímý zásah z lodního děla, až to Chewieho a Hana odhodilo k zábradlí. Wookiee byl zraněn a zavyl bolestí. Luke se ohlédl na svého chlupatého přítele; v té chvíli Boba Fett využil chvíle nepozornosti a vytáhl z pancéřového rukávu pružný drát.
Drát se několikrát omotal kolem Luka, přitiskl mu ruce k bokům, takže Luke teď měl paži s mečem volnou jenom od zápěstí dolů. Zkroutil zápěstí, aby světelný meč mířil přímo nahoru… a pak se Luke podle lana otočil k Bobovi. Ve chvilce se světelný meč dotkl drátěného lasa a okamžitě ho přeřízl. Luke kabel setřásl, a v té chvíli skifem otřásla další rána, která srazila Bobu v bezvědomí na palubu. Výbuch naneštěstí také uvolnil vzpěru, na které visel Lando, a Lando dopadl na bok do sarlakovy jámy.
Lukem výbuch otřásl, ale nezranil ho. Lando dopadl na písečný svah, křičel o pomoc a snažil se vydrápat ven. Sypký písek ho jenom srážel hlouběji do zející díry. Lando zavřel oči a snažil se vymyslet všechny způsoby, jak by mohl přežít těch tisíc let trávení v sarlakově břiše. Vsadil si tři ku dvěma, že by mohl všechny v žaludku stvůry přežít. Možná kdyby přemluvil toho posledního strážného, aby mu dal svou uniformu…
"Nehýbej se!" zakřičel Luke, ale jeho pozornost okamžitě upoutal blížící se druhý skif, plný strážných, kteří pálili ze svých zbraní.
Byla to praktická zásada řádu Jedi, ale pro vojáky z druhého skifu pořádné překvapení; aby ten, kdo je v menšině, zaútočil. Tím se síla nepřítele obrátí proti němu samému. Luke skočil přímo do středu skifu a okamžitě začal vojáky kosit svítivými rozmachy světelného meče.
Na druhé lodi se Chewie snažil vyprostit se z trosek a Han se slepě pokoušel postavit se na nohy. Chewie na něho štěkal, snažil se ho nasměrovat ke kopí, které volně leželo na palubě.
Lando řval, začal klouzat blíž k lesknoucím se čelistem. Byl hazardním hráčem, ale v téhle chvíli by si na svůj útěk nevsadil ani pětník.
"Nehýbej se, Lando!" zavolal Han. "Už jdu!" Pak k Chewiemu: "Kde to je, Chewie?" Horečně tápal rukama po palubě a Chewie Sola vrčením směroval a navigoval. Konečně Han kopí nahmatal.
V té chvíli se vyhrabal na nohy Boba Fett, pořád ještě trochu omámený po explozi. Ohlédl se po druhém skifu, kde Luke urputně bojoval se šesti strážnými. Boba se jednou rukou opřel o zábradlí; v druhé držel zbraň a tou zamířil na Luka.
Chewie štěkl na Hana.
"Kam?" křikl Solo. Chewie zavyl.
Nevidomý vesmírný pirát mrštil dlouhé kopí směrem k Bobu Fettovi. Fett instinktivně ránu předloktím odrazil; a znovu zamířil na Luka. "Jdi mi z cesty, ty slepý blázne," proklínal Sola.
Chewie překotně štěkal. Han znovu mrštil kopí, tentokrát opačným směrem, a rána padla přesně doprostřed Bobova raketového pohonu.
Náraz způsobil, že se raketa zažehla. Boba nečekaně odstartoval, vystřelil nad druhý skif jako řízená střela a zapadl přímo do jámy. Jeho opancéřované tělo proklouzlo kolem Landa a hladce vjelo sarlakovi do tlamy.
"Rrgrrowrrbrú fro bo," zabručel Chewie.
"Opravdu?" usmál se Solo. "Škoda, že jsem to neviděl -"
Mohutná rána z palubního děla velkého člunu překlopila skif na bok a Han a skoro všechno ostatní letělo přes palubu. Ale Han se botou zachytil o zábradlí, takže se riskantně houpal nad sarlakem. Zraněný Wookiee se držel jako klíště zkroucených trosek na zádi.
Luke konečně překonal své protivníky na druhém skifu, rychle odhadl problém a přeskočil přes písečnou propadlinu na hladký kovový bok velkého člunu.
Pomalu začal lézt po trupu vzhůru k palubnímu dělu.

Mezitím se Leia na pozorovací palubě zas a znova pokoušela přetrhnout řetěz, který ji poutal k mrtvému gangsterovi, ale musela se schovávat za mohutnou mrtvolou pokaždé, když kolem proběhl strážný. Teď se natahovala co nejdál, aby se pokusila sebrat laserovou pistoli - bezvýsledně. Naštěstí ji konečně přišel zachránit Artoo, který nejdřív ztratil ložiska a potom zabočil na špatný můstek.
Konečně k ní přijel, z boku trupu vysunul řezací paži a překrojil jí pouta.
"Díky, Artoo, dobrá práce. Teď musíme odsud."
Spěchali ke dveřím. Cestou minuli Threepio, který ležel na podlaze a ječel, protože na něm seděl obrovský bradavičnatý kolohnát jménem Hermi Odle. Oplzlík, plazovitá opičí příšera, se krčil u hlavy Threepio a vytahoval zlatému droidovi pravé oko.
"Ne! Ne! Oči ne!" křičel Threepio.
Artoo vypálil energetický výboj do zad Hermiho Odla, který s kvílením proletěl oknem. Další záblesk odpálil Oplzlíka ke stropu, odkud už nedopadl zpátky. Threepio rychle vstal, oko mu viselo na svazku drátů; pak spolu s Artoo spěšně následovali Leiu ven ze zadních dveří.
Palubní dělo ještě jednou vypálilo na nakloněný skif a vytřáslo tak ven všechno, co ještě zbylo uvnitř, až na Chewbaccu. Zoufale se držel svou zraněnou rukou, natahoval se přes zábradlí a svíral kotník pohupujícího se Sola, který se na oplátku nevidomě natahoval dolů po vyděšeném Calrissianovi. Landovi se podařilo zastavit skluz tím, že ležel co nejklidněji. Ale teď pokaždé, když hmátl po natažené Solově ruce, ho sypký písek posunul o kousek blíž k hladové jámě. Upřímně doufal, že Solo nepodniká tenhle bláznivý kousek, aby mu oplatil jistou záležitost z Bespinu.
Chewie štěkl na Hana další směrnici.
"Jo, já vím, už vidím o hodně líp - určitě je to tou krví, co se mi nahrnula do hlavy."
"Skvěle," zavolal Lando nahoru. "A nemohl bys teď o pár palců vyrůst?"
Dělostřelci na člunu se zaměřovali na ten lidský řetěz, aby jim zasadili ránu z milosti, když před ně vkročil Luke s úsměvem pirátského krále. Zapjal světelný meč dřív, než mohli zmáčknout spoušť; o chvíli později z nich byly kouřící mrtvoly.
Najednou po schodech z nižších palub vyběhl hlouček stráží, které okamžitě zahájily palbu. Jedna rána vyrazila Lukovi meč z ruky. Utíkal po palubě pryč, ale rychle ho obklíčili. Dva vojáci znovu zaujali pozice u děl. Luke se podíval na ruku; byl vidět její mechanismus - komplex obvodů a oceli, nahrazující jeho vlastní ruku, kterou mu usekl Vader při jejich posledním střetu.
Zahýbal mechanismem; stále fungoval.
Dělostřelci začali pálit na skif pod nimi. Zasáhli bok malé lodi. Otřes málem srazil Chewieho dolů, ale díky tomu, že se loď ještě víc naklonila, mohl Han chytit Landa za zápěstí.
"Tahej!" zaječel Solo na Wookieeho.
"Chytil mě!" zařval Calrissian. Vyděšeně se podíval dolů a viděl, jak se mu jedno sarlakovo chapadlo pomalu omotává kolem kotníku. Další divoká karta - oni si v téhle partii mění pravidla každých pět minut. Chapadla! Kolik by si člověk vsadil na chapadla? Hodně, došel k závěru s fatalistickým zamručením; hodně mastnou částku.
Palubní dělostřelci se zaměřovali k poslednímu úderu, ale než mohli vystřelit, měli po starostech k dělu na druhé palubě na opačném konci lodi se postavila Leia. První ranou roztříštila ráhnoví, které stálo mezi dvěma palubními děly. Druhou ranou první dělo smetla.
Výbuchy otřásly velkým člunem a na chvíli odvedly pozornost pěti strážných, kteří obklopovali Luka. V té chvíli se Luke natáhl a světelný meč, který ležel na palubě deset stop daleko, mu vklouzl do ruky. Když na něho dva strážní vystřelili, vyskočil Luke přímo nahoru - a strážní se laserovými výboji zabili navzájem. V letu zažehl čepel, při dopadu se jí rozmáchl a zbytek stráží smrtelně zranil.
Zakřičel přes palubu na Leiu: "Miř dolů!" Sklonila dělo přímo do paluby a kývla na Threepio u zábradlí. Artoo vedle něho divoce pípal. "Já nemohu, Artoo!" naříkal Threepio. "Je to moc vysoko… ááááá!"
Artoo do zlatého droida strčil a ten přepadl přes okraj, pak vystoupil i Artoo a v letu dělal kotrmelce.
Mezitím pokračovalo přetahování mezi sarlakem a Solem, s baronem Calrissianem ve funkci lana a zároveň ceny pro vítěze. Chewbacca držel Hana za nohu, zapíral se o zábradlí a přitom se mu podařilo druhou rukou z vraku vytáhnout laserovou pistoli. Zamířil zbraň směrem k Landovi, pak ji sklonil, starostlivě zaštěkal.
"Má pravdu!" zavolal Lando. "Je to moc daleko!" Solo vzhlédl. "Chewie, dej mi tu pušku." Chewbacca mu ji podal.
Solo ji vzal jednou rukou, zatímco druhou stále držel Landa.
"Počkej přece, kamaráde," protestoval Lando, "myslel jsem, že jsi slepý."
"Už je to lepší, věř mi," ujišťoval ho Solo. "Mám jinou možnost? Hej! Trochu výš, prosím tě." Schoval hlavu.
Han přimhouřil oči… stiskl spoušť… a podařil se mu přímý zásah do chapadla. Ta červovitá věc okamžitě povolila sevření a stáhla se zpátky do tlamy.
Chewbacca mocně tahal, nejdřív na loď vytáhl Sola - a pak Landa.
Mezitím Luke Leiu pevně jednou rukou objal; pravačkou chytil lano visící z napůl zhrouceného stěžně, nohou kopl do spouště druhého palubního děla - a vyskočil do vzduchu ve chvíli, kdy kanón vypálil přímo do paluby.
Oba se zhoupli na laně až na prázdný eskortní skif.
Luke s ním okamžitě zamířil ke stále se naklánějícímu vězeňskému skifu, a pomohl Chewbaccovi, Hanovi a Landovi na palubu.
Za nimi se otřásal explozemi admirálský člun. Z poloviny stál v plamenech.
Luke řídil skif k hořícímu člunu, kde z písku trčely nohy See Threepio. Vedle nich se z duny nořil periskop Artoo Detoo.
Skif se zastavil přímo nad nimi a spustil z lodního prostoru dolů velký elektromagnet. Oba droidi vystřelili z písku a přilepili se k magnetu, až to zazvonilo.

"Au," zaúpěl Threepio.
"bíííDÚÚ dwllt!" souhlasil Artoo.
Během několika minut byli ve skifu všichni pohromadě, více méně celí; poprvé se mohli na sebe pořádně podívat a uvědomili si, že jsou všichni spolu a skoro v pořádku, takže nastalo velké objímání, smích, pláč a pípání. Pak kdosi náhodou zmáčkl Chewbaccovu zraněnou paži a on zařval; a všichni se rozběhli zabezpečit loď, kontrolovat okolí, hledat zásoby - a pak odpluli pryč.
Velký admirálský člun se pomalu bortil v neustálých explozích a ohni, a ve chvíli, kdy malý skif tiše letěl nad pouští, člun konečně zmizel v oslepujícím záblesku, který jen z části překrylo žhoucí odpolední světlo obou sluncí Tatooinu.

III.
Písečná bouře všechno ztížila - výhled, dýchání, myšlení, pohyb. Samotný její řev je dezorientoval, vypadalo to, jako by ten zvuk přicházel ze všech stran najednou, jako by byl celý vesmír řval a tady byl střed toho chaosu.
Sedm hrdinů se prodíralo krok za krokem oslepující vichřicí, drželi se jeden druhého, aby se neztratili. Artoo šel první, sledoval signál z naváděcího zařízení, které mu zpívalo v jazyce, jenž ani vichřice nedokázala přehlušit. Druhý šel Threepio, pak Leia, která vedla Hana, a nakonec Luke a Lando, kteří podpírali belhajícího Wookieeho.
Artoo hlasitě zapípal a všichni vzhlédli; skrz tajfun zahlédli neurčité, tmavé obrysy.
"Já nevím," zakřičel Han. "Všude vidím jenom písek."
"To vidíme všichni," odpověděla Leia.
"Tak to se asi uzdravuju."
Po několika krocích temné obrysy ještě víc potemněly; a pak se z té temnoty vyloupl Millennium Falcon, po jehož stranách seděl Lukův Xplán a dvoumístný Yplán. Jakmile se skupinka vměstnala pod Falconův trup, vítr se ztišil do té míry, že se dal nazvat nepříjemnou povětrnostní podmínkou. Threepio udeřil do spínače a lodní můstek se s hučením vyklopil.
Solo se obrátil ke Skywalkerovi: "Byl jsi fakt dobrý, chlapče, to se ti musí nechat."
Luke to odmávl. "Hodně jste mi pomohli." Vydal se ke svému Xplánu.
Han ho zastavil, najednou se choval rozpačitěji než jindy, byl skoro vážný: "Děkuju, že jsi pro mě přišel, Luku."
Luke byl z jakéhosi důvodu zmatený. Uměl starému pirátovi odpovídat jenom na vtipy. "Už na to nemysli," řekl nakonec.
"Ne, přemýšlím o tom hodně. Ten karbonový mrazák byl zatraceně podobný smrti. Nebyl to jenom spánek, byla to veliká, hluboká propast Nicoty."
Nicoty, ze které ho Luke a ostatní zachránili - vystavili vlastní životy velkému nebezpečí jenom kvůli němu, pro nic jiného… jen proto, že byl jejich přítel. To bylo pro arogantního Sola něco nového - bylo to hrozné a zároveň krásné.
Takový obrat událostí byl nebezpečný. Měl z toho pocit, že je jaksi méně rozumný než dřív, ale zároveň je prozíravější.
Mátlo ho to. Kdysi byl sám; teď k někomu patřil.
Z toho poznání měl pocit, že někomu něco dluží, a takový pocit vždycky nesnášel; jenomže teď ten dluh byl jakýmsi druhem nového pouta, pouta bratrství. Zvláštním způsobem ho osvobozovalo.
Už nebyl tak sám.
Už nikdy nebude sám.
Luke viděl změnu, která se udala s přítelem, jako se proměňuje moře. Byla to něžná chvilka; nechtěl ji kazit. Takže jenom přikývl.
Chewie láskyplně zavrčel na mladého bojovníka Jedi a hrábl mu do vlasů jako pyšný strýček. A Leia ho vroucně objala.
Všichni měli Sola moc rádi, ale bylo snazší dát to najevo přes Luka.
"Uvidíme se zpátky ve flotile," zavolal Luke a odcházel k lodi.
"Proč tady tu kraksnu nenecháš a neletíš s námi?" rýpl do něho Solo.
"Dal jsem slib, který musím dodržet… jednomu starému příteli." Velmi starému příteli, usmál se pro sebe.
"Tak si pospěš zpátky," naléhala Leia. "Celá Aliance by už měla být pohromadě." Zahlédla cosi v Lukově tváři; nemohla to pojmenovat, ale polekalo ji to a zároveň jí tím byl bližší. "Vrať se brzo," opakovala.
"Vrátím," slíbil. "Pojďme, Artoo."
Artoo se sunul k Xplánu a pípal Threepio na rozloučenou.
"Na shledanou, Artoo," zavolal Threepio dojatě. "Výrobce ti požehnej. Dáte na něho pozor, viďte, pane Luku?"
Ale Luke a droidek už byli pryč, na druhé straně letounu.
Ostatní chvíli stáli nehybně, snažili se ve vířícím písku zahlédnout svou budoucnost.
Lando je nepříjemně vytrhl: "No tak, vypadneme z té zatracené špinavé koule." Neměl tady žádné štěstí; doufal, že v příští partičce se mu povede líp. Věděl, že ho nějakou dobu čeká přísný domovní řád; ale mohl by si cestou zfalšovat pár kostek.
Solo po poplácal po zádech. "Myslím, že tobě dlužím taky nějaké díky, Lando."
"Došlo mi, že kdybych tě nechal zmrzlého, že bys mi celý život nosil smůlu, takže bych tě stejně dřív nebo později nechal rozmrazit."
"Chce tím říct, že není zač," usmála se Leia. "Všichni chceme říct, že není zač." Políbila Hana na tvář, aby to vyjádřila ještě jednou a osobněji.
Zamířili nahoru po rampě Falconu. Solo se zastavil, než vstoupil dovnitř, a loď trochu poplácal. "Vypadáš dobře, holka. Už jsem si myslel, že tě nikdy neuvidím."
Vstoupil jako poslední a zavřel za sebou poklop. Luke totéž učinil s Xplánem. Připoutal se v kokpitu, nastartoval motory a vychutnával uklidňující burácení. Podíval se na svou poškozenou ruku; dráty křížily hliníkové kosti jako rýhy

ve skládačce. Napadlo ho, jaké má asi řešení. Natáhl přes obnaženou infrastrukturu černou rukavici, chopil se řízení Xplánu a podruhé v životě odletěl od své domovské planety ke hvězdám.

Hvězdný superdestruktor odpočíval v prostoru nad napůl dokončenou bitevní stanicí Hvězda smrti a jejím zeleným sousedem Endorem. Destruktor byl mohutnou lodí, kterou provázelo množství menších válečných lodí různých typů, které se vznášely nad velkou mateřskou lodí nebo se míhaly kolem jako děti různého věku i temperamentu; křižníky středního dosahu, mohutná nákladní plavidla, eskorty stíhaček TIE.
Hlavní poklop destruktoru se neslyšně otevřel. Vynořil se z něho císařský raketoplán, který v doprovodu čtyř letek stíhaček zamířil ke Hvězdě smrti.
Darth Vader sledoval na obrazovce na kontrolním stanovišti Hvězdy smrti, jak se přibližují. Těsně před dokováním odkráčel z velitelského centra, následován velitelem Jerjerrodem a falangou císařských těžkooděnců, a zamířil k doku. Chystal se přivítat svého pána.
Vaderův puls a dýchání reguloval stroj, takže se nemohlo zrychlit; ale při setkáních s císařem cítil v hrudi vyšší elektrizaci; nemohl ten pocit popsat. Byl to pocit plnosti, síly, temnoty a démonického tajemství - tajných chtíčů, nespoutané vášně, divoké pokory - to všechno Vader cítil v srdci, když se přiblížil ke svému císaři. A cítil toho ještě víc.
Když vstoupil do doku, tisíce císařských vojáků se jedním rázem vypjaly do pozoru. Raketoplán dosedl. Rampa se sklopila jako čelist draka, z ní seběhla císařská královská garda, červené pláště jim vlály, jako by byly jazýčky plamenů šlehající z tlamy, ohlašující zuřivý řev. Postavili se u napjatých stráží do dvou smrtonosných řad podle rampy. V rozlehlé hale se rozhostilo ticho. Nahoře na rampě se objevil císař.
Pomalu sešel dolů. Byl to malý muž, seschlý věkem a zlem. Opíral svoje ohnuté tělo o sukovitou hůl a byl celý schovaný pod dlouhým pláštěm s kapuci - velmi podobném plášti řádu Jedi, jenomže jeho byl černý. Jeho skrytý obličej měl na sobě tak málo masa, že to byla téměř lebka; pronikavé žluté oči jako by propalovaly všechno, na co se zahleděly.
Když císař sešel po rampě dolů, velitel Jerjerrod, jeho generálové a lord Vader před ním poklekli. Nejvyšší temný vládce pokynul Vaderovi a vydal se podle řady vojáků.
"Vstaň, příteli. Promluvím si s tebou."
Vader vstal a připojil se ke svému pánovi. Za nimi následoval průvod císařských dvořanů, královské gardy, byl tam Jerjerrod a elitní garda Hvězdy smrti, všichni se smíšenými pocity úcty a strachu.
Vader měl po boku císaře pocit úplnosti. I když ho prázdnota v nitru nikdy neopouštěla, v záři císařova studeného světla se z ní stala nádherná, velebná prázdnota, která mohla pojmout celý vesmír. A jednoho dne vesmír pohltí… až císař zemře.
To byl Vaderův poslední sen. Když se od tohoto ďábelského génia naučil o temné síle všechno, co mohl, toužil mu tu sílu odebrat, uchvátit ji a ukrýt její chladné světlo ve svém nitru - zabít císaře, pohltit jeho temnotu a vládnout vesmíru. Vládnout se synem po boku.
Neboť to byl další jeho sen - znovu se přihlásit ke svému chlapci, ukázat Lukovi majestát té stinné síly; proč je tak mocná, proč si vybral správně, když se rozhodl vydat se na temnou cestu. A Luke s ním půjde, věděl to. Semeno bylo zaseto. Budou vládnout spolu, otec a syn.
Jeho sen už se blížil naplnění, cítil to; bylo to blízko. Každá událost zapadla přesně na své místo, protože ji postrčil s citlivostí Jediho; a stiskl jemnou temnou silou.
"Hvězda smrti bude dokončena podle harmonogramu, můj pane," vydechl Vader.
"Ano, vím," odpověděl císař. "Vedl jste si dobře, lorde Vadere… a teď cítím, že si přejete pokračovat v hledání toho mladého Skywalkera."
Vader se pod pancířem masky usmál. Císař vždycky vycítil, co se děje v jeho srdci; i když nechtěl znát podrobnosti.
"Ano, můj pane."
"Trpělivost, příteli," varoval ho nejvyšší vládce. "Vždycky jste měl s trpělivostí potíže. On vás včas vyhledá… a až to udělá, musíte ho přivést ke mně. Stal se silným. Jenom společně ho můžeme obrátit k temné straně síly."
"Ano, můj pane." Společně toho chlapce zkazí - dítě svého otce. K veliké, temné slávě. Protože starý císař brzo zemře - a i když se galaxie skloní hrůzou nad tou ztrátou, Vader zůstane, aby vládl s mladým Skywalkerem po boku. A tak to vždycky mělo být.
Císař pozvedl hlavu a nahlížel do všech možných budoucností. "Všechno pokračuje tak, jak jsem předvídal."
Stejně jako Vader i on měl své plány - plány na duševní násilí, manipulaci s životy a osudy. Zasmál se pro sebe, vychutnával blížící se vítězství; až konečně svedou mladého Skywalkera.

Luke vylezl ze svého Xplánu zaparkovaného na břehu a opatrně postupoval přes přilehlou bažinu. Kolem něho se v chuchvalcích vznášela mlha. Džungle se pařila. Z chomáče popínavých rostlin na něho vylétl nějaký podivný hmyz, jako šílený se mu třepetal kolem hlavy a zmizel. V podrostu cosi zavrčelo. Luke se na okamžik soustředil. Vrčení ustalo. Luke šel dál.
Na tomhle místě měl velmi smíšené pocity. Dagobah. Tady podstupoval zkoušky a výuku, aby se stal Jedim. Tady se doopravdy naučil využívat sílu, aby skrz něj proudila kamkoliv, kam jí ukázal. Také se naučil, jak musí být opatrný, aby používal sílu správně. Bylo to jako chůze po světelném paprsku; ale pro Jediho byl pevný jako poctivá podlaha.
V téhle bažině se skrývala nebezpečná stvoření; ale pro Jediho nebylo žádné z nich zlé. Nenasytná oka pohyblivého písku vyčkávala, nehybná jako kaluže; chapadla se prolínala s visícími liánami. Luke je už všechny znal, patřili k životu planety, nedělitelná součást síly, jejíž jednou pulsující podobou byl také on.

Ale byly tu i temné věci - nepředstavitelně temné, odrazy tmavých koutů jeho duše. Už je tady viděl. Utíkal od nich, bojoval s nimi; dokonce jim čelil. Některé z nich porazil.
Ale pár těch temných věcí se tu ještě krčilo.
Prolézal kolem barikády zkroucených kořenů, kluzkých mechem. Na druhé straně se odvíjela čistá stezka přesně tím směrem, kudy chtěl jít; ale nevkročil na ni. Místo toho se znovu vnořil do podrostu.
Z výšky se k němu blížilo cosi černého a pleskavého, pak to odletělo pryč. Luke si toho nevšímal. Šel pořád dál.
Džungle trochu prořídla. Za dalším močálem to Luke uviděl - malé stavení podivného tvaru, z jehož malých okének se do vlhkého deštného pralesa linulo teplé žluté světlo. Obešel mokřinu, hodně se přikrčil a vešel do chalupy.
Uvnitř stál Yoda a usmíval se, malou zelenou rukou svíral vycházkovou hůl a opíral se o ni. "Očekával jsem tě," kývl na něho.
Pokynul Lukovi, aby se posadil v rohu. Chlapec byl vyděšený tím, jak strašně křehce Yoda vypadá - ruka se mu chvěla, hlas měl slabý. Luke se bál promluvit, aby neprozradil, jak jím mistrovo vzezření otřáslo.
"Jak se to tváříš," pozvedl Yoda unavené obočí vesele. "Vypadám snad pro mladé oči tak zle?"
Luke se snažil skrýt svůj žalostný výraz, trochu se posunul v tom těsném prostoru. "Ne, mistře… samozřejmě že ne."
"Ale ano, vypadám!" zachichotal se drobný mistr Jedi. "Jsem nemocný. Ano. Starý a slabý." Namířil zahnutý prst na svého mladého žáka. "Až ti bude devět set let, taky nebudeš vypadat tak dobře."
Stvořeníčko se dobelhalo k posteli, stále se uchichtávalo, a pak si s námahou lehlo. "Brzo si odpočinu. Ano, budu navždycky spát. Zasloužil jsem si to."
Luke zavrtěl hlavou. "Nemůžete umřít, mistře Yodo - nenechám vás."
"Jsi dobře vycvičený a máš sílu - ale tak silný nejsi! Přišel ke mně podvečer a brzo padne noc. Takový je koloběh… koloběh síly."
"Ale já potřebuju, abyste mi pomohl," nedal se Luke odbýt. "Chci dokončit výcvik." Velký učitel ho teď nemohl opustit - ještě zbývalo tolik věcí, které chtěl pochopit. A už si vzal od Yody tolik, a zatím nic nevrátil. Chtěl se podělit se starým stvořením o spoustu věcí.
"Není ti zapotřebí dalšího výcviku," ujistil ho Yoda. "Už víš všechno, co potřebuješ."
"Takže jsem Jedi?" naléhal Luke. Ne. Věděl, že není Jedi tak docela. Něco stále chybělo.
Yoda svraštil svoji seschlou tvář. "Ještě ne. Jedna věc zbývá. Vader… Musíš se postavit Vaderovi. Potom, až potom budeš hotový Jedi. A ty se mu postavíš, dřív nebo později."
Luke věděl, že to bude jeho zkouška, jinak to nemohlo být. Každé hledání mělo své ohnisko, a Vader byl neoddělitelně vpleten do jádra Lukova zápasu. Bylo pro něho tryznivé vyjádřit tu otázku slovy; ale po dlouhé odmlce znovu promluvil ke starému Jedimu: "Mistře Yodo - je Darth Vader mým otcem?"
Yodovy oči se zaplnily unaveným soucitem. Tenhle chlapec ještě nebyl hotovým mužem. Obličej mu zvrásnil smutný úsměv, zdálo se, že se v posteli ještě zmenšil. "Potřebuji si odpočinout. Ano. Odpočinout."
Luke se díval na ztrácejícího se učitele, snažil se dát starci sílu, jenom silou své lásky a vůle. "Yodo, musím to vědět," zašeptal.
"Je tvým otcem," řekl Yoda prostě.
Luke zavřel oči, ústa, srdce, aby tu pravdu odehnal, i když věděl, že to pravda je.
"Pověděl ti to, že?" zeptal se Yoda.
Luke přikývl, ale nic neřekl. Chtěl tu chvíli udržet navěky, schovat ji tady, zamknout v tomhle pokoji čas a prostor, aby nikdy nemohl uniknout do okolního vesmíru s tím děsivým poznáním, s tou bezcitnou pravdou.
Na Yodově tváři se rozhostil starostlivý výraz. "Je to nečekané, a nešťastné -"
"Nešťastné, že znám pravdu?" Do Lukova hlasu se vkradla hořkost, ale nemohl se rozhodnout, jestli je namířená proti Vaderovi, Yodovi, proti němu samému nebo proti celému vesmíru.
Yoda se s námahou pozvedl, zdálo se, že ho to stojí veškerou sílu. "Nešťastné bylo, že jsi spěchal, aby ses s ním setkal - že tvůj výcvik nebyl úplný… že jsi nebyl připravený na takové břemeno. ObiWan by ti to řekl už dávno, kdybych mu to dovolil… teď v sobě neseš velikou slabost. Bojím se o tebe. Bojím se o tebe, bojím." Zdálo se, že z něho vyprchává veliké napětí, a Yoda zavřel oči.
"Mistře Yodo, je mi to líto." Luke se chvěl, když viděl, že mocný Jedi je tak slabý.
"Já vím, ale musíš se Vaderovi postavit ještě jednou, a lítost ti nepomůže." Naklonil se dopředu a pokynul Lukovi, aby šel blíž. Luke přikrčeně přelezl místnost a posadil se vedle svého mistra. Yoda pokračoval, hlas mu slábl čím dál víc.
"Pamatuj si, moc řádu Jedi plyne ze síly. Když jsi zachraňoval přátele, měl jsi v srdci pomstu. Varuj se zlosti, strachu a agrese. Patří na temnou stranu. Plynou lehce, rychle se k tobě v boji připojí. Jakmile se jednou vydáš po temné cestě, navždycky ovládne tvůj osud."
Lehl si zpátky na lůžko, dech se stal mělčím. Luke tiše čekal, bál se pohnout, bál se starce jakkoli rozptýlit, aby ho tím nevyrušil při úsilí ještě zadržet tu prázdnotu za přehradou.
Po několika minutách se Yoda podíval na chlapce ještě jednou a s nejvyšším úsilím se jemně usmál, jeho vetché tělo držela při životě jenom velikost jeho ducha. "Luku - varuj se císaře. Nepodceňuj jeho moc, jinak tě čeká osud tvého otce. Až budu pryč… posledním Jedim budeš ty. Luku, ve vaší rodině je síla mocná. Předávej dál, co… jsi se… naučil…" Začal se zajíkat, zavřel oči. "Je… ještě… jiné… nebe…"
Nadechl se, a pak vydechl, jeho duch z něho odešel jako slunný vítr vanoucí k jinému nebi. Tělo se jednou zachvělo; a pak zmizel.
Luke seděl vedle malé, prázdné postele více než hodinu a snažil se změřit hloubku té ztráty. Byla nezměrná.
Prvním pocitem byl nesmírný zármutek. Nad sebou, nad vesmírem. Jak mohl někdo takový jako Yoda navždycky odejít?
Měl pocit, jako by se mu na místě v srdci, kde žil Yoda, roztáhla černá, bezedná jáma.

Luke už dříve zažil odchody starých vychovatelů. Bylo to beznadějně smutné; a zároveň nevyhnutelnou součástí jeho vyrůstání. Takže tohle ho čekalo s přicházejícími roky? Sledovat, jak milovaní přátelé stárnou a umírají? Získávat nové rozměry síly nebo dospělosti, když se učitelé krátce mihnou kolem?
Ve chvíli, kdy všechna světla v chaloupce pohasla, ho zavalila tíha beznaděje. Několik minut ještě zůstal sedět, cítil, že je to konec všeho, že zhasla všechna světla ve vesmíru. Poslední Jedi sedí uprostřed bažiny, zatímco celá galaxie se chystá k poslední bitvě.
Ale projel jím chlad, narušil tu nicotu, do které se propadlo jeho vědomí. Otřásl se, rozhlédl se. Šero bylo neproniknutelné.
Vylezl ven a postavil se. Tady v mokřině se nic nezměnilo. Pára se srazila, odkapávala z pokroucených kořenů zpátky do slatiny; byl to cyklus, který se opakoval už miliónkrát a bude se opakovat věčně. Možná, že tohle byla další lekce. Jestli ano, neubrala na jeho smutku ani trochu.
Bez rozmyslu se prodíral zpátky k místu, kde čekala jeho loď. Artoo mu spěchal vstříc a pípal vzrušené pozdravy; ale Luke byl sklíčený a důvěřivého malého droida si nevšímal. Artoo krátce soustrastně pískl a pak se uctivě odmlčel.
Luke se sklesle posadil na nějaké poleno, vložil hlavu do dlaní a potichu si řekl: "To nemůžu udělat. Nemůžu jít sám."
Z kalné mlhy k němu dolehl hlas: "Yoda a já budeme vždycky s tebou." Byl to Benův hlas.
Luke se rychle obrátil a uviděl, že za ním stojí chvějící se obraz ObiWan Kenobiho. "Bene!" zašeptal. Chtěl říct tolik věcí, vířily mu v mysli jako potácející se smítko lodě v maelstromu. Ale jedna otázka se rychle prodrala na hladinu nad ostatní: "Proč, Bene? Proč jsi mi to neřekl?"
Nebyla to jen otázka. "Chtěl jsem ti to říct, až dokončíš výcvik," odpověděl Benův obraz. "Ale ty jsi považoval za nutné odspěchat nepřipravený. Varoval jsem tě, abys nebyl netrpělivý." Jeho hlas se nezměnil, stále stejný náznak hubování, náznak lásky.
"Řekl jsi mi, že Darth Vader zradil a zavraždil mého otce." Hořkost, kterou dřív pocítil u Yody, si nyní našla cíl v Benovi.
Ben přijal tu sžíravost, aniž se bránil, a pak ji zmírnil poučením: "Tvého otce, Anakina, svedla temná strana síly - přestal být Anakinem Skywalkerem, a stal se Darth Vaderem. Když k tornu došlo, zradil všechno, v co Anakin Skywalker věřil. Dobrý člověk, kterým byl tvůj otec, byl zničen. Takže to, co jsem ti řekl, byla pravda… z určitého hlediska."
"Z určitého hlediska!" zachraptěl Luke výsměšně. Cítil se zrazený - spíše životem než čímkoli jiným, i když nablízku byl jenom ubohý Ben, na koho mohl obrátit hlavní nápor konfliktu, který prožíval.
"Luku," promluvil Ben jemně, "zjistíš, že mnohé pravdy, na které se upínáme, závisejí z velké části na našem hledisku."
Luke ochladl. Chtěl si podržet svůj vztek, střežit ho jako poklad. Byl vším, co měl, nechtěl dovolit, aby mu ho někdo ukradl, jako mu bylo ukradeno už všechno. Ale už cítil, jak mu vyklouzává, měkne pod Benovým soucitem.
"Nevyčítám ti, že máš zlost," vemlouval se mu Ben. "Jestli jsem se mýlil v tom, co jsem dělal, určitě se to nestalo poprvé. Víš, to, co se stalo tvému otci, byla moje vina…"
Luke vzhlédl s náhle probuzeným zájmem. Tohle ještě neslyšel a vztek ho rychle přecházel, aby byl nahrazen zvědavostí a pozorností - protože vědění bylo návyková droga, a čím více jí měl, tím více ji chtěl.
Jak tak seděl na svém pařezu, stále více fascinován, Artoo přešlapoval poblíž, mlčel, jenom ho svou přítomností povzbuzoval.
"Když jsem se s tvým otcem setkal poprvé," pokračoval Ben, "byl už skvělým pilotem. Ale mě udivilo to, kolik s ním bylo síly. Vzal jsem na sebe úkol vycvičit Anakina ve způsobech řádu Jedi. Udělal jsem chybu, když jsem si myslel, že bych mohl být stejně dobrým učitelem jako Yoda. Nebyl jsem. Ta moje hloupá pýcha. Císař vycítil Anakinovu moc a zlákal ho na temnou stranu." Smutně se odmlčel a podíval se Lukovi přímo do očí, jako by chlapce žádal o odpuštění. "Moje pýcha měla strašné následky pro celou galaxii."
Luke byl u vytržení. Bylo strašné, že přílišné sebevědomí ObiWana mohlo způsobit pád jeho otce. Strašné kvůli tomu, co se z jeho otce zbytečně stalo, strašné, protože ObiWan nebyl dokonalý, nebyl ani dokonalý Jedi, strašné, protože temná strana mohla zaútočit tak blízko jeho domova, dovedla změnit dobro ve zlo. Darth Vader určitě ukrývá někde hluboko v sobě jiskřičku Anakina Skywalkera. "Je v něm pořád ještě kousek dobra," prohlásil.
Ben zavrtěl lítostivě hlavou. "Taky jsem si myslel, že by bylo možné vrátit ho na správnou stranu. Nebylo to možné. Nyní je spíše strojem než člověkem - pokřiveným a zlým."
Luke vycítil skrytý význam Kenobiho prohlášení, slyšel v těch slovech příkaz. Zavrtěl hlavou. "Nemůžu zabít vlastního otce."
"Neměl bys na ten stroj myslet jako na otce." To znovu mluvil učitel. "Když jsem viděl, co se z něho stalo, snažil jsem se ho odradit, stáhnout ho z temné strany zpátky. Bojovali jsme… tvůj otec spadl do žhavého kráteru. Když se vyplazil z té ohnivé lázně, vypálila se do něj ta změna navždycky - byl Darth Vader, po Anakinu Skywalkerovi nezůstala ani stopa. Nenapravitelně temný. Znetvořený. Naživu ho udržují jenom přístroje a jeho černá vůle…"
Luke se podíval na svoji mechanickou pravou ruku. "Jednou jsem se pokusil ho zastavit. Nedokážu to." Nevyzve svého otce znovu na souboj. Nemůže.
"Vader tě pokořil, když jsi se s ním setkal poprvé, Luku - ale tahle zkušenost byla součástí tvého výcviku. Naučila tě, mimo jiné, jakou cenu má trpělivost. Kdybys tehdy nebyl tak netrpělivý, mohl jsi dokončit výcvik u Yody. Byl bys připraven."
"Musel jsem pomoci přátelům."
"A pomohl jsi jim? To oni zachránili tebe. Bojím se, že jsi získal jen málo, když jsi tak předčasně spěchal pryč."
Lukovo rozhořčení pomalu mizelo a zanechávalo po sobě jenom smutek. "Zjistil jsem, že Darth Vader by můj otec," zašeptal.
"Jestli chceš být Jedi, Luku, musíš čelit temné straně a pak ji překročit - tu stranu, kterou tvůj otec nedokázal překonat. Nejbližšími dveřmi k ní je netrpělivost - pro tebe, stejně jako pro tvého otce. Jenomže tvého otce zlákalo to, co našel na

druhé straně těch dveří, a ty jsi se držel pevně. Už nejsi tak lehkomyslný, Luku. Jsi silný a trpělivý. A jsi připraven na konečný souboj."
Luke znovu zavrtěl hlavou, když si ujasnil, kam míří řeč starého Jediho. "Nemůžu to udělat, Bene."
Ramena ObiWan Kenobiho poraženě sklesla "Takže císař už vyhrál. Byl jsi naše jediná naděje."
Luke hledal jiné možnosti. "Yoda říkal, že bych mohl cvičit někoho jiného, aby…"
"Ten druhý, o kom mluvil, je tvé dvojče, sestra," řekl stařec a nevesele se usmál. "Zničit Darth Vadera pro ni nebude o nic snazší než pro tebe."
Lukem ta informace viditelně otřásla. Vyskočil, aby té novince mohl čelit. "Sestra? Žádnou sestru nemám."
V hlase ObiWana se znovu objevil ten jemný tón aby utišil bouři, která vzkypěla v duši jeho mladého přítele. "Když jste se narodili, rozdělili vás, abyste byli oba chráněni před císařem. Císař věděl stejně jako já že Skywalkerovi potomci budou za pomoci síly představovat pro něho hrozbu. Z toho důvodu zůstala tvoje sestra v bezpečí anonymity."
Luke to nejdřív odmítal přijmout. Žádné dvojče nepotřeboval ani nechtěl. Byl jedináček! Nic mu nechybělo - až na ruku, jejíž mechanickou náhražku nyní pevně svíral. Copak je jenom figurkou ve spiknuti mocných? Pomíchané kolébky, sourozenci rozděleni a bleskurychle odvezeni, aby žili rozdílné, tajné životy? Nemožné. Věděl, kým je! Byl Luke Skywalker, který se narodil Jedimu, později řečenému ze Sithu, vyrostl na pouštní farmě na Tatooinu a vychoval ho strýc Owen a teta Beru, žil životem bez zbytečného přepychu, jako tvrdě pracující čestný chuďas - protože jeho matka… jeho matka… Co bylo s jeho matkou? Co říkala, kdo byla? Co mu řekla? Obrátil mysl dovnitř sebe sama, na místo a čas vzdálený bažinaté půdě Dagobahu, do matčiny komnaty, ke své matce a své… sestře. Sestře…
"Leia! Leia je moje sestra," vykřikl a málem upadl přes pařez.
"Tvůj vnitřní pohled ti slouží dobře," kývl Ben. Ale rychle zpřísněl. "Pohřbi své pocity hodně hluboko, Luku. Dělají ti čest, ale mohly by posloužit císaři."
Luke se snažil pochopit, co mu starý učitel říkal. Tolik informací, tak převratných, tak nečekaných… téměř z toho omdlel.
Ben pokračoval ve vyprávění. "Když tvůj otec odešel, nevěděl, že tvoje matka je těhotná. Tvoje matka a já jsme věděli, že to nakonec zjistí, ale chtěli jsme, abyste byli co nejdéle v co největším bezpečí. Takže jsem tě odvedl ke svému bratrovi Owenovi na Tatooin… a tvoje matka odvedla Leiu na Alderaan, aby žila jako dcera senátora Organy."
Když to Luke uslyšel, znovu si sedl, a Artoo se usadil vedle něho a bzučel v neslyšitelném rejstříku, aby ho uklidnil.
Také Ben mluvil klidným hlasem, jako by jejich zvuky mohly poskytnout útěchu, která ve slovech nebyla. "Rodina Orgánů byla urozená a ve sluneční soustavě poměrně hodně politicky mocná. Leia se podle rodinné posloupnosti stala princeznou - nikdo samozřejmě nevěděl, že ji adoptovali. Ale byl to titul bez skutečné moci, protože Alderaan byl už dlouho demokracií. Ale i tak byla rodina nadále politicky významná, a Leia, která kráčela ve stopách svého pěstouna, se stejně jako on stala senátorkou. Samozřejmě to není všechno, čím se stala - stala se vůdkyní buňky v Alianci proti shnilému Impériu. A protože měla diplomatickou imunitu, byla důležitou spojkou, která poskytovala povstalcům informace.
To právě dělala, když se vaše cesty zkřížily - protože její pěstouni jí vždycky říkali, aby mě vyhledala na Tatooinu, kdyby se dostala do bezvýchodné situace."
Luke se snažil uspořádat svoje zmatené pocity - láska, kterou vždycky k Leie cítil i na dálku, nyní měla jasné základy. Ale najednou se cítil také jako ochránce, jako starší bratr - přestože, pokud věděl, mohla být o několik minut starší.
"Teď ji do toho nesmíš zatahovat, Bene," naléhal. "Vader ji zničí." Vader. Jejich otec. Leia by v něm snad dokázala vzkřísit dobro.
"Nemá výcvik řádu Jedi jako ty, Luku - ale síla v ní je mocná, stejně jako v celé vaší rodině. Proto se naše cesty zkřížily - protože její sílu musí vychovávat Jedi. Ty jsi teď posledním Jedim, Luku… ale ona se k nám vrátila - ke mně -, aby se učila a rostla. Protože to byl její osud, učit se a růst; a mým osudem bylo učit."
Mluvil stále pomaleji, každé slovo bylo rozvážené, každá odmlka významná. "Nemůžeš utéct svému osudu, Luku."
Zadíval se Lukovi do očí a vložil do toho pohledu ze sebe co nejvíc, aby se Lukovi navždycky vtiskl do mysli.
"Neprozrazuj totožnost své sestry, protože jestli selžeš, bude naší opravdu poslední nadějí. Dívej se na mě, Luku - nadcházející boj bude jenom tvůj, ale na jeho výsledku bude záviset mnohé, a možná si budeš moci přivolat trochu síly z mé paměti. Ale není možné vyhnout se bitvě - nemůžeš svému osudu uniknout. Budeš se muset znovu postavit Darth Vaderovi…"
IV.
Darth Vader vystoupil z válcovitého výtahu tam, kde dřív bylo kontrolní středisko Hvězdy smrti a kde se nyní nacházel trůnní sál císaře. Po stranách dveří stáli dva královští gardisté, odění v červené od hlavy až po paty, červené přilbice je celé zakrývaly až na průzory, což ve skutečnosti byly elektricky modifikované obrazovky. Zbraně měli stále pohotově.
V místnosti bylo šero až na světelné kabely, které běžely po stranách výtahové šachty a které přenášely po celé vesmírné stanici energii a informace. Vader přešel po hladké černé ocelové podlaze kolem hučících obřích konvertorů, vystoupil po několika schůdcích na zvýšenou platformu, na které byl umístěn císařův trůn. Vpravo pod platformou bylo ústí šachty, která se hroužila hluboko do nitra bitevní stanice, až k jádru energetických generátorů. Propast byla temná, čpěl z ní ozón a neustále zněla hlubokým dutým duněním.
Na konci převislé platformy byla stěna a v ní veliké, kulaté pozorovací okno. Před oknem seděl a do vesmíru se díval sám císař.
Hned za oknem byla vidět nedokončená polovina Hvězdy smrti, kolem ní se rojily raketoplány a transportéry, lidé ve skafandrech a s malými raketkami pracovali na vnějších konstrukcích nebo povrchové úpravě. Nedaleko celé té rušné aktivity se vznášel usměvavý zelený měsíc Endor, který spočíval v černém sametu vesmíru jako drahokam - a kolem nekonečno poseté zářícími diamanty hvězd.

Císař to vše pozoroval, zatímco se Vader zezadu přibližoval. Pán ze Sithu poklekl a čekal. Císař ho nechal čekat. Studoval výhled před sebou se slavnostním pocitem: to všechno bylo jeho. A ještě slavnostnější bylo, že to všechno má k dispozici.
Vždycky to tak nebylo. V dávných dobách, kdy byl obyčejným senátorem Palpatinem, byla galaxie republikou hvězd, o kterou se staral a kterou chránil rytířský řád Jedi, jenž na ni po staletí dohlížel. Ale republika se nevyhnutelně příliš rozrostla - vyžadovala příliš mnoho let příliš rozbujelou byrokracii, aby mohla být zachována. Začala hnít.
Někdo říkal, že řetězovou reakci nepokojů začalo několik chtivých senátorů; ale kdo ví? Několik zvrácených byrokratů, arogantních, sobeckých - a hvězd se náhle zmocnila horečka. Guvernér útočil na guvernéra, hodnoty se rozpadaly, důvěra byla zrušena - strach se v těch prvních letech šířil jako epidemie, rychle a bez viditelné příčiny, a nikdo nevěděl, co a proč se děje.
A té chvíle využil senátor Palpatin. Pomocí klamu, chytrých slibů a rafinovanými politickými manévry se mu podařilo dosáhnout toho, že ho zvolili předsedou Rady. A po dalších uskocích, podplácení a teroru se prohlásil za císaře.
Císař. To mělo určitý zvuk. Republika se rozpadla, Impérium bylo neustále v ohni, a tak to vždycky bude - protože císař věděl to, čemu někteří odmítali věřit: že temné síly jsou nejmocnější.
Vždycky to v hloubi srdce věděl, ale každým dnem se o tom přesvědčoval; díky proradným poručíkům, kteří zrazovali své nadřízené, aby získali nějakou výhodu; díky bezzásadovým funkcionářům, kteří mu vydávali tajemství vlád místních hvězdných soustav; díky chtivým pánům a sadistickým gangsterům, a politikům chtivým moci. Nikdo nebyl imunní, jejich nitra potřebovala být sycena temnou energií. Císař pouze tuto pravdu rozeznal a využíval - samozřejmě pro další růst své moci.
Jeho srdce bylo černým středem Impéria.
Rozjímal nad neproniknutelnou hloubkou vesmíru za oknem. Byl černočerný jako jeho duše - jako by tou černotou byl v jistém smyslu on sám; jako by jeho nitro bylo tím prázdnem, nad kterým panoval. Při tom pomyšlení se usmál; on byl Impérium; on byl vesmír.
Cítil, že Vader za ním stále v pokleku čeká. Jak dlouho tam Temný pán byl? Pět minut? Deset? Císař si nebyl jist. Na tom nezáleželo. Císař své rozjímání ještě nedokončil.
Lordu Vaderovi čekání nevadilo, ani si je neuvědomoval. Protože klečet vládci u nohou byla čest, ušlechtilá činnost.
Obrátil pohled dovnitř a pátral po nějakém odrazu ve svém bezedném nitru. Jeho moc byla nyní veliká, větší než kdykoli dřív. Prýštila z něj a souzněla s vlnami temnoty, které prýštily z císaře. Měl pocit, že je plný té síly, šlehala z něj jako černý plamen, démonické elektrony, které hledají živnou půdu… ale bude čekat. Jeho císař ještě nebyl připraven; ani jeho syn nebyl připraven, a ještě nepřišel čas. Tedy čekal.
Nakonec se židle pomalu otočila, až císař pohlédl na Vadera.
Vader promluvil první: "Proč jsi mě k sobě povolal, můj pane?"
"Pošli na odvrácenou stranu Endoru flotilu. Zůstane tam až do odvolání."
"A co s těmi hlášeními, že nedaleko Sollustu se shromažďuje povstalecká flotila ?"
"To nic neznamená. Povstání bude brzy rozdrceno a mladý Skywalker bude patřit k nám. Tvoje práce tady skončila, příteli. Běž do velitelské lodi a čekej na rozkazy."
"Ano, můj pane." Doufal, že dostane rozkaz ke zničení povstalecké Aliance. Doufal, že to bude brzo.
Vstal a odešel, a císař se znovu otočil ke galaktickému panoramatu za oknem, znovu se zadíval na své panství.

Daleko za okrajem galaxie se v temném vzduchoprázdnu rozpínala mohutná povstalecká flotila, od předního až po zadní voj, daleko za dosah lidského vidění. Corelliánské bitevní lodě, křižníky, destruktory, nosiče, bombardéry, sullustské nákladní frachťáky, calamarské tankery, alderaanské těžce ozbrojené lodě, kesselské blokádové pašerácké lodě, bestinské stíhačky, Xplány, Yplány, Aplány, raketoplány, transportní letouny, válečné lodě. Každý povstalec z galaxie, voják nebo civilista, napjatě čekal ve své lodi na pokyny. Vedl je největší povstalecký hvězdný křižník, Velitelská fregata.
V bojové kabině obřího hvězdného křižníku byly shromážděny stovky povstaleckých velitelů všech druhů a životních forem a čekaly na rozkazy od nejvyššího velitele. Všude vládlo pozdvižení a vzrušení se šířilo od letky k letce.
Ve středu instruktážní místnosti byla rozměrná, kruhová světelná tabule, nad kterou se projektoval holografický obraz nedokončené císařské Hvězdy smrti, visící vedle Endoru, jejíž jiskřící ochranný deflektorní štít pojal i měsíc.
Do místnosti vstoupila Mon Mothma. Vznešená, krásná žena středního věku; zdálo se, že kráčí nad hlučným zástupem. Měla na sobě bílé šaty se zlatým lemováním, a nebyla vážná bez příčiny - protože ona byla volenou vůdkyní povstalecké Aliance.
Jako Lein adoptivní otec - jako sám císař Palpatin - byla Mon Mothma starší senátorkou republiky, členkou nejvyšší rady. Když se republika začala hroutit, Mon Mothma zůstala senátorkou až do konce, organizovala odboj, stabilizovala stále méně výkonnou vládu.
Také až do konce organizovala buňky odboje. Ohniska odporu, z nichž žádné neznalo totožnost jiného ohniska - každé bylo odpovědné za podněcování revolty proti Impériu, až se revolta konečně projevila veřejně.
Měli i jiné vůdce, ale mnoho z nich bylo zabito, když první císařská Hvězda smrti anihilovala planetu Alderaan. Při té katastrofě zahynul i Lein adoptivní otec.
Mon Mothma se stáhla do ilegality. Spojila své politické buňky s tisíci partyzánskými válkami a vzpourami, které plodila krutá císařská diktatura. K povstalecké Alianci se připojili tisíce dalších. Mon Mothma se stala uznávanou vůdkyní všech stvoření galaxie, které Císař připravil o domov. Byli bez domova, ale ne bez naděje.
Přešla místností k holografickému displeji, kde se radila se dvěma hlavními poradci, generálem Madinem a admirálem Ackbarem. Madine byl Correlián - houževnatý, pohotový, i když trochu puntičkář. Ackbar byl ryzí Calamarián - jemná,

lososově zbarvená bytost, s velikýma, smutnýma očima posazenýma do vysoko klenuté hlavy, a s plovacími blánami na rukou, díky kterým byl více doma ve vodě nebo volném prostoru než na palubě lodi. Ale pokud pažemi povstání byli lidé, pak Calamariáni byli jeho duší - čímž netvrdíme, že nedovedli bojovat, když nátlak překročil jisté meze. A zkázonosné Impérium tu hranici překročilo.
Zástupem se prodíral Lando Calrissian a prohlížel si obličeje. Uviděl Wedge, se kterým měl letět ve dvojici - kývli na sebe, zvedli palec vzhůru; pak šel Lando dál. Wedge nebyl ten, koho hledal. Došel až k volnějšímu prostranství uprostřed, rozhlédl se, a nakonec uviděl své přátele stát u bočních dveří. Usmál se a šel k nim.
Han, Chewie, Leia a dva droidi pozdravili Landa směsicí pozdravů, smíchu, pípání a štěkotu.
"No to se podívejme," hulákal Solo, narovnával Calrissianovi klopu na nové uniformě a tahal za výložky: "Generál!"
Lando se potěšeně smál. "Jsem muž mnoha tváří a mnoha kostýmů. Někdo jim určitě řekl o tom mém nepatrném manévru v bitvě u Tannabu." Tannab byl zemědělskou planetou, na kterou pravidelně podnikaly nájezdy bandité z Norulacu. Calrissian - před tím, než vykonával funkci guvernéra Oblačného města - bandity proti všem očekáváním zlikvidoval, a používal při tom teď už legendární, neslýchanou leteckou taktiku. A to všechno udělal, protože se vsadil.
Hanovi se rozšířily oči a uštěpačně řekl: "Hele, na mě se nedívej. Jenom jsem jim řekl, že jsi "slušný" pilot. Neměl jsem tušení, že hledají někoho, kdo by vedl tenhle bláznivý útok."
"To je v pořádku, žádal jsem o to. Chci tenhle útok vést." Z jednoho důvodu se rád oblékal jako generál. Lidé mu prokazovali úctu, po které toužil. A za druhé - konečně se chystal přilepit se k té císařské flotile, přilepit se tak, aby to pořádně bolelo, jako vždycky, když se přilepil. Přilepit se a zanechat po sobě znamení. Generále Calrissiane, díky.
Solo se díval na svého dávného přítele, v jeho pohledu se mísil obdiv s nedůvěrou. "Viděl jsi vůbec nějakou tu hvězdu smrti? Čeká tě moc krátké generálování, kamaráde."
"Překvapilo mě, že o to nepožádali tebe," usmíval se Lando.
"Možná požádali," řekl Han vyhýbavě. "Ale nejsem blázen. Ty jsi úctyhodný občan, pamatuješ? Baron - správce Oblačného města na Bespinu?"
Leia přistoupila k Solovi a ochranným gestem ho vzala za paži. "Han zůstane se mnou na velitelské lodi… oba jsme ti vděční za to, co děláš, Lando. A jsme na tebe hrdí."
Najednou se ze středu místnosti ozvala Mon Mothma, žádala o pozornost. Místnost ztichla. Všichni dychtivě naslouchali.
"Údaje, které nám přinesli bothanští zvědové, se potvrdily," oznámila nejvyšší velitelka. "Císař se dopustil kritické chyby a čas našeho útoku nadešel."
To způsobilo v místnosti velké pozdvižení. Jako by ta zpráva byla ventilem uvolňujícím tlak, vzduch se zatetelil poznámkami. Otočila se k hologramu Hvězdy smrti a pokračovala: "Nyní známe přesné umístění nové císařské bitevní stanice. Útočné systémy této Hvězdy smrti ještě nejsou v provozu. Císařská flotila je roztroušená po celé galaxii a marně se pokouší nás zdržet, takže Hvězda smrti je poměrně nechráněná." Na tomto místě se odmlčela, aby její další prohlášení mělo co největší dopad. "A co je nejdůležitější, dozvěděli jsme se, že na výstavbu osobně dohlíží císař."
V shromáždění se zvedla vlna komentářů. To bylo ono. Šance. Naděje, ve kterou už nikdo nedoufal. Úder přímo na císaře.
Když hluk poněkud utichl, Mon Mothma pokračovala. "Svou cestu podnikl v největší tajnosti, ale podcenil naši špionážní síť. Zemřelo hodně Bothanů, aby nám mohli přinést tuto informaci." Hlas jí náhle znovu zpřísněl, aby všem připomněla, jakou cenu má tento podnik.
Admirál Ackbar postoupil vpřed. Byl odborníkem na císařskou obranu. Zvedl ploutev a ukázal na holografickém modelu silové pole, které tryskalo z Endoru. "I když Hvězda smrti není dokončená, není zcela bezbranná," instruoval je klidným calamarským hlasem. "Je chráněna energetickým štítem, který generuje blízký měsíc Endoru, tady. Neproletí jím žádná loď, nepronikne jím žádná zbraň." Na dlouho se odmlčel. Chtěl, aby jeho informaci všichni vstřebali. Když měl za to, že se to stalo, promluvil ještě pomaleji. "Jestli se máme pokusit o jakýkoli útok, musí být štít dezaktivován. Jakmile štít zmizí, křižníky zaujmou pozice kolem obvodu a stíhačky vletí do superstruktury, zde… a pokusí se zasáhnout hlavní reaktor…," ukázal na nedokončenou část Hvězdy smrti, "…ten je někde zde."
V místnosti se zvedl nový hovor jako vlna rozbouřeného moře.
Ackbar uzavřel: "Bojový útok povede generál Calrissian."
Han se otočil k Landovi, jeho pochyby zastínila úcta: "Hodně štěstí, kamaráde."
"Díky," řekl Lando prostě.
"Budeš ho potřebovat."
Admirál Ackbar ustoupil generálovi Madinovi, který byl pověřený krycími manévry. "Získali jsme malý císařský raketoplán," prohlásil Madine sebejistě. "Pod tímto pláštíkem přistane na měsíci přepadová četa a dezaktivuje generátor štítu. Ovládací bunkr je dobře střežený, ale malá četa by měla být schopna proniknout jeho obranou."
Tyto novinky vyvolaly další všeobecné brebentění.
Leia se otočila k Hanovi a potichu řekla: "Zajímá mě, koho na tenhle úkol našli?"
Madine zvolal: "Generále Solo, máte už útočnou četu pohromadě?"
Leia se podívala na Hana, šok se rychle měnil v radostný obdiv. Věděla, že ho nemiluje bezdůvodně - přes jeho obvyklou necitlivost a okázalé chvástání. Pod tím vším skrýval srdce.
Navíc od té chvíle, kdy přestál karbonizaci, se změnil. Už nebyl takový samotář. Ztratil svůj břit sobectví a zdálo se, že se jaksi stal součástí celku. Vlastně teď něco dělal pro někoho jiného, a to Leiu dojalo. Madine ho nazval generálem; to znamenalo, že Han se stal oficiálním členem armády. Součástí celku.
Solo Madinovi odpověděl: "Moje četa je připravená, pane, ale potřebuji posádku pro raketoplán." Tázavě se podíval na Chewbaccu a nízkým hlasem řekl: "Bude to drsné, kamaráde. Nechtěl jsem o tobě mluvit."

"Rúúú rúúwfl," vyjádřil stroze svou lásku Chewbacca, zavrtěl hlavou a zvedl chlupatou tlapu.
"Tady je jeden," zavolal Han.
"Dva!" vykřikla Leia a její paže vylétla do vzduchu. Potichu řekla Solovi: "Už tě nespustím z očí, Vaše Generálstvo."
"A já jdu s vámi taky!" ozval se nějaký hlas zezadu.
Všichni se otočili a uviděli, že na vrcholku schodiště stojí Luke.
Posledního Jediho pozdravil jásot.
Han nedokázal zakrýt radost, i když to nebyl jeho styl. "To jsou tři," usmíval se.
Leia vyběhla k Lukovi a vřele ho objala. Najednou k němu cítila zvláštní náklonnost, kterou přičítala závažnosti chvíle, důležitosti výpravy. Ale pak u něj také vycítila změnu, jakýsi rozdíl v tom, co jako by vyzařovalo z jeho nitra - cosi, co rozeznala jenom ona.
"Co je to, Luku?" zašeptala. Najednou ho chtěla pevně obejmout; nedovedla říct proč.
"Nic. Jednou ti to řeknu," zamumlal potichu. Ale bylo znát, že to nějaké "nic" není.
"Dobře," odpověděl a nenaléhala. "Počkám." Byla zvědavá. Možná to bylo jenom tím, že byl jinak oblečený - tím to nejspíš bylo. Byl teď celý oblečený v černém - vypadal starší. Starší, to je ono.
Kolem Luka se ihned mačkali Han, Chewie, Lando, Wedge a několik dalších, všichni ho zdravili a různě pokřikovali. Celé shromáždění se rozdrobilo na množství podobných skupinek. Byl čas na poslední rozloučení a povzbuzení.
Artoo zpěvavě zapípal k poněkud méně optimistickému Threepio.
"Myslím, že "vzrušující" není to pravé slovo," odpověděl zlatý droid. Threepio byl podle hlavního programu samozřejmě překladatel, takže se zajímal spíš o nalezení správného výrazu, který by situaci vystihl.

Millennium Falcon spočíval v hlavním doku povstaleckého hvězdného křižníku, nabíral náklad a podroboval se prohlídce. Nedaleko stál ukradený císařský raketoplán, který se uprostřed povstaleckých Xplánů nápadně vyjímal. Chewie dohlížel na poslední nakládku zbraní a zásob do raketoplánu a na umístění přepadové čety. Han a Lando stáli mezi oběma loděmi a loučili se - pokud věděli, navždy.
"Myslím to vážně, vezmi si ho!" přesvědčoval ho Solo a ukazoval na Falcon. "Přinese ti štěstí. Přece víš, že je to nejrychlejší loď z flotily." Han skutečně vylepšil výkon motorů, když loď na Landovi vyhrál. Vždycky byla rychlá, ale teď byla mnohem rychlejší. A Solo ji ještě vylepšil tak, že se stal skutečně součástí Falconu - vložil do něho velkou dávku lásky a potu. Svou duši. Takže tím, že ji teď Landovi dával, se Solo skutečně proměnil - byl to nejnezištnější dar, jaký kdy dal.
A Lando porozuměl. "Díky, kamaráde. Dobře se o něho postarám. Stejně víš, že já jsem s ním vždycky lítal líp. Když budu u kormidla já, vyvázne bez nejmenšího škrábnutí."
Solo se vřele zadíval na oblíbeného kamaráda. "Mám tvoje slovo - ani škrábnutí."
"Odstartuj, ty piráte - nebo budeš po mně ještě chtít, abych ti složil kauci."
"Brzo na shledanou, kamaráde."
Rozešli se, aniž dali najevo své pravé pocity, jak bylo v těch dobách zvykem mezi skutečnými hrdiny; kráčeli po rampách do svých lodí.
Han vstoupil do kokpitu císařského raketoplánu, zatímco Luke jemně dolaďoval zadní navigátorský panel. Chewbacca na sedadle druhého pilota se snažil přijít na kloub císařskému řízení. Han se posadil na místo pilota a Chewie nad panelem mrzutě zabručel.
"Jo, jo," odpověděl Solo, "nemyslím, že by Impérium při konstrukci myslelo na Wookiee."
Z nákladového prostoru vyšla Leia a sedla si vedla Luka. "Vzadu jsou všichni na svých místech."
"Rrrwfr," řekl Chewie a probral se první řadou spínačů. Podíval se na Sola, ale Han se nehýbal, hleděl na cosi průzorem. Chewie a Leia sledovali jeho pohled až k předmětu jeho neskrývané pozornosti - Millennium Falcon.
Leia do pilota jemně strčila. "Haló, probuď se!"
"Měl jsem jenom takový divný pocit," řekl Han zádumčivě. "Jako bych Falcon už nikdy neměl vidět." Vzpomněl si na chvíle, kdy ho Falcon zachránil svou rychlostí, na chvíle, kdy ho zase Han zachránil svou šikovností nebo umem. Vzpomněl si na vesmír, který spolu viděli, na úkryt, který mu poskytl; vzpomněl si, že ho znal skrz na skrz. Vzpomněl si na chvíle, kdy si spali v náručí a tiše driftovali jako nehlučný sen v černém tichu hlubokého vesmíru.
Když to Chewbacca slyšel, sám vrhl na Falcon toužebný pohled. Leia položila Solovi ruku na rameno. Věděla, že měl svou loď ve zvláštní oblibě, a nechtělo se jí rušit loučení. Ale čas byl drahý a každou chvíli byl ještě dražší. "Pojďme, kapitáne," zašeptala. "Odstartujeme."
Han se okamžitě vzpamatoval. "Správně. Oukej, Chewie, zjistíme, co tohle děťátko svede."
Zažehli motory ukradeného raketoplánu, vyrolovali z doku a vzlétli do nekonečné noci.

Výstavba Hvězdy smrti pokračovala. Dopravní ruch v této oblasti byl velmi hustý, všude transportní lodě, stíhačky TIE a pomocné raketoplány. Nad celou oblastí periodicky kroužil hvězdný superdestruktor a sledoval postup prací na stanici ze všech možných úhlů.
Na můstku hvězdného destruktoru to bzučelo jako v úle. Poslové běhali sem a tam podél řady kontrolorů, kteří sledovali vyhledávací obrazovky, monitorovali plavidla, která vstupovala do štítu a vystupovala z něho. Vysílali a přijímali kódy, vydávali rozkazy, sestavovali diagramy. Do operace bylo zapojeno tisíc lodí a všechno pokračovalo s maximální efektivností, dokud kontrolor Jhoff nenavázal spojení s raketoplánem třídy lambda, který se přibližoval ke štítu ze sedmého sektoru.
"Raketoplán kontrole, chceme sestoupit dolů," ozval se hlas v Jhoffově přilbě s normální dávkou praskání statické elektřiny.

"Máme vás na obrazovce," odpověděl kontrolor do komlinku. "Laskavě se identifikujte."
"Tady raketoplán Tyridium, žádáme dezaktivaci deflektorního štítu."
"Raketopláne Tyridium, odvysílejte přístupový kód pro průchod štítem."
Nahoře v raketoplánu Han vrhl ustaraný pohled na ostatní a řekl do komlinku: "Vysílání započato."
Chewie zacvakal řadou spínačů, které vydaly sérii synkopovaných vysokofrekvenčních zvuků.
Leia se kousla do rtu, pořádně se opřela, chystala se na boj nebo útěk. "Teď zjistíme, jestli ten kód má cenu, kterou jsme za něho zaplatili."
Chewie nervózně zakňučel.
Luke hleděl na mohutný hvězdný superdestruktor, který před nimi zabíral veškerý prostor. Upoutal jeho oči tou třpytivou temnotou, zaplňoval jeho zrak jako hrozivý katarakt - ale zamlžoval se mu nejen zrak. I jeho mysl se plnila temnotou; a také jeho srdce. Černá hrůza, a zvláštní jistota. "Na té lodi je Vader," zašeptal.
"Jsi trochu nervózní, Luku," uklidňoval Han všechny. "Je tu spousta velitelských lodí. Ale Chewie," upozorňoval, "držme si pěkně distanc, ale tak, aby to nevypadalo, že si ho držíme."
"Awroff rwrgh rrfraf?"
"Já nevím - leť hezky nonšalantně," štěkl na něho Han taky.
"Nějak jim to trvá s tím kódovým přístupem," řekla Leia napjatě. Co když nefunguje? Aliance nemohla nic dělat, dokud byl císařský deflektorní štít zapojený. Leia se snažila udržet čistou hlavu, snažila se soustředit se na generátor štítu, ke kterému se chtěla dostat, snažila se zahnat všechny pochybnosti nebo strach, které snad pocítila.
"Ohrožuji výpravu," promluvil Luke v jakémsi citovém souznění s jeho tajnou sestrou. Myslel ale na Vadera: jejich otce. "Neměl jsem s vámi letět."
Han se snažil vzpružit náladu. "Hele, proč nezkusíme být trochu optimističtí?" Takové poraženectví mu dělalo starosti.
"Ví, že jsem tady," řekl Luke otevřeně. Nespouštěl oči z velitelské lodi v průzoru. Zdálo se, že se mu posmívá. Čekala.
"Ale jdi, hochu, něco si představuješ."
"Ararh gragh," zamručel Chewie. Dokonce i on byl zachmuřený.

Lord Vader stál úplně nehybně, díval se z velikého průzoru na Hvězdu smrti. By vzrušen tou ukázkou monumentální temné strany síly. Laskal ji svým ledovým pohledem.
Zářila na něho jako vznášející se ornament. Magický glóbus. Po povrchu běžela drobná světla a uchvacovala Temného pána, jako malé dítě očaruje zvláštní hračka. Nacházel se v transcendentním stavu, byla to chvíle zvýšeného vnímání.
A pak náhle, uprostřed klidného rozjímání, dokonale znehybněl; ani dech, ani úder srdce nenarušil jeho soustředění.
Napínal všechny své smysly do éteru. Co to cítil? Naklonil hlavu a naslouchal. Vnímal jen jakousi ozvěnu, jakousi vibraci, která minula - ne, neminula. Zavířila a všechno změnila. Nic už nebylo stejné.
Kráčel podle řady kontrolorů, až došel ke stanovišti, u kterého se přes vyhledávací obrazovku kontrolora Jhoffa nakláněl admirál Piett. Když se Vader přiblížil, Piett se vypjal a ztuhle, jen hlavou, se uklonil.
"Kam letí ten raketoplán?" zeptal se Vader tiše a bez úvodů.
Piett se otočil zpátky k obrazovce a promluvil do komlinku. "Raketopláne Tyridium, jaký máte náklad a cíl?"
Z reproduktoru se ozval pozměněný hlas pilota raketoplánu: "Součástky a technický personál pro Posvátný Měsíc."
Velitel můstku se podíval, jak na to Vader reaguje. Doufal, že všechno je v pořádku. Lord Vader chyby nepromíjel.
"Mají kódový přístup?" zeptal se Vader.
"Je to nějaký starší kód, ale souhlasí," odpověděl Piett okamžitě. "Chtěl jsem je pustit." Nemělo smysl lhát pánovi ze Sithu. Vždycky poznal, když člověk lhal; lež zněla Temnému pánovi falešně.
"Mám z té lodi divný pocit," řekl Vader spíš pro sebe než k někomu jinému.
"Mám je zadržet?" přispěchal Piett starostlivě, aby potěšil svého mistra.
"Ne, nechte je projít, vezmu si to na starost sám."
"Jak si přejete, můj pane." Piett se uklonil, částečně proto, aby skryl překvapení. Kývl na kontrolora Jhoffa, který komlinkem zavolal raketoplán Tyridium.
Skupina v raketoplánu Tyridium napjatě čekala. Čím víc se jich budou vyptávat na náklad a cíl, tím pravděpodobněji se prozradí.
Han se něžné zadíval na svého dávného wookijského partnera. "Chewie, jestli nám tohle nezbaští, tak to rychle sbalíme." Byla to vlastně řeč na rozloučenou; všichni věděli, že tenhle malý raketoplán nemůže předehnat nic, co se v jejich okolí vyskytovalo.
Ozval se hlas kontrolora, nejdřív smíšený se statickou elektřinou, a pak zazněl z komlinku jasněji. "Raketopláne Tyridium, bezprostředně následuje dezaktivace štítu. Sledujte svůj současný kurs."
Všichni kromě Luka si oddychli úlevou; jako by už bylo po všech problémech, přestože vlastně začínaly. Luke nepřestával sledovat velitelskou loď, jako by byl pohroužený do nějakého mlčenlivého, spletitého dialogu.
Chewie hlasitě štěkl.
"No tak, co jsem vám říkal?" zubil se Han. "Je to v pohodě."
Leia se laskavě usmála. "Opravdu jsi nám to říkal?"
Solo zmáčkl hlavní páku a ukradený raketoplán hladce vyrazil k zelenému Posvátnému Měsíci.

Vader, Piett a Jhoff pozorovali obrazovku v kontrolním středisku, když se mřížování deflektoru podobné pavučině rozdělilo, aby přijalo raketoplán Tyridium, který se pomalu pohyboval ke středu pavučiny - k Endoru.
Vader se otočil k palubnímu důstojníkovi a promluvil s větší naléhavostí v hlase, než bylo u něj obvyklé. "Připravte můj raketoplán. Musím jít k císaři."

Temný pán nečekal na odpověď a odkráčel, zcela zaujat svými temnými myšlenkami.
V.
Stromy na Endoru rostly do výše tisíce stop. Jejich kmeny, kryté hrubou, rezavou kůrou, se tyčily vzpřímeně jako pilíře, některé silné jako dům, jiné tenké jako noha. Jejich listy byly jako jehlice, ale byly šťavnatě zelené, a po lese vrhaly jemné zelenomodré vzorce slunečního světla.
Mezi těmito prastarými obry hustě rostla lesní flóra - několik druhů borovic, různé opadavé druhy, rozmanitě pokroucené a olistěné. Přízemním porostem byly hlavně kapradiny, ale ty byly místy tak husté, že připomínaly měkké zelené moře, které se lehce vlnilo v lesním vánku.
Tak to vypadalo na celém měsíci; zeleň, staroba, ticho. Světlo prosakovalo rozprostírajícími se větvemi jako zlatá jícha, jako by i sám vzduch byl živý. Byl teplý, a zároveň byl chladný. Tohle byl Endor.
Ukradený císařský raketoplán spočíval na mýtině spoustu mil od císařské přistávací plochy, a byl maskovaný nařezanými větvemi, listím a prstí. Navíc se malá loď pod vznosnými stromy změnila v trpaslíka. Její ocelový plášť by sem příliš nezapadal, kdyby nebyl tak dokonale nenápadný.
Povstalecký kontingent se právě snažil vystoupit po strmém svahu kopce u mýtiny. Leia, Chewie, Han a Luke šli v čele, za nimi v řadě neuspořádaná přepadová četa v helmách. Tato jednotka byla složena z elitních pozemních vojáků povstalecké Aliance. V jistých směrech to byla nesourodá skupina, pečlivě je vybrali podle prokázané iniciativy, důmyslnosti a dravosti. Někteří byli cvičení členové komanda, jiní omilostnění trestanci - ale všichni nenáviděli Impérium s vášní, která přehlušila pud sebezáchovy. A všichni věděli, že jde o životně důležitý výpad. Jestli se jim nepodaří zničit štít, bude to konec povstání. Druhá možnost neexistovala.
Takže jim nikdo nemusel říkat, aby byli ostražití, když beze slova šli po lesní stezce. Každý z nich byl ostražitější než kdykoli předtím.
Zadní voj brigády tvořili Artoo Detoo a See Threepio. Zakulacená hlava Artoo se za chůze otáčela pořád dokola, světla senzorů blikala na nekonečně vysoké stromy, které je obklopovaly.
"Bíií-dúp!" pronesl k Threepio.
"Ne, já si nemyslím, že je tady pěkně," odpověděl jeho zlatý společník nedůtklivě. "Při naší smůle to tu bude obydlené výhradně příšerami, které požírají droidy."
Voják před Threepio se otočil a udělal na ně důrazně: "Pšššt!"
Threepio se otočil k Artoo a zašeptal: "Tiše, Artoo."
Všichni byli trochu nervózní.
Chewie a Leia dosáhli hřebene. Padli k zemi, posledních několik stop se plazili a nahlédli přes okraj. Chewbacca zvedl svoji velkou tlapu na znamení, aby se ostatní zastavili. Najednou se zdálo, že les ztichl ještě víc.
Luke a Han se plazili po břiše vpřed, aby se podívali taky. Chewie a Leia opatrně ukázali kapradinami. Nedaleko pod nimi, ve strži vedle čistého rybníčku, tábořili dva císařští průzkumníci. Připravovali si z denních přídělů jídlo a byli zcela zaujati jeho ohříváním na přenosném vařiči. Poblíž parkovaly dva spídrové motocykly.
"Máme to zkusit okolo?" zašeptala Leia.
"To zabere spoustu času," zavrtěl Luke hlavou.
Zpoza kmenu vykoukl Han. "Jo, a jestli nás zahlédnou a ohlásí nás, bude celý náš výlet k ničemu."
"Jsou jenom dva?" Leia pořád vypadala skepticky.
"Podíváme se," usmál se Luke s uvolněným vydechnutím; všichni odpověděli podobným úšklebkem. Už to začínalo.
Leia pokynula zbytku čety, aby zůstali tam, kde jsou; pak se s Lukem, Hanem a Chewbaccou potichu přikradli k tábořišti.
Když byli skoro u mýtiny, ale stále je kryl podrost, Solo rychle vklouzl na vedoucí pozici. "Zůstaňte tady," zasyčel. "Chewie a já se o to postaráme." A rošťácky se na ně usmál.
"Potichu," upozorňoval Luke, "mohlo by jich být -"
Ale než dořekl, Han se svým chlupatým partnerem vyskočil a řítil se na mýtinu.
"- víc," dokončil Luke pro sebe. Podíval se na Leiu.
Pokrčila rameny. "Co jsi čekal?" Některé věci se nikdy nezmění.
Než mohl Luke odpovědět, upoutal je povyk z rokliny. Přitiskli se k zemi a dívali se.
Han byl zaujatý pěstním soubojem s jedním vojákem - tak šťastně nevypadal už celé dny. Druhý voják skočil na svůj spídr a chtěl utéct. Ale ve chvíli, kdy zažehl motory, vypálil Chewie několik ran ze svého samostřílného laseru. Nešťastného vojáka to odhodilo proti obrovskému stromu; následoval krátký, tlumený výbuch.
Leia vytáhla svoji laserovou pistoli a utíkala na bitevní pole, těsně následovaná Lukem. Ale ve chvíli, kdy dobíhali, zapráskaly všude kolem nich mohutné laserové výboje, až se zapotáceli a padli na zem. Leia ztratila pistoli.
Omámeně se podívali nahoru a viděli další dva císařské vojáky, kteří se vynořili na vzdálené straně mýtiny a míří ke svým spídrům, schovaným v křoví. Vojáci zastrčili zbraně do pouzdra, nasedli na stroje a zažehli motory.
Leia se těžce zvedla na nohy: "Tamhle jsou ještě dva!"
"Vidím je," odpověděl Luke a zvedal se. "Zůstaň tady."
Ale Leia měla vlastní nápad. Utíkala ke zbývajícímu raketovému spídru, nastartovala a pustila se do pronásledování prchajících vojáků. Když projížděla kolem Luka, vyskočil na sedadlo za ni a oba odletěli.
"Rychle, centrální spínač," zakřičel jí přes rameno a přes řev raketových motorů. "Zruš jim komlinky."
Když Luke s Leiou vyrazili z mýtiny za císařskými, Han a Chewie právě zdolali posledního vojáka. "Hej, počkejte!" zakřičel Solo; ale byli pryč. Bezmocně odhodil zbraň na zem a na mýtinu vproudil zbytek povstaleckého komanda.
Luke a Leia uháněli hustým podrostem několik stop nad zemí, Leia u řízení, Luke se držel za ní. Dva prchající císařští vojáci měli slušný náskok, ale při dvou stech mílích za hodinu byla Leia lepším pilotem - tenhle talent se v její rodině

dědil.
Chvílemi vypálila několik výbojů z laserových děl spídru, ale byli pořád ještě moc daleko, aby mohla mířit přesně. Výboje dopadaly daleko od pohyblivých cílů, tříštily stromy a podpalovaly křoví, když se stroje proplétaly mezi mohutnými, impozantními větvemi.
"Přibliž se k nim!" zakřičel Luke.
Leia stáhla páku a mezera se zmenšila. Vojáci vycítili, že pronásledovatel získává metry, a riskantně zahýbali sem a tam, protahovali se úzkými mezerami mezi stromy. Jeden ze strojů zachytil o kůru, voják téměř ztratil kontrolu nad řízením a výrazně zpomalil.
"Dostaň se k němu z boku!" zaječel Luke Leie do ucha.
Zamířila svůj spídr tak blízko k vojákovu spídru, že jejich kormidla o sebe hrozivě zaskřípala. Luke najednou přeskočil z Leina stroje za vojáka, chytil císařského bojovníka za krk a shodil ho. Voják v bílé výstroji odletěl proti silnému kmeni, jenom kosti zapraskaly, a navždycky se ponořil do kapradinového moře.
Luke se přesunul dopředu na sedadlo řidiče, několik vteřin si hrál s řízením a vyrazil za Leiou, která už byla vpředu. Oba se vydali za zbývajícím vojákem.
Letěli přes kopec a kamenný most, těsně se vyhýbali srážkám, v jejich stopách se vzněcovaly suché popínavé rostliny. Hon se stočil na sever a minul rokli, kde odpočívali další dva císařští vojáci. O chvilku později se do pronásledování pustili oni, těsně v patách Lukovi a Leie, a pálili z laserových zbraní. Luke, který byl stále za Leiou, se ohlédl.
"Drž se tady toho!" zakřičel na ni a ukázal na vojáka vpředu. "Já si vezmu ty dva za námi!"
Leia vystřelila před sebe. Luke ve stejném okamžiku zažehl zpětné rakety a strhl stroj do rychlého brždění. Dva vojáci, kteří mu byli v patách, kolem něho prosvištěli, protože nedokázali svůj pohyb zpomalit. Luke ihned nabral rychlost a začal pálit z blasterů, najednou se z pronásledovaného změnil v pronásledovatele.
Při třetím pokusu zasáhl; jeden voják odletěl od řízení, udělal několik kotrmelců a v plamenech dopadl na balvan. Vojákův společník jenom vrhl rychlý pohled na tu hromadu masa a přešel na přeplňovací režim stroje, takže ještě víc zrychlil. Luke s ním držel krok.
Daleko vpředu Leia a její první voják pokračovali ve svém rychlostním slalomu mezi mohutnými kmeny a nízko svěšenými větvemi. Leia ale byla tolikrát nucena vyhýbat se překážkám, že se zdálo, že nebude schopná se kořisti přiblížit. Najednou vyrazila přímo do vzduchu v neuvěřitelně příkrém úhlu, a rychle zmizela z dohledu.
Voják se zmateně ohlédl, nevěděl, jestli si může oddechnout nebo se má náhlého zmizení pronásledovatele bát. Její úmysly brzo vyšly najevo. Leia se na něho spouštěla od vrcholků stromů a pálila z kanónů. Vojákův stroj se otřásl pod nedalekým zásahem. Její rychlost byla ještě vyšší, než si představovala, a ve chvilce už uháněla vedle něho. Ale než poznala, co se děje, voják sáhl dolů a vytáhl z pouzdra pistoli - a než stačila zareagovat, vystřelil.
Její stroj se vymkl kontrole. Vyskočila právě včas - spídr se roztříštil o obrovský strom, a Leia se skutálela do změti podrostu, hnijících klád, mělké vody. Poslední, co skrz kouřící listí viděla, byla oranžová ohnivá koule; a pak byla tma.
Voják se ohlédl po výbuchu a spokojeně se zašklebil. Když se ale znovu podíval vpřed, potměšilý výraz zmizel, protože mířil přímo na padlý kmen. Ve chvilce bylo po všem, zůstaly jenom plameny.
Mezitím se Luke rychle blížil k posledními vojákovi, proplétali se mezi stromy, Luke se chvílemi opožďoval a zase na císařského jezdce dotahoval. Prchající voják prudce změnil směr a vrazil do Lukova stroje - oba se povážlivě naklonili, sotva minuli mohutný padlý strom, který jim ležel v cestě. Voják ho podletěl, Luke přeletěl - a když se na druhé straně snesl níž, dopadl přímo na vojákův stroj. Jejich kormidla se zaklesla do sebe.
Stroje byly konstruované více méně jako jednomístné sáně, s dlouhými úzkými tyčemi, které vycházely z přední části, a na konci těch tyčí byla pohyblivá křidélka, umožňující řízení. Když se kormidla zaklesla, stroje letěly jako jeden, ale řídit mohli oba jezdci.
Voják zabočil prudce vpravo a pokusil se Luka odhodit mezi skupinu mladých stromů vpravo. Ale v poslední vteřině se Luke naklonil vlevo a obrátil zaklesnuté stroje do horizontální polohy, Luke byl nahoře, voják dole.
Voják náhle přestal bránit Lukovu nakláněni vlevo a vrhl se celou vahou stejným směrem, takže stroje se otočily o třistašedesát stupňů a zůstaly v přesně stejné poloze jako předtím… ale před Lukem se náhle vynořil ohromný strom. Bez přemýšlení ze stroje vyskočil. O zlomek vteřiny později voják zamířil příkře vlevo - kormidla se už rozdělila - a Lukův spídr bez jezdce se s výbuchem roztříštil o sekvoj.
Luke se kutálel ze svahu pokrytého mechem a postupně zpomaloval. Voják se vznesl vysoko, opsal kruh a vydal se ho hledat.
Luke se vypotácel z křoví, když se řvoucí spídr na něho snášel a pálil z laserových zbraní. Luke zažehl svůj světelný meč a stál pevně na místě. Jeho zbraň odrazila každý výboj, který voják na Luka vypálil; ale stroj se stále přibližoval. Za chvíli se oba setkají; stroj ještě více zrychlil, voják měl v úmyslu mladého Jediho přepůlit. Ale v poslední chvíli Luke uskočil stranou - dokonale načasovaným pohybem, jako matador čelící býku s raketovým pohonem - a jediným mohutným máchnutím světelného meče uťal stroji kormidlo.
Stroj se rychle začal otřásat; pak sebou začal trhat. Ve chvilce se úplně vymkl z kontroly a v příští vteřině dopadl na zem jako řvoucí ohnivá vlna.
Luke vypjal světelný meč a vydal se zpátky, aby se připojil k ostatním.

Vaderův raketoplán proletěl kolem nedokončené části Hvězdy smrti a hladce přistál v hlavním doku. Nehlučná ložiska spustila rampu pro Temného pána; jeho kroky byly neslyšné, když kráčel po chladivé oceli. Jeho kroky mrazily svou cílevědomostí a rychlostí.
Hlavní koridor byl plný dvořanů, všichni čekali na audienci u císaře. Vader nad nimi zkřivil rty - všichni jsou blázni. Nafoukaní patolízalové v sametových pláštích a s namalovanými obličeji; navonění biskupové, kteří si mezi sebou

vyměňovali připomínky a rozsudky - koho jiného by to zajímalo; mastní obchodníci, shrbení pod váhou šperků ještě teplých od umírajících těl předchozích vlastníků; prostě násilníci, muži i ženy, kteří toužili být podplaceni.
Vader na takovou verbež neměl trpělivost. Míjel je bez pokývnutí, i když mnozí z nich by byli ochotni draze zaplatit za jeden laskavý pohled od vzneseného Temného pána.
Když došel k výtahu do císařovy věže, našel dveře zavřené. Po stranách šachty stáli červeně odění, těžce ozbrojení císařští gardisté, kteří, jak se zdálo, si Vaderovu přítomnost neuvědomili. Ze stínu vykročil důstojník a zastoupil Vaderovi cestu.
"Nemůžete vstoupit," řekl důstojník klidně.
Vader neplýtval slovy. Zvedl ruku a natáhl prsty k důstojníkovu krku. Důstojník se začal strašlivě dusit. Kolena se mu podlamovala, obličej zpopelavěl.
Lapal po dechu a znovu promluvil. "Je to… císařův… rozkaz."
Vader obratem propustil muže ze svého neviditelného sevření. Důstojník, který už znovu dýchal, klesl na podlahu a třásl se. Opatrně si masíroval krk.
"Počkám, až se mu to bude hodit," řekl Vader. Otočil se a zadíval se průzorem ven. Tam zářil zelený Endor, vznášel se v černém vesmíru, skoro jako by zářil nějakým vnitřním zdrojem energie. Cítil, že ho přitahuje jako magnet, jako vakuum, jako pochodeň v temné noci.

Han a Chewie se krčili naproti sobě na lesní mýtině, byli zticha, byli blízko u sebe. Ostatní z přepadové čety odpočívali - pokud bylo možno - roztroušení kolem ve skupinách po dvou po třech. Všichni čekali.
Dokonce i Threepio mlčel. Seděl vedle Artoo a z nedostatku lepší činnosti si leštil prsty. Ostatní si kontrolovali hodinky nebo zbraně a odpolední světlo mizelo.
Artoo seděl, nehýbal se, až na malý radar, který mu vyčníval z vršku modrého a stříbrného trupu, otáčel se a skenoval les. Vyzařovala z něj klidná trpělivost užitkové techniky, nechal běžet program.
Najednou zapípal.
Threepio se přestal posedle leštit a bázlivě se zadíval do lesa. "Někdo jde," přeložil.
Všichni vzhlédli; zbraně se pozvedly. Na západním okraji mýtiny zapraskala větev. Nikdo nedýchal.
Z podrostu na mýtinu vystoupil unaveným krokem Luke. Všem se ulevilo, pušky se sklonily. Luke byl příliš unavený, aby si toho všímal. Svezl se na tvrdou zem vedle Sola a s vyčerpaným zasténáním si lehl.
"Perný den, co hochu?" pronesl Han.
Luke se opřel o loket a usmál se. Připadalo mu, že to dalo spoustu úsilí a rámusu, než dostali pár císařských vojáků; ještě se ani nedostali do pořádné potyčky. Ale Han si stále udržoval svůj lehký tón. Byla to jakási nedbalá elegance, zvláštní druh šarmu. Luke doufal, že z vesmíru nikdy nezmizí. "Počkej, až se dostaneme k tomu generátoru," odsekl stejným tónem.
Solo se rozhlédl a zadíval se do lesa, ze kterého Luke právě vyšel. "Kde je Leia?"
V Lukově obličeji se najednou objevila starost. "Ona se nevrátila?"
"Myslel jsem, že je s tebou," Hanův hlas nabýval na výšce i hlasitosti.
"Rozdělili jsme se," vysvětloval Luke. Vyměnili si se Solem zachmuřené pohledy a pak oba pomalu vstali. "Radši se po ní podíváme."
"Nechceš si chvíli odpočinout?" navrhoval Han. Viděl v Lukově tváři únavu a chtěl ho šetřit pro nadcházející střetnutí, které určitě bude vyžadovat daleko více síly, než měl kdokoli z nich.
"Chci najít Leiu," řekl potichu.
Han přikývl, nehádal se. Dal znamení povstaleckému důstojníkovi, který byl zástupcem velitele přepadové čety. Důstojník přiběhl a zasalutoval.
"Veďte četu dál," nařídil Solo. "Sejdeme se u generátoru štítu v 0.30."
Důstojník znovu zasalutoval a okamžitě začal vojáky organizovat. Během chvilky se jeden po druhém nořili do lesa, všem se viditelně ulevilo, že se konečně dali na pochod.
Luke, Chewbacca, generál Solo a dva droidi se otočili opačným směrem. Artoo je vedl, jeho otáčející se skener vyhledával všechny parametry, které vystihovaly jeho paní; a ostatní ho následovali mezi stromy.

První věc, kterou si Leia uvědomila, byl levý loket. Byl mokrý. Ležel v kaluži vody a už byl docela promočený.
S cáknutím vytáhla loket z vody a tím odhalila ještě něco: bolest - bolest v celé paži, když jí pohnula. Prozatím se rozhodla moc se nehýbat.
Další věc, která jí pronikla do vědomí, byly zvuky. Šplouchání, které způsobila loktem, ševel listí, občas zašvitoření ptáka. Zvuky lesa. Se zamručením se nadechla a všímala si toho zvuku.
Dále se jí nozdry začaly zaplňovat vůněmi; vlhkou vůní mechu, kyslíkovou vůní listí, vzdálenou vůní medu, výpary vzácných květin.
S vůní přišla chuť - chuť krve na jazyku. Několikrát otevřela a zavřela ústa, aby zjistila, odkud krev přichází; ale nepodařilo se jí to. Místo toho její pokus způsobil, že si uvědomila nové bolesti - v hlavě, v krku, v zádech. Znovu začala pohybovat pažemi, ale tím si přivodila celou přehlídku dalších bolestí; takže znovu znehybněla.
Dále dovolila, aby jí do smyslového vnímání pronikla teplota. Slunce zahřívalo prsty na pravé ruce, zatímco dlaň, která zůstala ve stínu, zůstávala chladná. Zezadu jí do nohou foukal větřík. Levá ruka, přitisknutá na kůži břicha, byla teplá.
Měla pocit, že se… probudila.
Pomalu - vlastně se jí nechtělo vidět tu škodu, protože vidět určité věci znamená uvádět je do skutečnosti, a vidět vlastní polámané tělo nebyla skutečnost, se kterou se chtěla seznámit - pomalu otevřela oči. Tady u země bylo všechno

rozmazané. V popředí nejasná hněď a šeď, která se postupně jasnila a v dálce se stávala zelenější. Pomalu zaostřovala. Postupně uviděla Ewoka.
Zvláštní, malé, chlupaté stvoření stálo na tři stopy od Leina obličeje a nebylo vyšší než tři stopy. Měl veliké, tmavé, zvědavé, hnědavé oči a sporé tlapy s malými prsty. Celý, od hlavy k patě, byl pokrytý měkkou, hnědou srstí, takže vypadal úplně jako plyšové mládě Wookiee, se kterým si Leia, jak si vzpomněla, jako dítě hrála. Vlastně když to stvoření uviděla vedle sebe stát, pomyslela si, že je to jenom sen, vzpomínka z dětství, která se vynořila z jejího popleteného mozku.
Ale nebyl to sen. Byl to Ewok. A jmenoval se Wicket.
Nebyl ani obzvlášť roztomilý - protože když Leia dál zaostřila, uviděla, že má za pasem přivázaný nůž. Nic jiného na sobě neměl, až na malou koženou pokrývku hlavy.
Dlouho pozorovali jeden druhého, nehýbali se. Zdálo se, že Ewoka princezna překvapila; nebyl si jistý, co to je nebo jaké má úmysly. V té chvíli se Leia rozhodla zjistit, jestli se dokáže posadit.
Se zaúpěním se posadila.
Ten zvuk malého chlupáče zjevně vylekal; uskočil, zapotácel se a spadl, "Íííí!" zakvičel.
Leia se důkladně zkoumala, hledala známky vážného poranění. Šaty měla potrhané; několik řezných ran, modřin, všude odřeniny - ale zdálo se, že nic není zlomené či nenapravitelné. Neměla však ponětí, kde je. Znovu zaúpěla.
To Ewokovi dodalo. Vyskočil, popadl čtyřstopý oštěp a v obraně ho namířil proti ní. Ostražitě kroužil kolem a opatrně do ní kopím dloubl; bylo vidět, že se spíš bojí, než aby byl agresivní.
"Hele, nech toho," smetla Leia zbraň popuzeně. To v téhle chvíli potřebovala ze všeho nejméně - aby ji zapíchl plyšový medvídek. Jemněji dodala: "Já ti neublížím."
Opatrně vstala a zkoušela nohy. Ewok pro jistotu ustoupil.
"Neboj se," snažila se ho Leia uklidnit. "Jenom se chci podívat, co se stalo s mým motocyklem." Věděla, že čím víc bude mluvit tímhle pokojným tónem, tím bude stvoreníčko klidnější. A navíc věděla, že pokud mluví, je s ní všechno v pořádku.
Nohy měla trochu nejisté, ale dokázala pomalu přejít k zuhelnatělým zbytkům spídru, které ležely napůl roztavené u paty zčernalého stromu.
Pohybovala se pryč od Ewoka, který to jako rozpustilé štěně považoval za bezpečné znamení a následoval ji k vraku.
Leia zvedla ze země laserovou pistoli císařského vojáka; to bylo všechno, co z něj zbylo.
"Myslím, že jsem vystoupila právě včas," zamumlala.
Ewok zhodnotil situaci svýma velkýma, zářivýma očima, přikývl, zavrtěl hlavou a několik vteřin hlasitě kničel.
Leia se rozhlédla po hustém lese, pak se s povzdechem posadila na padlý kmen. Její oči teď byly ve stejné úrovni s očima Ewoka, a tak se znovu měřili, trochu poplašení, trochu zaujatí. "Problém je v tom, že jsem tu jaksi zůstala trčet," přiznala se. "A ani nevím, kde jsem."
Vložila hlavu do dlaní, jednak aby se nad situací zamyslela, a pak aby vyhladila bolest ze spánků. Wicket se posadil vedle ní a přesně napodobil její pozici - hlavu v tlapách, lokty na kolenou - a pak soucitně ewoksky povzdychl.
Leia se s porozuměním zasmála a podrbala stvoreníčko na chlupaté hlavě mezi ušima. Předl jako kotě.
"Nemáš u sebe čistě náhodou komlink?" Dobrý vtip - ale doufala, že když o tom bude mluvit, něco ji napadne. Ewok několikrát zamrkal - ale díval se na ni stále nevyzpytatelně. Leia se usmála: "Ne, myslím, že nemáš."
Najednou Wicket ztuhl; zastříhal ušima a začenichal ve vzduchu. Naklonil hlavu a celý se napjal pozorností.
"Co je?" zašeptala Leia. Cosi bylo zjevně v nepořádku. Pak to uslyšela i ona; tiché, opatrné zapraskání v křoví.
Ewok najednou vydal hlasitý, vyděšený skřek. Leia vytáhla pistoli a skočila za kládu; Wicket se prosmýkl vedle ní a vmáčkl se dolů. Následovalo dlouhé ticho. Nejistá, napjatá Leia zaměřila veškeré smysly na blízké křoví. Byla připravená bojovat.
Přes všechnu ostražitost neočekávala, že laserový výboj přijde z místa, odkud vyšel - z výšky napravo. Vybuchl před kládou v přepršce světla a borových třísek. Rychle střelbu oplatila - dvěma krátkými výboji - a vzápětí vycítila, že se k ní cosi blíží zezadu. Pomalu se otočila a zjistila, že se nad ní tyčí císařský voják a zbraní jí míří na hlavu. Natáhl ruku k pistoli, kterou měla v ruce.
"Vezmu si ji," přikázal.
Avšak zpod kmene se bez varování vynořila chlupatá ruka a bodla nožem vojáka do nohy. Muž zavyl bolestí a začal poskakovat po jedné noze.
Leia se sklonila pro laserovou pistoli, která mu vypadla. Překulila se, vystřelila, zasáhla vojáka přímo do hrudi a vypálila mu srdce.
Les znovu ztichl, spolkl hluk a světlo, jako by jich nikdy nebylo. Leia nehybně ležela na místě, lapala po dechu a čekala další útok. Žádný nepřišel.
Wicket vystrčil svou chlupatou hlavu zpod kmene a rozhlédl se. "Íííip rrp skrp úúúúh," zabublal ustrašeným tónem.
Leia vyskočila, proběhla kolem, krčila se, otáčela hlavou ze strany na stranu. Zdálo se, že zatím je tu bezpečno. Obrátila se ke svému novému boubelatému příteli: "Asi bude lepší, jestli se odsud dostaneme pryč."
Vydali se do hustého podrostu a Wicket se ujal vedení. Leia si zprvu nebyla jistá, ale Wicket na ni naléhavě pokřikoval a tahal ji za rukáv. Předala tedy velení podivnému malému zvířátku a následovala je.
Nechala chvíli svoje myšlenky volně plynout a nohám dovolila, aby ji rychle nesly pod gargantuovskými stromy.
Najednou si uvědomila, že nejen Ewok je malý, ale i ona sama je vedle těchto stromů nepatrná. Některé byly deset tisíc let staré a tyčily se do nedohledna. Byly to chrámy životní síly, kterou vyznávala; sahaly až do vesmíru. Cítila, že je součástí jejich velikosti, ale zároveň ji činí nepatrnou.
A osamělou. Cítila se tu osamělá, v tomhle obřím lese. Celý život žila s lidskými giganty; otcem, velkým senátorem

Organou, matkou, tehdy ministryní vzdělání; se svými vrstevníky a přáteli, všichni to byli obři…
Ale tyhle stromy… Podobaly se mocnému výkřiku, kterým ohlašovaly svoji výjimečnost. Byly tady! Byly starší nežli čas! Budou tu dlouho poté, kdy už nebude Leia, povstání, Impérium…
A pak už se necítila tak osamělá, ale znovu měla pocit, že někam patří, mezi ty úžasné, rozvážné bytosti. Cítila se jejich součástí navzdory času a prostoru, pojila ji s nimi chvějivá, životní síla, ze které…
Mátlo ji to. Je součástí a přitom stojí odděleně. Nemohla to pochopit. Cítila se obrovská i malá, statečná i plachá. Cítila se jako nepatrná, samostatná jiskřička, která tancuje v plamenech života… tancuje za tajnůstkářským, zavalitým miniaturním medvědem, který ji vedl hlouběji a hlouběji do lesa.
Aliance vlastně bojovala proto, aby tohle bylo zachráněno - chlupatá stvoření v obřím lese pomáhají vylekaným, statečným princeznám do bezpečí. Leia zatoužila, aby její rodiče byli naživu, aby jim o tom mohla povědět.

Lord Vader vystoupil z výtahu a stanul ve vchodu do trůnního sálu. Světelné kabely hučely po stranách šachty a vrhaly podivnou záři na královské gardisty, kteří tam čekali. Rozhodně odkráčel chodbou, pak nahoru po schodech a pokorně se zastavil za trůnem. Poklekl, znehybněl.
Téměř okamžitě zaslechl císařův hlas. "Vstaň. Vstaň a mluv, příteli."
Vader povstal a trůnní křeslo se otočilo, takže se mu císař díval do tváře.
Jejich oči překlenuly světelné roky a Vader přes tu propast promluvil: "Můj pane, štítem pronikla malá jednotka povstalců a přistála na Endoru."
"Ano, vím." V tom tónu se neobjevil ani náznak překvapení, ale naplnění.
Vader si toho všiml, pak pokračoval. "Je s nimi můj syn."
Císařovo obočí se o zlomek milimetru svraštilo. Hlas zůstal klidný, nevzrušený, lehce zvědavý: "Víš to určitě?"
"Cítil jsem ho, můj pane." Byla to skoro výčitka. Věděl, že císař se mladého Skywalkera bojí, obává se jeho moci. Vader a císař mohli doufat, že jen společně se jim podaří stáhnout rytíře Jedi na temnou stranu. Řekl to znovu a zdůraznil svou jedinečnost: "Já jsem ho cítil."
"Zvláštní, že já ne," zamumlal císař a z jeho očí se staly štěrbiny. Oba věděli, že síla není všemocná - a nikdo při jejím používání není neomylný. Vše se opíralo o zostřené vědomí, představivost. Vader a jeho syn byli určitě spojeni těsněji než císař a mladý Skywalker - ale císař si nyní uvědomoval rušivé proudění, které dřív nechápal, nepravidelnosti v síle, kterým nerozuměl. "Jsem zvědav, jestli jsou tvé pocity v této záležitosti zřetelné, lorde Vadere."
"Jsou zřetelné, můj pane." Poznal synovu přítomnost, rozčilovala ho, jitřila, vábila a kvílela hlasem, který patřil jemu samému.
"Pak musíš odletět na Posvátný měsíc a počkat na něho," řekl císař Palpatin prostě. Pokud byly věci jasné, byly jasné.
"Přijde ke mně?" zeptal se Vader pochybovačně. Takhle to necítil. Cítil, že ho cosi táhne.
"Přijde ze své vlastní svobodné vůle," ujistil ho císař. Musí to být z jeho vlastní svobodné vůle, jinak bude všechno ztraceno. Duch se nedá zkazit násilím, musí být sveden. Musí sám být aktivní. Musel toužit. Luke Skywalker tyhle věci znal a stále jako kočka kroužil kolem černého ohně. Osudy se nikdy nedají přečíst s naprostou jistotou - ale Skywalker přijde, to bylo jasné. "Viděl jsem to. Má s tebou soucit a to bude jeho zhouba." Soucit byl slabinou rytířů Jedi, a vždycky jí bude. Jejich rozhodující zranitelné místo. Císař zranitelný nebyl. "Ten chlapec k tobě přijde a ty mi ho pak přivedeš."
Vader se hluboce uklonil. "Jak si přejete."
Císař, ze kterého čišela zlá vůle, propustil Temného pána. Vader v pochmurné předtuše odkráčel z trůnního sálu, aby se nalodil na raketoplán směrem Endor.

Luke, Chewie, Han a Threepio pročesávali podrost za Artoo, jehož anténa se nepřestávala otáčet. Bylo pozoruhodné, jakým způsobem malý droid dokázal ukazovat cestu takovým nepřehledným terénem, ale dařilo se mu to bez zaváhání, jeho miniaturní řezací nástroje na podvozku a na trupu hladce klestily cestu všude, kde křoví příliš zhoustlo a nedalo se jím projít.
Artoo se najednou zastavil, čímž svoje následovníky trochu překvapil. Radar se začal otáčet rychleji, Artoo si pro sebe cvakal a bzučel, a pak vyrazil vpřed se vzrušeným oznámením: "Vrrr díip dWP búúúúú dWÍÍ op!"
Threepio se za ním rozběhl. "Artoo říká, že raketové motocykly jsou tady nahoře - a jéje."
Vtrhli na mýtinu jako první, ale všichni se zastavili pohromadě hned na kraji. Všude se povalovaly zuhelnatělé zbytky tří spídrů - nemluvě o pozůstatcích nějakých císařských vojáků.
Rozdělili se, aby si vraky prohlédli. Neviděli žádnou stopu, až na útržek Leina kabátu. Han ho opatrně držel a přemýšlel.
Threepio tiše promluvil: "Senzory Artoo nenašly žádnou další stopu princezny Leiy."
"Doufám, že teď není nikde poblíž," řekl Han směrem ke stromům. Nechtěl si ani představovat, že by ji měl ztratit. Po tom všem, co se stalo, prostě nemohl věřit, že by měla skončit takhle.
"Vypadá to, jako by do těch dvou najela," řekl Luke, jenom aby něco řekl. Nikdo z nich nechtěl vyvozovat žádné závěry.
"Zdá se, že si dobře poradila," odpověděl Han stručně. Patřilo to Lukovi, ale mluvil pro sebe.
Jenom Chewbacca vypadal, že ho mýtina nezajímá. Díval se do hustého křoví za mýtinou, pak nakrčil nos a začenichal.
"Rahrr!" zařval a vrhl se do houští. Ostatní spěchali za ním.
Artoo potichu nervózně zapískal.
"Co hledáš?" obořil se na něho Threepio. "Snaž se být trochu konkrétnější, ano?"
Stromy byly stále vyšší, když se mezi nimi skupina prodírala. Objemné kmeny byly čím dál mohutnější. Ostatní porost postupně řídl, takže se dalo snáz projít, ale v povstalcích sílil pocit, že se zmenšují. Bylo to hrozivé.

Najednou se houštiny znovu rozestoupily na další mýtinu. V jejím středu byl do země zapíchnutý vysoký kůl, na kterém viselo několik odřezků syrového masa. Všichni zůstali stát a dívali se, pak opatrně šli ke kůlu.
"Co to je?" vyjádřil Threepio otázku všech.
Chewbaccův čenich úplně zdivočel v jakémsi čichovém deliriu. Chewie se držel zpátky, jak to jen bylo možné, ale nakonec nedokázal odolat: sáhl po jednom kusu masa.
"Ne, počkej!" vykřikl Luke. "Nedělej to -"
Ale bylo pozdě. V okamžiku, kdy se maso od kůlu odtrhlo, stáhla se všude kolem dobrodruhů veliká síť a všechny je vyzdvihla vysoko nad zem, jako zmítající se klubko rukou a nohou.
Artoo divoce pískal - byl naprogramován tak, že nesnášel polohu hlavou dolů - a Chewie lítostivě štěkal.
Han si odtáhl od úst chlupatou tlapu a vyplivl trochu chlupů. "Skvěle, Chewie. To se ti povedlo. Pořád myslíš jenom na svoje břicho -"
"Jenom klid," zavolal Luke. "Pojďme vymyslet, jak se z toho dostaneme." Pokusil se uvolnit si ruce, ale neúspěšně; jednu měl zaklesnutou za zády v síti, druhou mačkala noha Threepio. "Může se někdo dostat k mému světelnému meči?"
Artoo byl úplně dole. Natáhl svoji řezací končetinu a začal stříhat oka sítě, upletené z popínavých rostlin.
Mezitím se Solo snažil protlačit ruku kolem Threepio a natahoval se, aby dosáhl na světelný meč, který se houpal Lukovi u pasu. Artoo prořezal další kus liány a všichni se s trhnutím snesli o něco níž a Hana to zmátlo tak, že se ocitl tváří v tvář protokolárnímu droidovi.
"Uhni z cesty, Zlatohlávku - uch - z cesty -"
"Jak si myslíte, že se cítím já?" ohrazoval se Threepio. V takovéhle situaci nebylo o protokolu ani řeči.
"Já fakticky ne-" začal Han, ale Artoo náhle prořezal poslední oko a všichni se ze sítě vysypali na jednu hromadu.
Postupně se vzpamatovávali, sedali si, ohlíželi se, jestli jsou ostatní v pořádku, a jeden po druhém zjišťovali, že jsou obklíčeni dvacítkou chlupatých potvůrek, které na hlavách měly měkké kožené čapky nebo klobouky; všechny mávaly oštěpy.
Jedna se přiblížila k Hanovi, přistrčila mu dlouhý oštěp k obličeji a zavřískla: "Íííí wk!"
Solo zbraň odstrčil se strohým doporučením: "Mír tou věcí někam jinam."
To vyburcovalo druhého Ewoka, který do Hana také šťouchl. Han kopí znovu odmrštil, ale přitom se řízl do ruky.
Luke hmátl po světelném meči, ale v té chvíli přiběhl třetí Ewok, který ty útočnější odháněl stranou a přitom asi na ně vychrlil řadu nadávek, protože pokřikoval velmi urážlivým tónem. Luke se rozhodl meč nechat schovaný.
Ale Han byl zraněný a rozzuřený. Sáhl po pistoli. Luke ho zastavil, než Han zbraň vytáhl, a významně se na něho podíval. "Počkej - to bude v pořádku," dodal. Nikdy nezaměňuj schopnosti se vzhledem, učíval ho Ben - nebo činy s pohnutkami. Luke neměl jistotu, co se týče těchhle malých chlupáčů, ale měl určitý pocit.
Han si držel paži a ovládl se, když se Ewokové nahrnuli k nim a zabavili jim zbraně. Luke dokonce vydal svůj světelný meč. Chewie podezíravě vrčel.
Artoo a Threepio se právě vyprošťovali ze zbytků sítě, když Ewokové mezi sebou vzrušeně zabrebentili.
Luke se otočil ke zlatému droidovi. "Threepio, rozumíš tomu, co říkají?"
Threepio vstal z padlé sítě, ohmatával se a hledal škrábance nebo promáčknutí. "Ach, moje hlava," stěžoval si.
Při pohledu na jeho tělo, vztyčené v plné výšce, začali Ewokové mezi sebou kvikat, ukazovali si na něho a gestikulovali.
Threepio promluvil k jednomu z nich, který vypadal jako vůdce: "Čríí bríip a šurr du."
"Bló wríií dblíiop wíišríií!" odpověděl chlupáč. "Du wíí šíiss?" "Ríiop glwah wrrripš." "Šríií?"
Jeden Ewok najednou pustil kopí z tlapy, zalapal po dechu a padl před blýskavým droidem na kolena. V příští chvíli ho ostatní Ewokové následovali. Threepio se podíval na své přátele a poněkud zmateně pokrčil rameny.
Chewie překvapeně štěkl. Artoo zahloubaně bzučel. Luke s Hanem zvědavě pozorovali batalión klanějících se Ewoků.
Potom na jakýsi neviditelný pokyn malá stvořeníčka začala jednohlasně prozpěvovat: "Íík hou, íík hou, Rhíakí rhííkíí hou…"
Han se podíval na Threepio s hlubokou nedůvěrou. "Co jsi jim vlastně řekl?"
"Myslím, že "ahoj"," odpověděl Threepio téměř omluvně. Zaváhal, než dodal: "Mohl jsem se zmýlit, používají velmi primitivní nářečí… mám pocit, že si myslí, že jsem jakýsi bůh."
Chewbacca a Artoo to považovali za velmi zábavné. Několik vteřin se ozýval hysterický štěkot a hvízdání, než se konečně dokázali utišit. Chewbacca si musel utřít slzu, která mu vytryskla.
Han jenom zavrtěl hlavou s galakticky unaveným výrazem trpělivosti. "Takže co kdybys využil svého božského vlivu, abys nás z toho dostal?" navrhl s nadějí…
Threepio se vypjal do plné výše a promluvil s neotřesitelnou důstojností: "Prosím za prominutí, kapitáne Solo, ale to by nebylo správné."
"Správné!?" zařval Solo. Vždycky věděl, že tenhle nafoukaný droid ho jednoho dne pořádně dohřeje, a zdálo se, že k tomu dojde právě dnes.
"Zosobňovat božstvo je v rozporu s mým programem," odpověděl Solovi, jako by cosi tak samozřejmého nepotřebovalo vysvětlení.
Han hrozivě vykročil k protokolárnímu droidovi, prsty ho svrběly touhou po vypínači. "Poslouchej, ty hromado kraťasů, jestli ne-" Dál se nedostal, protože se mu před obličejem náhle hrozivě vynořilo patnáct ewokských oštěpů.
"Jenom jsem žertoval," usmál se přívětivě.

Průvod Ewoků se pomalu nořil do temnícího se lesa - drobná, tmavá stvoření se proplétala bludištěm mezi obry. Slunce

už skoro zapadlo a mohutný les díky stínům vypadal ještě prostorněji. Ale zdálo se, že Ewokové jsou tu jako doma a zahýbali na každou zarostlou stezku s neochvějnou jistotou.
Na ramenou nesli čtyři zajatce - Hana, Chewbaccu, Luka a Artoo -, kteří byli přivázaní k dlouhým větvím a mnohokrát omotaní liánami, které je znehybnily tak, že se mohli pouze vrtět jako larvy v hrubých, listnatých kuklách.
Na nosítkách z větví, narychlo stlučených v jakési křeslo, se vysoko nad rameny malých Ewoků nesl Threepio. Jako nějaký monarcha přehlížel mohutný les, kterým ho nesli - levandulový západ slunce, který prosvítal houštím, exotické květiny, které se začaly zavírat, věkovité stromy, lesknoucí se kapradí - a věděl, že nikdo před ním nemohl vychutnat tohle všechno tak, jako on teď. Nikdo neměl jeho senzory, jeho obvody, programy, paměťové banky - a tak z určitého hlediska skutečně byl tvůrcem toho malého vesmíru, jeho obrazů a barev.
A to bylo dobře.
VI.
Ewokové odnášeli Luka a jeho přátele do své vesnice a Lukovi připadalo, že vrcholky stromů jsou velmi blízko u hvězdného nebe. Luke si nejdřív neuvědomil, že je to vesnice - oranžové jiskřičky světla v dálce zprvu považoval za hvězdy. To byla částečně pravda, protože jak se tak pohupoval přivázaný k tyči, ohnivě jasné body blikaly přímo nad ním mezi stromy.
Pak ale zjistil, že je vynášejí vzhůru po spletitých schodech a skrytých můstcích, vinoucích se kolem ohromných kmenů; čím výš stoupali, tím byla světla větší a třpytivější. Když se skupina dostala na stromech stovky metrů vysoko, Luke si konečně uvědomil, že světla jsou hořící hranice - mezi korunami stromů.
Nakonec je přenášeli po vratkém dřevěném chodníku, příliš vysoko nad zemí, než aby v propasti pod sebou mohli něco zahlédnout. V jedné tísnivé chvíli se Luke bál, že je prostě hodí přes zábradlí, aby jim dali poznat lesní zákony. Ale Ewokové měli na mysli něco jiného.
Úzké podlaží končilo uprostřed mezi dvěma stromy. První stvoření v řadě se pevně chytilo dlouhé liány a zhouplo se ke vzdálenému kmeni - Luke viděl, když otočil hlavu, že v obřím kmeni je vytesaný veliký otvor, zející jako jeskyně.
Ewokové si nad propastí rychle přehazovali liány sem a tam, až vznikla jakási mřížka - a Luke zjistil, že ho po zádech přes ni táhnou, stále přivázaného k dřevěné tyči. Jednou se podíval dolů do nicoty. Byl to nepříjemný pocit.
Na druhé straně se ocitli na chatrné, úzké podlážce a čekali, až všichni přejdou. Pak miniatury medvědů rozpletli síť lián a pokračovali i se zajatci dál do stromu. Uvnitř byla úplná tma, ale Luke měl dojem, že je to spíš tunel než vykotlaná díra ve stromě. Na všech stranách cítil pevné, nepoddajné stěny, jako by se pohybovali norou. Když se z ní o padesát yardů dále vynořili, byli na návsi.
Tvořila ji řada dřevěných podlážek, prken a chodníků, které spojovaly početnou skupinu stromů. Tohle lešení podpíralo osadu chatrčí, postavených z roztodivných kombinací kůže, bláta a proutí, deskových střech, hliněných podlah. Před mnoha chatrčemi hořely malé táboráky - jiskry zachytával důmyslný systém spletených lián, které jiskry odváděly na místo, kde se hasily. A všude byly stovky Ewoků.
Kuchaři, koželuhové, strážní, dědečkové. Matky při pohledu na vězně sháněly kvičící děti a zaháněly je do chatrčí, nebo si na vězně ukazovaly a brumlaly. Kouř z ohňů, na kterých se připravovala večeře, zaplňoval vzduch; děti hrály různé hry; minstrelové vyluzovali na dutých tyčích a rákosu podivnou, zvučnou hudbu.
Dole byla rozlehlá temnota, nahoře snad ještě rozlehlejší; ale v téhle maličké vesnici, která se mezi oběma temnotami vznášela, Luke pocítil jakési teplo a světlo, a zvláštní mír.
Průvod uchvatitelů a zajatců se zastavil před největší chatrčí. Luka, Chewieho a Artoo opřeli i s tyčemi o blízký strom. Hana připoutali k ostré tyči a položili ho nad hromadu roští, které se podezřele podobalo rožništi. Kolem se shromáždily tucty Ewoků, kteří si zvědavě brebentili a pokvikovali.
Z velké stavby se vynořil Teebo. Byl o něco vyšší než většina ostatních, a nesporné byl nesmlouvavější. Na srsti měl vzorec světlých a tmavě šedých pruhů. Namísto obvyklé kožené čapky nosil na hlavě polovinu zvířecí lebky s rohy, kterou ještě přizdobil peřím. V ruce měl kamennou sekeru; na to, že to byl jen malý Ewok, se nesl ohromně pyšně.
Zběžně si skupinku prohlédl a pak se zdálo, že učinil jakési prohlášení. Po něm předstoupil jeden člen lovecké party - Paploo, ten Ewok, který se zdál, že se dívá na vězně trochu shovívavěji.
Teebo s Paploo krátce hovořili. Rozmluva se ale brzy změnila v horkokrevnou hádku, kdy se Paploo zjevně vězňů zastával a Teebo patrně zavrhoval jakékoli ohledy. Ostatní členové kmene stáli kolem a s velkým zájmem debatu sledovali, chvílemi vykřikovali své komentáře a vzrušeně kvikali.
Threepio, jehož nosítka - trůn položili na čestné místo vedle rožně, ke kterému byl přivázaný Solo, zaujatě sledoval probíhající hádku. Jednou či dvakrát začal Lukovi a ostatním překládat - ale po několika málo slovech přestal, protože mluvčí hovořili moc rychle, a Threepio nechtěl ztratit smysl toho, co bylo řečeno. Což mělo za následek, že nepředal žádnou informaci, kromě jmen Ewoků, kteří hráli hlavní roli.
Han se podíval na Luka a pochybovačně se zamračil. "Vůbec se mi to nelíbí."
Chewie vrčením vyjádřil svůj naprostý souhlas.
Najednou z velké chýše vyšel Logray a v jeho přítomnosti všichni ztichli. Byl menší než Teebo, ale nepochybně požíval větši úcty. Na hlavě měl také polovinu zvířecí lebky - z nějakého velkého ptáka, ze které trčelo jediné pero. Srst měl proužkovanou do hnědá a v obličeji se zračila moudrost. Neměl žádnou zbraň; jenom váček u boku a příslušné propriety, završené páteří kdysi mocného nepřítele.
Pozorně, jednoho po druhém zajatce hodnotil, Hana očichal, okusil v prstech látku Lukova oblečení. Teebo a Paploo mu brumlavě sdělovali své rozdílné názory, ale zdálo se, že to Lograye nezajímá, takže brzy přestali.
Když Logray přistoupil k Chewbaccovi, zdálo se, že je zcela ohromen, a strčil do Wookieeho hromádkou kostí. Avšak Chewbacca měl jisté námitky; hrozivě na medvídka zařval. Logray už další poučení nepotřeboval a rychle ustoupil - zároveň sáhl do váčku a hodil směrem k Chewbaccovi nějaké byliny.

"Opatrně, Chewie," upozorňoval ho Han z druhé strany návsi. "Je to určitě jejich kápo."
"Ne," opravil ho Threepio, "jsem přesvědčen, že je to jejich medicinman."
Luke se už chystal zasáhnout, pak se rozhodl počkat. Bude lepší, jestli si tohle vážné shromážděníčko udělá o nich závěry samo, svou vlastní cestou. Ewokové vypadali pozoruhodně zemitě na národ, který miluje výšky.
Logray přešel kousek dál, aby si prohlédl Artoo Detoo, nejúžasnější stvoření ze všech. Očichával ho, ťukal na něho a hladil kovovou schránku droida, pak svraštil obličej v užaslém výrazu. Po chvilce přemýšlení nařídil malého robota osvobodit.
Zástup vzrušeně zabrumlal a o několik stop ustoupil. Dva strážní s noži odřízli liánová pouta Artoo, takže droid z tyče sklouzl a neslavně křápl na zem.
Strážní ho postavili na nohy. Artoo se najednou rozčilil. Zaměřil se na Teeba jako na původce své potupy a se strašlivým pípáním začal honit vylekaného Ewoka dokola. Zástup zařičel - někdo pozdravoval Teeba, jiní kvíkáním povzbuzovali rozrušeného droida.
Nakonec se Artoo dostal k Teebovi dost blízko, aby ho mohl praštit elektrickým výbojem. Otřesený Ewok vyskočil do vzduchu, z plna hrdla zaječel a utíkal pryč tak rychle, jak to jenom jeho sporé nožičky svedly. Do velké chatrče pokradmu vklouzl Wicket, zatímco diváci vřískavě vyjadřovali pohoršení nebo potěšení.
Threepio se zlobil. "Artoo, nech toho! Jenom všechno zhoršuješ."
Artoo se přihnal přímo před zlatého droida a začal mu pípáním důrazně domlouvat: "Wríií op dúú rhíi vrrr gk gdk dk whúú dop dhop vríí dúú dwíít."
Takový příval Threepio značně rozladil. S povýšeným pokývnutím se na svém trůnu narovnal: "Takhle se nemluví s nikým, kdo je v mém postavení."
Luke se bál, že se situace začíná vymykat kontrole. S náznakem netrpělivosti v hlase zavolal na svého věrného droida: "Threepio, myslím, že je čas, abys za nás promluvil."
Threepio - po pravdě trochu nepřívětivě - se obrátil ke shromážděným chlupáčům a pronesl krátkou řeč, při které chvílemi ukazoval na své přátele, přivázané k tyčím.
Lograye to viditelně rozrušilo. Mávnutím zastavil svoje lidi, dupal nohama a celou minutu na zlatého droida křičel. Na závěr svého prohlášení kývl na několik svých pozorných kamarádů, kteří mu kývnutí oplatili a začali pod Hana skládat dříví na podpal.
"Tak co říkal?" křičel Han trochu ustaraně.
Threepio mrzutě ochabl. "Poněkud mě to zneklidňuje, kapitáne Solo, ale zdá se, že budete hlavním chodem při banketu na mou počest. Velmi ho urazilo, že jsem mu navrhoval něco jiného."
Než stačil ještě něco říct, bubny ze špalků začaly tlouct zlověstné synkopy. Všechny chlupaté hlavy se jako jeden muž otočily ke vchodu do velké chýše. Z ní vyšel Wicket a za ním Velký Chirpa.
Chirpa měl šedou srst a silnou vůli. Na hlavě měl posazenou girlandu spletenou z listí, zubů a rohů velkých zvířat, která porazil v boji. V pravé tlapě nesl cosi vyrobeného z dlouhé kosti létajícího ještěra; v levé držel leguána, který byl jeho miláčkem a rádcem.
Jediným pohledem přehlédl situaci, pak se otočil, aby počkal na hosta, který se teprve teď nořil z velké chýše za ním. Tím hostem byla krásná mladá princezna z Alderaanu.
"Leio!" vykřikli Luke a Han najednou.
"Rahrhah!"
"Búúú dÍÍdwíí!"
"Vaše Výsosti!"
Vyjekla a spěchala ke svým přátelům, ale cestu jí zastoupila falanga Ewoků s oštěpy. Obrátila se k Velkému Chirpovi, pak ke svému robotskému tlumočníkovi.
"Threepio, řekni jim, že to jsou moji přátelé. Musí je pustit na svobodu."
Threepio se podíval na Chirpu a Lograye. "Íip skvíí rhííou," řekl mnohem ochotněji. "Skvííou roah míip míib íirah."
Chirpa a Logray zavrtěli hlavou pohybem, který i bez překládání znamenal ne. Logray zaštěbetal ke svým pomocníkům příkazy, a ti se znovu horlivě pustili do skládání dřeva pod Solem.
Han si s Leiou vyměnil bezmocný pohled. "Tak nějak mám pocit, že jsem toho moc nestihl udělat."
"Luku, co můžeme podniknout?" naléhala Leia. Tohle vůbec nečekala. Čekala, že jim poskytnou průvodce zpátky k lodi nebo při nejhorším krátkou večeři a nocleh. Vůbec těmhle stvořením nerozuměla. "Luku?" ptala se.
Han už se chystal pronést nějaký návrh, ale zarazil se, zadrželo ho, že Leia tak náhle a výhradně věří Lukovi. Dřív si toho nějak nevšiml, a teď to jenom zaregistroval.
Ale než mohl říct slovo o svém plánu, Luke zvolal: "Threepio, řekni jim, že jestli neudělají, co si přeješ, tak se rozzlobíš a uděláš kouzlo."
"Ale pane Luku, jaké kouzlo?" protestoval droid. "Já přece -"
"Řekni jim to!" nařídil mu Luke a úplně nezvykle zvýšil hlas. Byly chvíle, kdy Threepio pokoušel trpělivost dokonce i Jediho.
Překladatelský droid se otočil k širokému publiku a velmi důstojně promluvil: "Íímíiblíí skrííš oahr aiš š šístí míip íp íp."
Zdálo se, že Ewoky tohle prohlášení velmi znepokojilo. Všichni o několik kroků ustoupili, až na Lograye, který udělal dva kroky vpřed. Cosi na Threepio zakřičel - cosi, co znělo velmi podobně jako výzva.
Luke zavřel oči a dokonale se soustředil. Threepio začal strašně chrastit, jako by ho nachytali při falšování vlastního programu. "Oni mi nevěří, pane Luku, přesně jak jsem vám říkal…"
Luke ale droida neposlouchal; v duchu si ho představoval. Viděl ho, jak blýskavý a zlatý sedí na trůnu z větví, pokyvuje semhle a tamhle, žvaní o zbytečnostech, sedí v černé prázdnotě Lukova vědomí… a pomalu se začíná

vznášet.
Threepio se pomalu začal vznášet.
Nejdřív si toho nevšiml; nejdřív si toho nevšiml nikdo. Threepio nepřestával mluvit a jeho nosítka se pomalu zvedala ze země. "… říkal jsem vám to, říkal, říkal jsem vám, že mi nebudou věřit. Nevím, proč jste - proč - počkejte chvilku … co se to děje…?"
Threepio si uvědomil zároveň s Ewoky, co se děje. Ewokové padli k zemi hrůzou z létajícího trůnu. Threepio se teď začal otáčet, jako by seděl na otáčecí židli. Půvabně, majestátně se otáčel.
"Pomoc," zašeptal. "Artoo, pomoc." Velký Chirpa křikl rozkazy na svoje nahrbené pochopy. Ti rychle vyběhli a uvolnili věžňům pouta. Leia, Han a Luke se dlouho a silně objímali. Zdálo se jim všem, že je to zvláštní prostředí, ve kterém získali první vítězství v tažení proti Impériu.
Luke si uvědomil, že za ním cosi žalostně pípá, otočil se a uviděl Artoo, jak hledí na Threepio, který se nepřestával otáčet. Luke zlatého droida pomalu spustil k zemi.
"Díky, Threepio," poplácal ho mladý Jedi vděčně po rameni.
Threepio, stále trochu otřesený, vstal s váhavým, nevěřícným úsměvem. "Co - co - netušil jsem, co všechno ve mně vězí."

Chýše Velkého Chirpy byla veliká, podle ewokských měřítek - ale Chewbacca, sedící se zkříženýma nohama, hlavou skoro drhl o strop. Wookiee se hrbil na jedné straně obydlí se svými povstaleckými kamarády, zatímco Velký a deset Stařešinů sedělo na druhé straně naproti nim. Uprostřed, mezi oběma skupinami, zahříval noční vzduch ohníček, který vrhal na hliněné stěny prchavé stíny.
Venku čekala celá vesnice na rozhodnutí, ke kterému měla tahle rada dospět. Byla zádumčivá, jasná noc, ztěžklá vážností chvíle. I když bylo dost pozdě, žádný Ewok nespal.
Uvnitř mluvil Threepio. Smyčky pozitivních a negativních zpětných vazeb už výrazně ovlivnily plynulost jeho kvikavého jazyka; právě byl uprostřed živého líčení dějin galaktické občanské války - prokládal svou řeč pantomimou, divadelní deklamací, zvuky výbuchů a redakčním komentářem. V jedné chvíli dokonce napodoboval císařský kráčející kolos.
Stařešinové Ewoků pozorně naslouchali, občas si mezi sebou cosi zamumlali. Byl to úžasný příběh, úplně je pohltil - chvílemi je děsil, chvílemi rozzuřoval. Logray jednou nebo dvakrát pohovořil s Velkým Chirpou a položil Threepio několik otázek, na které zlatý droid odpověděl velice dojemně - jednou dokonce Artoo pískl, pravděpodobně pro větší důraz.
Ale když vyprávění skončilo a stařešinové se krátce poradili, Velký zavrtěl záporně hlavou s výrazem žalostné nespokojenosti. Nakonec se obrátil k Threepio, cosi mu řekl a Threepio přátelům překládal.
"Velký Chirpa říká, že je to velmi dojemný příběh," vysvětloval droid. "Ale s Ewoky to nemá nic společného."
Malou místnost zaplnilo hluboké a tíživé ticho. Jenom oheň si potichu praskal ve své zářivé, ale chmurné samomluvě.
Nakonec to byl Solo - jediný ze všech přítomných -, kdo promluvil za celou skupinu. Za Alianci.
"Řekni jim, Zlatohlávku -," usmál se na droida, poprvé vědomě laskavě. "Řekni jim, že je těžké překládat povstání, takže by ten příběh neměl vypravovat překladatel. Takže jim to povím já.
Neměli by nám pomáhat proto, že je o to žádáme. Neměli by nám pomáhat ani proto, že je to v jejich zájmu - a to skutečně je, jak víme -, ale například už jenom proto, že Impérium odčerpává z tohoto měsíce spoustu energie, aby mohlo generovat deflektorní štít, a až přijde zima, tak vám ta energie bude chybět, a myslím, že to strašně odnesete… ale o to nejde. Řekni jim to, Threepio."
Threepio překládal. Han pokračoval.
"Ale ani proto by nám pomáhat neměli. Takhle jsem všechno dělal já, jenom proto, že to bylo v mém zájmu. Ale už to tak není. No, aspoň ne tak moc. Teď dělám většinu věcí pro své přátele - protože co jiného je důležité? Peníze? Moc? Jabba to všechno měl, a víte, jak dopadl. Oukej, oukej, jde o to - že přátelé jsou… vaši přátelé. Chápete?"
Byla to jedna z nejméně obratných obhajovacích řečí, které Leia v životě slyšela, ale oči se jí zalily slzami. Ewokové na druhé straně zůstali mlčenliví, neteční. Teebo a jeho stoický malý kamarád Peploo si vyměnili několik mumlavých slov; ostatní zůstali nehybní, výrazy ve tvářích nečitelné.
Když se mlčení protahovalo, Luke si odkašlal. "Myslím, že takový pojem je pro ně možná abstraktní - možná je obtížné takové vazby narýsovat," začal pomalu, "ale pro celou galaxii, pro všechny povstalce je strašně důležité zničit císařské tady na Endoru. Podívejte se nahoru, tamhle tou dírou ve střeše, kterou odchází kouř. Jenom v té malé dírce můžete napočítat stovku hvězd. Na celém nebi jsou jich milióny a další miliardy už ani nevidíte. A všechny ty hvězdy mají své planety a měsíce a na nich žijí šťastní lidé, jako vy. A Impérium to všechno ničí. Přece… když tak ležíte na zádech a hledíte na všechny ty jasné hvězdy, skoro se vám zatočí hlava. Je to někdy tak krásné, že to skoro… nemůžete unést. A vy jste součástí té krásy, všechno je součástí jedné síly. A Impérium se snaží všechna ta světla zhasnout."
Threepio chvíli trvalo, než dopřekládal - chtěl, aby každé slovo bylo přesné. Když konečně domluvil, stařešinové se kvikavě rozhovořili, chvílemi hlasitěji a zase tišeji, umlkali a znovu se domlouvali.
Leia věděla, co se Luke snaží říct, ale bála se, že Ewokové žádnou spojitost neuvidí. Přesto však těsná souvislost existovala, jenom kdyby se jí podařilo tu mezeru mezi nimi přemostit. Vzpomněla si, co dřív v lese prožila - pocit, že splývá se stromy, jejichž vztažené paže jako by se dotýkaly samotných hvězd; hvězd, jejichž světlo prosakovalo na zem jako kouzelný vodopád. Cítila moc toho kouzla v sobě, zaznívalo všude kolem chýše, od bytosti k bytosti, znovu proudilo skrz ni a dodávalo jí sílu a klid; až pocítila, že s Ewoky téměř splývá - měla pocit, že jim rozumí, zná je; je s nimi propojená, dýchá s nimi.
Debata utichla a v chatrči se rozhostilo další ticho. Lein dech se v souladu s jejich dechem také ztišil; a s důvěrnou

samozřejmostí přednesla radě svou žádost. "Udělejte to kvůli stromům," řekla. To bylo všechno. Všichni čekali něco víc, ale už nic neřekla; jenom tuhle krátkou, zdánlivě neobratnou větu.
Wicket všechno pozoroval z boční řady se vzrůstajícím zájmem. Několikrát na něm bylo vidět, že se jen obtížně ovládá, aby se do porady nevložil - ale teď vyskočil na nohy, několikrát chýši přešel sem a tam, nakonec se otočil ke stařešinům a přednesl vlastní ohnivou řeč.
"Íip íp, míp ík skví."
Threepio přátelům překládal: "Velectění starší, této noci se nám dostalo nebezpečného, úžasného daru. Je to dar svobody. Tento zlatý bůh…," na tomto místě se Threepio odmlčel dostatečně dlouho, aby všichni měli možnost tuto chvíli vychutnat; pak pokračoval: "Tento zlatý bůh, jehož návrat k nám hlásala stará proroctví už od dob Prvního stromu, tento bůh nám říká, že nebude naším Pánem, říká nám, že se můžeme svobodně rozhodnout podle své vůle - že se musíme rozhodnout; stejně jako všechno živé si musí zvolit svůj osud. On přišel, velectění stařešinové, a zase odejde; už víc nebudeme otroky jeho božského vedení. Jsme volní.
Ale jak se musíme zachovat? Zmenší se láska Ewoka k lesu jenom proto, že z něho může odejít? Ne - jeho láska je větší, protože z něho dokáže odejít, ale zůstává. Tak je to i s hlasem Zlatého; můžeme zavřít oči, ale naslouchámé.
Jeho přátelé nám pověděli o síle, velkém živém duchu, jehož jsme všichni součástí, stejně jako listy jsou oddělené, ale přesto jsou součástí stromu. Známe toho ducha, velectění stařešinové, i když mu neříkáme síla. Přátelé Zlatého nám říkají, že tahle síla je ve velkém nebezpečí, tady a všude. Když les zasáhne oheň, kdo je v bezpečí? Ani Velký strom, z něhož pochází všechno; ani jeho listy, ani jeho kořeny, ani ptáci, kteří v něm hnízdí. Všechno je v nebezpečí, vždycky a pořád.
Postavit se takovému ohni je statečný čin, velectění stařešinové. Mnozí zemřou, aby les žil dál.
Ale Ewokové jsou stateční."
Malý medvídek se zahleděl na ostatní, kteří v chýši seděli. Nikdo neřekl ani slovo; přesto bylo řečeno hodně. Po chvíli Wicket svoje prohlášení uzavřel.
"Velectění stařešinové, musíme pomoci této vznešené společnosti ani ne tak kvůli stromům, ale spíše pro záchranu listí na stromech. Tito povstalci jsou jako Ewokové, kteří jsou jako listy. Zmítané větrem, bezmyšlenkovitě požírané hejny kobylek, které na světě žijí - přesto se vrhneme do šlehajících plamenů, aby i jiní poznali příjemné světlo; přesto si měkce usteleme, aby jiní mohli odpočívat; přesto se zmítáme v nelítostném větru, abychom zaseli strach a zmatek do srdcí našich nepřátel; měníme barvu, jakmile se změní roční období. Stejně tak musíme pomoci našim bratrským listům, těmto povstalcům - protože na nás přišla doba změny."
Zůstal před nimi klidně stát, v očích mu tančily ohníčky. Čas se zastavil a zdálo se, že celý svět strnul.
Starší byli dojati. Bez dalšího slova přikývli na souhlas. Možná byli telepaty.
V každém případě Chirpa vstal a bez úvodů učinil krátké prohlášení.
Po celé vesnici se najednou rozezněly bubny. Stařešinové vyskočili - přestali být vážní - a přeběhli chýš, aby povstalce objali. Teebo začal objímat dokonce i Artoo, ale radši si to rozmyslel, když droidek s hlubokým varovným pípnutím poodjel. Teebo se místo toho rozběhl a hravě vyskočil Wookieemu na záda. Han se nejistě usmíval: "Co se děje?"
"Nevím to jistě," odpověděla Leia koutkem úst, "ale nijak špatně to nevypadá."
Luke se stejně jako ostatní podílel na té radosti - ať už znamenala cokoliv -, příjemně se usmíval a dával najevo dobrou vůli, když tu najednou jeho srdce zaplnil temný mrak, vznášel se v něm a způsobil, že v záhybech Lukovy duše se usadil vlhký chlad. Vyhladil jeho stopy z obličeje a proměnil tvář v masku. Nikdo si ničeho nevšiml.
Threepio konečně chápavě přikývl, když mu Wicket situaci vysvětloval. Otočil se s rozmáchlým gestem k povstalců:
"Stali jsme se součástí kmene."
"Přesně po tom jsem vždycky toužil," řekl Solo. Threepio mluvil dál a snažil se sžíravého hvězdného kapitána ignorovat. "Veliký slavnostně přísahal, že nám všemožně pomohou, abychom zbavili jejich zemi nepřátel."
"No, malá pomoc taky pomoc, to říkám vždycky," uchechtl se Solo.
Obvody Threepio se nad tou Corelliánovou nevděčností znovu začaly rychle přehřívat. "Teebo říká, že jeho hlavní průzkumníci, Wicket a Paploo, nám ukážou nejkratší cestu ke generátoru štítu."
"Řekni jim, že děkujeme, Zlatohlávku." Han prostě miloval, když mohl Threepio popíchnout. Nemohl si pomoct.
Chewie vyrazil mohutné zaštěkání, šťastný, že se znovu dají na pochod. Jeden z Ewoků si ale myslel, že si říká o jídlo, a přinesl Wookiemu pořádný kus masa. Chewbacca neodmítl. Zhltl maso jediným polknutím, zatímco se několik Ewoků seběhlo a užasle ho pozorovalo. Dívali se na ten husarský kousek nevěřícné, až se začali strašně chechtat; a jejich smích byl tak nakažlivý, že se začal chechtat i Wookiee. Jeho chraplavý řehot připadal chichotajícím se Ewokům opravdu šprýmovný, takže - jak měli ve zvyku - na Chewieho skočili a začali ho bláznivě lechtat, což jim Wookiee trojnásobně oplácel, až všichni zůstali ležet v jednom klubku, úplně vyčerpaní. Chewie si otřel oči a popadl druhý kus masa, který žvýkal už pomalejším tempem.
Solo mezitím organizoval výpravu. "Jak je to daleko? Budeme potřebovat čerstvé zásoby. Není moc času, to víte. Dej mi taky kousek, Chewie…"
Chewie zavrčel.
Luke se stáhl v chýši do pozadí a pak vším tím zmatkem proklouzl ven. Na návsi probíhala veliká slavnost - tancovalo se tu, ozýval se kvikot, samé pošťuchování - ale Luke se tomu vyhnul. Odcházel od ohňů pryč, daleko od všeho veselí, po zastrčeném chodníku na neosvětlené straně mohutného stromu.
Leia ho následovala.
Noční vzduch byl plný lesních zvuků. Cvrčci, míhající se hlodavci, závany větru, skličující volání sov. Voněl tu jasmín, který kvete v noci, a borovice; obě vůně se étericky doplňovaly. Nebe bylo jako černý křišťál.
Luke se díval na nejjasnější hvězdu na nebi. Vypadala, jako by v hloubi planula zuřivými živelnými výpary. Byla to

Hvězda smrti.
Nemohl z ní spustit oči. Tak ho našla Leia.
"Co se děje?" zašeptala.
Unaveně se usmál. "Bojím se, že všechno jde špatně. Možná taky ne. Možná všechno nakonec půjde tak, jak má."
Cítil, že Darth Vader je velmi blízko.
Leia ho vzala za ruku. Cítila, že je jí Luke velmi blízký… ale nedovedla říct proč. Vypadal teď tak ztracený, tak osamělý. Tak vzdálený. Skoro jeho ruku ve své necítila. "Co se děje, Luku?"
Podíval se na jejich propletené prsty. "Leio…, vzpomínáš si na svou matku? Svou opravdovou matku?"
Ta otázka ji dokonale zaskočila. Vždycky se cítila tak blízká svým adoptivním rodičům, že jí připadali jako skuteční rodiče. Skoro nikdy si na svou skutečnou matku nevzpomněla - připadala jí jako sen.
Ale Lukova otázka ji zarazila. Hlavou se jí mihly záblesky vzpomínek na dětství - pokřivené obrazy útěku… nějaká krásná žena… úkryt ve stromě. Najednou hrozilo, že ji ty útržky zaplaví city.
"Ano," řekla a odmlčela se, aby se ovládla. "Jenom trochu. Zemřela, když jsem byla ještě malá."
"Co si pamatuješ?" naléhal Luke. "Pověz mi to." "Jenom pocity, vlastně… představy." Chtěla to nechat být, bylo to tak smutné a tak vzdálené jejím současným starostem… ale v nitru jí cosi najednou zakřičelo.
"Pověz mi to," opakoval Luke. Překvapovalo ji, jak na ni naléhá, ale rozhodla se mu vyhovět, aspoň pro tuto chvíli. Věřila mu, i když ji děsil. "Byla velmi krásná," vzpomínala Leia nahlas. "Jemná a laskavá - ale smutná." Podívala se mu hluboko do očí a pátrala po jeho záměrech. "Proč se mě na to ptáš?"
Otočil se a zahleděl se znovu na Hvězdu smrti, jako by se už už chtěl otevřít; pak ho cosi polekalo a ihned se stáhl. "Já si na matku vůbec nevzpomínám," prohlásil. "Nikdy jsem ji nepoznal."
"Luku, řekni mi, co tě trápí." Chtěla mu pomoci, věděla, že mu dokáže pomoci.
Dlouho se na ni díval, odhadoval její schopnosti, měřil její potřebu a touhu vědět. Byla silná. To neochvějně cítil. Mohl se na ni spolehnout. Všichni se na ni mohli spolehnout. "Vader je tady… teď. Na tomto měsíci."
Zamrazilo ji, pocítila to přímo fyzicky, jako by jí skutečně ztuhla krev. "Jak to víš?"
"Cítím jeho přítomnost. Přišel pro mě."
"Ale jak ví, kde jsme? Zavinil to ten kód, vynechali jsme nějaké heslo?" Věděla, že nic z toho není pravda.
"Ne, zavinil jsem to já. Vycítí, když jsem nablízku." Chytil ji za ramena. Chtěl jí všechno říct, ale jakmile to zkusil, začala ho zrazovat vůle. "Musím tě opustit, Leio. Dokud jsem tady, ohrožuji celou skupinu a výpravu." Ruce se mu chvěly. "Musím se s Vaderem setkat."
Leia byla čím dál zmatenější. Hlavou se jí rojily jakési náznaky jako divoké sovy poletující nocí, otírající se křídly o její tvář, jejich paráty ji chytaly za vlasy, jejich drsné našeptávání jí znělo v uších: "Kdo? Kdo? Kdo?"
Prudce zavrtěla hlavou. "Nerozumím ti, Luku. Jak to myslíš, že se s ním musíš setkat?"
Přitáhl ji k sobě, najednou se choval velmi něžně; zůstal naprosto klidný. Říct to, jenom to říct, aby se mu ulevilo. "Je to můj otec, Leio."
"Tvůj otec!?" Nemohla tomu věřit; přesto to byla určitě pravda.
Pevně ji držel, byl jí oporou. "Leio, něco jsem zjistil. Nebude to pro tebe lehké, až to uslyšíš, ale musíš to vědět. Musíš se to dozvědět, ještě než odejdu, protože se nemusím vrátit. A jestli to nedokážu, zůstaneš pro Alianci jedinou nadějí."
Podívala se stranou, zavrtěla hlavou, nechtěla se na něho podívat. Strašně ji zneklidňovalo to, co Luke říkal, ale nedokázala si uvědomit, proč. Byl to samozřejmě nesmysl; proto. Nazývat ji jedinou nadějí Aliance, pokud Luke zemře - proč, bylo to absurdní. Absurdní myšlenka, že Luke zemře, a považovat ji za jedinou naději.
Oba nápady byly naprosto nesmyslné. Odtáhla se od něho, odmítala jeho slova; aspoň kousek odstoupila, aby se mohla nadechnout. Zároveň s klidnějším rytmem dechu se vrátily útržky vzpomínek na matku. Poslední objetí, tělo odtržené od těla…
"Nemluv tak, Luku. Musíš přežít. Dělám, co umím - to my všichni -, ale nejsem nijak důležitá. Bez tebe… nesvedu nic. Ty jsi důležitý, Luku. Viděla jsem to. Máš moc, které nerozumím… a nikdy ji nemůžu mít."
"Mýlíš se, Leio." Držel ji před sebou na vzdálenost paží. "Ty máš tu moc taky. Síla je v tobě mocná. Včas se naučíš ji používat, stejně jako já."
Zavrtěla hlavou. Nemohla to poslouchat. Lhal. Neměla žádnou moc, ta síla byla někde jinde, ona mohla jenom pomáhat, utěšovat a podporovat. Co to povídal? Bylo to možné?
Přitáhl ji blíž k sobě, vzal její tvář do dlaní.
Díval se tak něžně, tak přejícně. Dával jí moc? Dokáže ji vlastně unést? Co to povídal? "Luku, co se s tebou stalo?"
"Leio, síla je v mé rodině mocná. Má ji můj otec, já ji mám, a také ji má… moje sestra."
Leia se mu znovu podívala přímo do očí. Vířila v nich temnota. A pravda. To, co uviděla, ji polekalo… ale tentokrát se neodtáhla. Stála blízko u něj. Začínala chápat.
"Ano," zašeptal, když viděl, že porozuměla. "Ano. Jsi to ty, Leio." Objal ji.
Leia při těch slovech pevně zavřela oči, aby zadržela slzy. Marně. Celou ji to zaplavilo a přemohlo. "Já vím," přikývla. Přestala se pláči bránit.
"Pak víš, že musím k němu jít."
Odstoupila od něho s obličejem zarudlým, myšlenkami roztříštěnými. "Ne, Luku, ne. Uteč, uteč daleko. Jestli vycítí tvou přítomnost, tak odsud odejdi." Držela ho za ruce, tváří se mu opřela o hruď. "Chtěla bych jít s tebou."
Pohladil ji po hlavě. "Ne, nepůjdeš. Ty jsi nikdy nezakolísala. Když Han a já nebo ostatní pochybovali, ty jsi vždycky byla silná. Nikdy jsi neutíkala od odpovědnosti. Já to o sobě říct nemůžu." Pomyslel na svůj předčasný útěk z Dagobahu, bezhlavě riskoval všechno, než stačil dokončit výcvik, skoro tím všechno zničil. Podíval se dolů na černou mechanickou ruku, kterou si tím vysloužil. Kolik ztrát ještě zaviní jeho slabost? "No," řekl přiškrceně, "teď oba

naplníme svoje osudy." "Luke, proč? Proč se mu musíš postavit?" Přemýšlel o všech důvodech - aby vyhrál, prohrál, připojil se k němu, bojoval, zabil ho, plakal, odešel, obviňoval ho, ptal se proč, odpustil, neodpustil, zemřel - ale na konci věděl, že tu byl a je jenom jeden důvod. Jenom na jednom důvodu záleželo. "Je v něm dobro, cítil jsem to. Nevydá mě císaři. Můžu ho zachránit, můžu ho obrátit zpátky na dobrou stranu." Oči mu na chvíli zdivočely pochybami a vášní. "Musím to zkusit, Leio. Je to náš otec."
Pevně se objali. Leie po obličeji tiše stékaly slzy.
"Na shledanou, drahá sestro - ztracená a nalezená. Na shledanou, sladká, sladká Leio."
Začala plakat - oba plakali -, když od ní Luke odstoupil a pomalu odcházel po chodníku pryč. Zmizel v temnotě stromového tunelu, který vedl ven z vesnice.
Leia se za ním dívala a tiše plakala. Dala průchod svým pocitům, nepokoušela se slzy zastavit - místo toho se snažila je procítit, poznat zdroj, ze kterého pocházely, cestu, kterou se ubíraly, tmavé kouty, které vyčistily.
Nyní jí proudily vzpomínky, náznaky, podezření, napůl zaslechnuté šeptání, když si mysleli, že spí. Luke je její bratr! A Vader její otec. Tohle bylo příliš mnoho, než aby to mohla vstřebat najednou, bylo to informační přetížení.
Plakala, chvěla se a drmolila najednou, když se tu najednou objevil Han a zezadu ji objal. Šel ji hledat, zaslechl její hlas a přišel k ní právě včas, aby viděl, jak Luke odchází - ale teprve teď, když sebou Leia při jeho dotyku trhla a on ji otočil k sobě, si všiml, že vzlyká.
Jeho tázavý úsměv se změnil ve starost, podbarvenou strachem z možného soka. "Hej, co se to tu děje?"
Přemohla pláč a utřela si oči. "To nic, Hane. Jenom chci být chvilku sama."
Cosi skrývala, to bylo jasné, a s tím se nehodlal smířit. "Jak to, že nic!" řekl rozzlobeně. "Chci vědět, co se tu děje. Tak mi to řekni." Zatřásl s ní. Takhle se ještě nikdy necítil. Chtěl to vědět, ale zároveň nechtěl vědět to, co si myslel, že ví. Sevřelo se mu srdce, když si pomyslel, že Leia… s Lukem… ani se nedokázal donutit představit si to, co si nechtěl představit. Ještě nikdy takhle neztratil sebevládu, nelíbilo se mu to, nedokázal se tomu bránit. Uvědomil si, že s ní stále třese, a přestal.
"Nemůžu, Hane…" Rty se jí začaly znovu chvět.
"Nemůžeš! Nemůžeš to říct mně? Myslel jsem, že jsme si blízcí, ale asi jsem se spletl. Možná bys to radši řekla Lukovi. Někdy jsem "
"Ach, Hane!" vykřikla a znovu propukla v pláč. Schovala se mu v náručí.
Jeho zlost se pomalu měnila ve zmatek a úlek, zatímco ji objímal, hladil po ramenou, utěšoval ji. "Promiň," zašeptal jí do vlasů. "Promiň." Vůbec nic nechápal - nerozuměl jí, ani sobě, ani svým zmateným pocitům, ani ženám, ani vesmíru. Věděl jenom, že před chvílí zuřil a teď je laskavý a něžný ochránce. To nedávalo žádný smysl.
"Prosím tě… jenom mě takhle drž," zašeptala. Nechtěla mluvit. Chtěla jenom, aby ji držel.
Tak ji držel.

Z orosených rostlin se zdvíhala ranní mlha, když nad obzorem Endoru vykouklo slunce. Šťavnaté listí na kraji lesa vydávalo vlhkou, zelenou vůni; za úsvitu byl celý svět tichý, jako by zadržoval dech.
V křiklavém kontrastu k okolní kráse se nad zemí rozpínala císařská přistávací plocha. Drsná, kovová, osmihranná; vypadala jako urážka, vypálená do zelené krásy krajiny. Křoví po obvodě bylo do černa spálené od opakovaných přistání raketoplánů; vegetace za nimi byla povadlá - umírala pod okovanými botami a chemickými výpary. Vypadalo to tu jako na smetišti.
Po ploše a po celém areálu neustále procházeli vojáci - nakládali a vykládali letouny, dohlíželi, hlídali. Při jedné straně byly zaparkované císařské kráčející kolosy - hranaté, pancéřované, dvounohé válečné stroje, dost velké, aby se do nich vešla četa vojáků, kteří mohli pálit z laserových děl do všech stran. Jeden císařský raketoplán odstartoval směrem k Hvězdě smrti, a pod jeho burácením se stromy přikrčily. Z lesa na druhé straně platformy se vynořil další kolos, vracel se z obchůzky. Krok za krokem se těžkopádně přibližoval k nákladnímu doku.
U zábradlí stál Darth Vader a beze slova hleděl do hlubin toho nádherného lesa. Brzy. Přijde to brzy; cítil to. Jako bubnování, které se zesiluje, se blížil jeho osud. Všude kolem byl strach, ale taková hrůza ho vzrušovala, nechal ji proto volně proudit. Strach byl povzbuzovacím prostředkem, bystřil mu smysly, brousil ostří jeho vášní. Blížilo se to.
Také cítil vítězství. Moc. Ale byla v nich jakási příměs… co to bylo? Ještě to nedokázal rozeznat. Budoucnost byla stále v pohybu; bylo obtížné v ní něco vidět. Její záblesky ho mučily, spektra vířila, neustále se proměňovala. Jeho budoucnost byla zastřená, hřměla dobýváním a ničením.
Teď už to bylo velmi blízko. Skoro zde. Z hloubi hrdla se mu vydralo zapředení, jako když divoká kočka vycítí kořist. Bylo to skoro zde.
Císařský kráčející kolos zadokoval na opačné straně a jeho dveře se otevřely. Vypochodovala z něho falanga těžkooděnců, sevřených do kruhového útvaru. Rázovali k Vaderovi.
Otočil se k přicházejícím vojákům, dech měl klidný, jeho černý plášť volně visel v tom bezvětrném ránu. Vojáci se před ním zastavili, na pokyn svého kapitána se rozestoupili a ukázali tak vězně, který byl v jejich středu. Byl to Luke Skywalker.
Mladý Jedi se na Vadera díval naprosto klidně, v mysli se mu vršily vrstvy různých obrazů.
Kapitán těžkooděnců promluvil k lordu Vaderovi: "Tenhle povstalec se nám vzdal. Myslím, že jich tu může být víc, i když to popírá, a žádám o svolení, abych celou oblast důkladně prohledal." Natáhl ruku k Temnému pánovi; držel v ní Lukův světelný meč. "Byl ozbrojený jenom tímhle."
Vader se chvíli na světelný meč díval, pak ho pomalu vzal kapitánovi z ruky. "Nechtě nás o samotě. Prohledejte okolí a přiveďte jeho společníky ke mně."
Důstojník i vojáci se stáhli zpátky do kolosu.

Luke a Vader osaměli uprostřed toho smaragdového míru věkovitého lesa, stáli a dívali se na sebe. Mlha se začala vypařovat. Čekal je dlouhý den.

VII.

"Nuže," zahučel Temný pán. "Přišel jsi ke mně." "A ty ke mně."

"Císař tě očekává. Věří, že se obrátíš na temnou stranu."

"Já vím…, otče." Pro Luka to byl rozhodující okamžik, když otce takto oslovil. Teď to tedy udělal a neztratil sebevládu, měl to za sebou. Dokázal to. Cítil se silnější. Mocnější.

"Takže jsi se s tou pravdou nakonec smířil," předl Vader spokojeně.

"Smířil jsem se s faktem, že jsi kdysi byl Anakinem Skywalkerem, mým otcem."

"To jméno už pro mě nic neznamená." Bylo to dávné jméno. Patřilo do jiného života, jiného vesmíru. Opravdu byl kdysi tím mužem?

"Je to jméno tvého pravého já," Lukův pohled se neochvějně upíral na postavu v plášti. "Jenom jsi zapomněl. Vím, že je v tobě dobro. Císař ho úplně nevykořenil." Jeho hlas byl tvůrčím nástrojem, snažil se stvořit skutečnost silou své víry. "Proto jsi mě nemohl zničit. Proto mě teď k císaři neodvedeš."

Zdálo se, že se Vader za maskou téměř usmál nad tím, jak jeho syn využívá techniky Jedi při manipulaci hlasem. Podíval se na světelný meč, který mu kapitán dal - Lukův světelný meč. Takže chlapec už byl opravdu Jedi. Dospělý muž. Pozvedl meč. "Sestrojil sis nový."

"Tenhle je můj," řekl Luke tiše. "Tvůj už nepoužívám."

Vader zapjal čepel, jako uznalý mistr hodnotil jeho bzučení a zářivé světlo. "Dovedeš všechno. Opravdu, jsi mocný tak, jak to císař předvídal."

Chvíli tak stáli, světelný meč mezi nimi. Z ostří vyletovaly jiskry; fotony k němu byly přitahovány energií, která mezi dvěma bojovníky pulsovala.

"Pojď se mnou, otče."

Vader zavrtěl hlavou. "Ben si kdysi myslel totéž, co ty -"

"Nedávej vinu za svůj pád Benovi -," Luke postoupil o krok vpřed, pak se zastavil.

Vader se nepohnul. "Neznáš sílu temné strany. Musím poslouchat svého pána."

"Nedám se obrátit - budeš mě muset zničit."

"Jestli je to tvůj osud." Tohle si nepřál, ale chlapec byl silný, a jestli nakonec dojde na rány, pak ano, zničí Luka. Už si nemohl dovolit držet se zpátky, jak to už jednou udělal.

"Zkoumej svoje pocity, otče. To nemůžeš udělat. Cítím, že svádíš boj. Zanech té nenávisti."

Ale nebylo nikoho, koho by Vader nenáviděl; byl jenom posedlý slepou chtivostí. "Kdosi ti nasadil do hlavy plno bláznivých myšlenek, mladíku. Císař ti ukáže pravou podobu síly. Teď je tvým pánem on."

Vader dal znamení vzdálené četě vojáků a vypnul Lukův meč. Stráže se blížily. Luke a Temný pán se dlouho a pátravě dívali jeden na druhého. Vader těsně před tím, než stráže dorazily, promluvil.

"Pro mě je příliš pozdě, synu."

"Pak je můj otec opravdu mrtvý," odpověděl Luke. Takže co by mu mohlo zabránit v tom, aby zabil ďábla, který stál před ním? ptal se sebe sama.

Nic, možná.

Mohutná povstalecká flotila nehybně visela ve vesmíru, připravená udeřit. Byla stovky světelných let vzdálená od Hvězdy smrti, ale v hyperprostoru se čas proměňuje v krátkou chvilku, a smrtonosnost útoku se neměřila vzdáleností, ale přesností.

Lodě přeskupily formaci, takže armáda získala tvar brouseného diamantu - jako by flotila, podobně jako kobra, roztahovala kápi.

Výpočty vyžadovaly, aby vyrazili do útoku světelnou rychlostí naprosto koordinovaně, takže bylo nutné stanovit si pevný bod - tedy pevný relativně k bodu, odkud se vynoří z hyperprostoru. Bod, který vybralo velení povstalců, byla malá modrá planeta v soustavě Sollustu. Armáda tedy byla nyní rozmístěná kolem té blankytné planety. Planeta vypadala jako oko hada.

Millennium Falcon dokončil oblet kolem flotily, zkontroloval konečné postavení, pak se stáhl na místo pod vlajkovou lodí. Přišel čas.

U řízení Falconu byl Lando. Druhým pilotem byl Nien Nunb - stvoření ze Sollustu, obdařené myšíma očkama a mnoha podbradky. Zrovna zapínal spínače, sledoval monitory a vykonával poslední přípravy ke skoku do hyperprostoru. Lando přeladil komlink na bojový kanál. Poslední partička této noci, tahle hra patří jemu, kolem stolu plno hazardních hráčů - takovéhle hry měl rád. Měl sucho v ústech, když podával poslední hlášení Ackbarovi na velitelské lodi: "Admirále, jsme v pozici. Všechny stíhačky jsou v pohotovosti."

Ve sluchátkách zapraskal Ackbarův hlas: "Začněte s odpočítáváním. Všechny skupiny mají souřadnice útoku."

Lando se otočil ke svému druhému pilotovi a usmál se. "Neboj se, mám tam dole přátele, podaří se jim ten štít včas sundat…" Otočil se zpátky ke svým přístrojů a zamumlal pro sebe: "Jinak to bude nejkratší ofenzíva všech dob."

"Gzhung zhgodio," pronesl druhý pilot.

"Dobře," zamručel Lando. "Takže zůstáváme na příjmu." Pro štěstí zaklepal na kontrolní panel, i když v hloubi duše věřil, že dobrý hazardní hráč je sám strůjcem svého štěstí. Ale tohle byla tentokrát Hanova práce, a Han skoro nikdy Landa nenechal padnout. Jenom jednou - a to už bylo dávno, v jiné hvězdné soustavě, hodně daleko.

Tentokrát to bylo jiné. Tentokrát měli znovu zjistit, co je štěstí, a pojmenovat je Lando. Usmál se a ještě jednou na panel zaklepal… jen tak.

Nahoře na můstku hvězdného křižníku se Ackbar zastavil a rozhlédl se po generálech; všechno bylo připraveno.
"Mají všechny skupiny svoje souřadnice útoku?" zeptal se. Věděl, že je to tak.
"Hlášení potvrzeno, admirále."
Ackbar se zamyšleně zahleděl průzorem na hvězdný prostor, možná takhle přemítal naposledy v životě. Nakonec promluvil do komlinku na bojovém kanálu: "Na moje znamení začnou všechna plavidla s přechodem do hyperprostoru. Ať nás síla provází."
Natáhl ruku k signálnímu knoflíku.
Lando ve Falconu se díval na stejný galaktický oceán, a stejně tak pociťoval velikost chvíle; ale zároveň neblahou předtuchu. Počínali si tak, jak partyzánské oddíly nikdy neměly; vyráželi proti nepříteli jako tradiční armáda. Císařská armáda, která bojovala v partyzánské válce povstalců, vždycky prohrávala - dokud nevyhrála. Naproti tomu povstalci vždycky vyhrávali - dokud neprohráli. A teď tu byla ta nejnebezpečnější situace - Aliance táhne do otevřeného boje podle císařských pravidel; jestli povstalci tuhle bitvu prohrají, prohrají válku.
Na kontrolním panelu najednou zablikalo signální světlo: Ackbarovou znamení. Útok byl zahájen.
Lando vytáhl konverzní spínač a šlápl na to. Kolem kokpitu začaly proudit hvězdy. Světelné pruhy jasněly a prodlužovaly se, lodě ve flotile po velkých skupinách vyrážely světelnou rychlostí, nejdřív držely krok s každým fotonem zářivých hvězd v okolí, a pak se vnořily přímo do hyperprostoru - a zmizely v záblesku mezonů. Ve vesmíru se vznášela modrá třpytivá planeta, znovu osamělá; dívala se, i když nic neviděla, do prázdnoty…

Přepadová četa se krčila za zalesněnou vyvýšeninou nad císařskou základnou. Leia pozorovala areál malým elektronickým skenerem.
Na přistávací platformě dokové rampy vykládali vojáci dva raketoplány. Poblíž parkovalo několik kolosů. Kolem stáli vojáci, pomáhali se stavbou, drželi hlídky, nosili zásoby. Po straně hučel mohutný generátor štítu.
V křoví na kopečku s přepadovou četou leželo několik Ewoků včetně Wicketa, Paploo, Teeba a Warwicka. Ostatní zůstali níž pod pahorkem, nebyli v dohledu.
Leia skener položila a přeběhla k ostatním. "Vchod je na vzdálené straně té přistávací platformy. To nebude snadné."
"Ahrk grah rahr hrowrowhr," souhlasil Chewbacca.
"Ale no tak, Chewie," vrhl Han na Wookieeho ztrápený pohled. "My jsme se dostali už na hlídanější místa, než je tohle -"
"Frowh rahgh rahrahraff vrawgh gr," odporoval Chewie se zamítavým gestem.
Han chvilku přemýšlel. "No tak třeba sklepy s kořením na Gargonu, například."
"Krahghrowf," vrtěl hlavou Chewbacca.
"Samozřejmě mám pravdu - jenom kdybych si teď vzpomněl, jak jsem to provedl…" Han se škrábal na hlavě a pátral v paměti.
Paploo najednou začal štěbetat, kamsi ukazovat a přitom kvíkat. Cosi překotně sděloval Wicketovi.
"Co to říká, Threepio?" zeptala se Leia. Zlatý droid vyměnil s Paploo několik stručných vět; pak se Wicket otočil k Leie s nadějeplným úsměvem.
Také Threepio se podíval na princeznu. "Zdá se, že Wicket ví, kde má tohle zařízení zadní vchod."
Han ožil. "Zadní vchod? To je ono! Tak jsme to tehdy provedli!"

U vchodu do bunkru, který zpola vyčníval nad zem za hlavní sekcí generátorového komplexu, stáli čtyři císařští výzkumníci. Jejich raketové motocykly parkovaly poblíž.
V podrostu kus od nich ležela povstalecká přepadová četa a čekala.
"Grrr, rowf rrrhl brhnnh," pronesl Chewbacca pomalu.
"Máš pravdu, Chewie," souhlasil Solo, "s těmi hochy by měla být menší práce, než kdybychom se měli popadnout s banthou."
"Stačí, aby jeden vyhlásil poplach," varovala je Leia.
Han se zazubil, trochu příliš sebevědomě. "Tak to budeme muset provést pěkně potichoučku. Jestli nám Luke nepustí Vadera do zad, což jsi říkala, že má v plánu, tak to bude hračka. Jenom ty strážné hezky rychle a potichu praštit…"
Threepio šeptal Teebovi a Paploo, vysvětloval celý problém a cíl akce. Ewokové chvíli překotně brebentili, pak Paploo vyskočil a utíkal houštím pryč.
Leia pohlédla na přístroj na zápěstí. "Končí nám lhůta. Flotila je touhle dobou v hyperprostoru."
Threepio zamumlal otázku k Teebovi a dostalo se mu krátké odpovědi. "Ach je," odpověděl Threepio a začal vstávat, aby se podíval na mýtinu vedle bunkru.
"Zůstaň dole!" sykl Solo.
"Co je, Threepio?" ptala se Leia.
"Obávám se, že náš chlupatý přítel odešel a dopustil se nějaké nerozvážnosti." Droid doufal, že za tohle nebudou dávat vinu jemu.
"O čem to mluvíš?" Lein hlas se chvěl na pokraji vzteku.
"Ach ne. Podívejte se."
Paploo proběhl křovím dolů k místu, kde parkovaly motocykly. Povstalci, ochromení hrůzou z toho, co muselo následovat, pozorovali chlupatou kouli, jak vyšvihla svoje zavalité tělo na jeden z motocyklů a začala namátkou zapínat spínače. Než mohl někdo něco udělat, motory motocyklu se s rachotem zažehly. Čtyři průzkumníci se překvapeně tím směrem podívali. Paploo se šíleně šklebil a nepřestával si hrát se spínači.
Leia se chytila za hlavu. "Ach ne, ne, ne."

Chewie štěkl. Han přikývl. "To se hodí, překvapíme je."
Císařští vojáci se rozběhli k Paploo právě ve chvíli, kdy se na stroji aktivoval přední tah a plyšový medvídek odsvištěl do lesa. Nemohl dělat nic jiného, než se svými sporými tlapami pověsit na madla. Tři vojáci skočili na své stroje a pustili se do pronásledování za závodníkem. Čtvrtý zůstal na místě, u dveří do bunkru.
Leiu to potěšilo, i když byla trochu nedůvěřivá.
"To nebylo špatné na takovou kouli chlupů," řekl Han uznale. Kývl na Chewieho a oba sklouzli dolů směrem k bunkru.
Paploo mezitím kličkoval mezi stromy, dařilo se mu to spíš šťastnou náhodou, než že by uměl řídit. Jel poměrně malou rychlostí na to, co stroj dovedl - ale Paploo byl úplně omámený rychlostí a vzrušením. Bylo to děsivé; ale líbilo se mu to. O téhle jízdě bude vypravovat až do konce života, a pak jeho děti to budou vyprávět svým dětem, a s každou generací se zvýší rychlost.
Ale teď už se k němu císařští vojáci dostávali na dohled. Když po něm o chvíli později začali pálit laserovými výboji, rozhodl se, že už si užil dost. Když obkroužil další strom a dostal se na chvíli z dohledu, popadl liánu a zhoupl se do větví. O několik vteřin později se tři vojáci prohnali pod ním a zvyšovali tempo pronásledování až na samu hranici možností. Strašně ho to rozchechtalo.
U bunkru byli právě hotoví s posledním vojákem.
Složil ho Chewbacca, svázali ho, svlékli z uniformy a teď ho další dva členové přepadové čety odnášeli do lesa. Zbytek čety se potichu v rozestupech plížil ke vchodu.
Han stál u dveří a zkoušel na digitálním kontrolním panelu bunkru ukradený kód. S vrozenou rychlostí zmáčkl řadu knoflíků. Dveře se tiše otevřely.
Leia nakoukla dovnitř. Žádná známka života. Pokynula ostatním a vstoupila do bunkru. Han a Chewie jí byli v patách.
Brzy byla celá skupina namačkaná v jinak prázdném ocelovém koridoru, jednoho svého člena, převlečeného do císařské uniformy, nechali venku, aby hlídal. Han zmáčkl sérii knoflíků na vnitřním panelu a dveře se za nimi zavřely.
Leia si nakrátko vzpomněla na Luka - doufala, že dokáže zdržet Vadera aspoň tak dlouho, aby mohla zničit generátor štítu; a ještě vroucněji doufala, že se tomu setkání dokázal vyhnout. Bála se totiž, že z nich dvou je silnější Vader.
Kradla se v čele ostatních dál do tmavého, špatně osvětleného tunelu.

Vaderův raketoplán se usadil v dokovacím prostoru Hvězdy smrti jako černý bezkřídlý mrchožrout, jako hmyz patřící do noční můry. Z čenichu toho netvora se vynořil Luke a Temný pán s malou eskortou těžkooděnců, a rychle kráčeli rozlehlým přístavem k výtahu do císařovy věže.
Tam je očekávali královští gardisté, kteří stáli po stranách šachty a koupali se v karmínové záři. Otevřeli dveře výtahu. Luke vstoupil dovnitř.
Mozek mu běžel na plné obrátky, přemýšlel, co dělat. Vedli ho teď k císaři. K císaři! Jenom kdyby se Luke dokázal soustředit, udržet si čistou mysl, aby viděl, co je třeba udělat - a udělal to.
Ale hlavu mu zaplnil strašný hluk, podobný podzemnímu větru.
Doufal, že Leia rychle dezaktivuje deflektorní štít a zničí Hvězdu smrti - teď, když jsou tady všichni tři. Než se stane něco jiného. Protože čím víc se Luke blížil k císaři, tím více se bál, že se může přihodit cokoliv. V nitru mu zuřila černá bouře. Chtěl císaře zabít, ale co potom? Postavit se Vaderovi? Co udělá jeho otec? A co když se Luke nejdřív postaví svému otci a - zničí ho. To pomyšlení bylo odpudivé a zároveň vábivé. Zničit Vadera - a co potom? Poprvé si Luke na kratičko maně představil sám sebe, jak stojí na těle svého otce, má otcovu oslepující moc a usedá po pravé ruce císaře.
Pevně zavřel oči před tím pomyšlením, ale na čele mu vyvstal studený pot, jako by ho tam pohladila ruka smrti a zanechala po sobě mělkou pečeť.
Dveře výtahu se otevřely. Luke a Vader sami vystoupili do trůnního sálu, prošli neosvětlenou předkomnatou, nahoru po roštových schodech a stanuli před trůnem; otec a syn, bok po boku, oba oblečeni v černém, jeden v masce, druhý odhalený, ocitli se pod pohledem zlovolného císaře.
Vader se svému pánovi poklonil. Ale císař mu pokynul, aby vstal; Temný pán splnil pánův příkaz.
"Vítej, mladý Skywalkere," usmál se ten ďábel laskavě. "Očekával jsem tě."
Luke se neochvějně díval na ohnutou postavu v kápi. Díval se vzdorně. Ale císařův úsměv ještě víc zesládl; stal se ještě otcovštějším. Podíval se na Lukova pouta.
"Už je nebudeš potřebovat," dodal v duchu hesla "výsadní postavení zavazuje k ušlechtilému chování" - a nepatrně pohnul prstem směrem k Lukovým zápěstím. V té chvíli Lukova pouta spadla a hlasitě zazvonila o podlahu.
Luke se podíval na ruce - byl teď volný, mohl hmátnout císaři po krku, rychle mu zmáčknout hrtan…
Ale císař vypadal tak jemně. Copak Luka právě neosvobodil? Byl ale také nevyzpytatelný, to Luke věděl. Nedej se zmát vzhledem, říkal mu Ben. Císař nebyl ozbrojen. Stále ještě mohl zaútočit. Ale copak agresivita nebyla součástí temné strany? Nesmí se jí vyhýbat za každou cenu? Nebo mohl temnotu s rozvahou používat a pak ji zase odložit? Díval se na své volné ruce… mohl s tím skoncovat přímo tady - nebo ještě může? V této chvíli měl naprostou volnost jednání; ale nemohl se rozhodnout. Volba je dvousečný meč. Mohl zabít císaře, mohl podlehnout císařovu naléhání. Mohl zabít Vadera… a pak se mohl dokonce Vaderem stát. Tahle myšlenka se mu znovu vysmívala jako nepovedený klaun, dokud ji nezatlačil zpátky do tmavého kouta mozku.
Císař seděl před ním a usmíval se. Ta chvíle byla nabitá možnostmi…
Chvíle minula. Neudělal nic.
"Řekni mi, mladý Skywalkere," řekl císař, když viděl, že Luke vybojoval svůj první boj. "Kdo až do této chvíle vedl tvůj výcvik?" Úsměv byl nepatrný, prázdný, tkvěl na otevřených ústech.
Luke mlčel. Nic neprozradí.
"Ach, já vím, že nejdřív to byl ObiWan Kenobi," pokračoval zlověstný vládce a mnul si prsty, jako by se snažil

vzpomenout si. Pak se odmlčel a rty se mu zkřivily do úšklebku. "Samozřejmě, dobře známe talent ObiWana, co se týče výcviku Jediho." Zdvořile kývl směrem k Vaderovi, dřívějšímu skvělému žáku ObiWana. Vader stál a nereagoval, ani se nepohnul.
Luke se napjal zlostí, když císař Bena tak hanobil - i když, samozřejmě, z císařova hlediska to byla pochvala. A ovládl se ještě víc, protože věděl, že císař má téměř pravdu. Snažil se vztek ovládnout, protože se zdálo, že zlost zlovolného císaře velmi těší.
Palpatin si všiml citů, které se odrážely v Lukově obličeji, a zachechtal se. "Takže na počátku výcviku jsi kráčel v otcových stopách, jak se zdá. Ale bohužel, ObiWan je nyní mrtvý; tady jeho starší žák se o to postaral -," znovu pokynul směrem k Vaderovi. "Tak mi řekni, mladý Skywalkere - kdo v tvém výcviku pokračoval?"
Znovu ten úsměv, podobný noži. Luke zůstal zticha, bojoval, aby získal sebevládu.
Císař poklepal prsty na opěradlo trůnu a vzpomínal. "Byl tu jeden, který se jmenoval… Yoda. Starý mistr řádu Jedi… Á, z tvého výrazu vidím, že jsem zahrál na správnou strunu, která zní opravdu dobře. Takže Yoda."
Luke se rozzlobil sám na sebe, že tolik prozradil, nechtě, hloupě. Cítil vztek a pochyby. Ze všech sil se uklidňoval - aby viděl všechno a neukázal nic; aby jenom byl.
"Ten Yoda," hloubal císař. "Žije ještě?"
Luke se zaměřil na prázdný vesmír v okně za císařovým křeslem. Do hluboké nicoty, kde nic nebylo. Nic. Zaplnil si mysl tou černou nicotou. Byla temná, až na několik hvězd, které pronikaly éterem.
"Á," vykřikl císař Palpatin. "Nežije. Velmi dobře, mladý Skywalkere, skoro jsi to přede mnou schoval. Ale nedokázal jsi to. A nedokážeš to. Vidím každý tvůj sebehlubší záchvěv. Tvoji nahou duši. To je moje první lekce, kterou ti uděluji."
Zářil.
Luke ochabl - pouze na okamžik. A v tom zakolísání našel sílu. Tak ho Ben i Yoda učili: když na tebe zaútočí, padni. Nechej svoje odpůrce, aby tě ohnuli, jako vichr ohýbá stébla trávy. Časem se nepřítel vyčerpá a ty budeš stát stále vzpřímeně.
Císař potměšile pozoroval Lukovu tvář. "Jsem si jist, že tě Yoda naučil používat sílu velmi dovedně."
To bodnutí mělo žádoucí efekt - Lukův obličej zrudl, svaly se napjaly.
Luke viděl, že císař si při pohledu na jeho reakce olizuje rty. Olizuje se a směje hrdlením smíchem, vycházejícím až ze dna duše.
Luke se zarazil, protože zároveň uviděl ještě něco; něco, co v císaři nikdy předtím neviděl. Strach.
Luke viděl v císaři strach - strach z Luka. Strach z Lukovy moci, strach, že ta moc by se mohla obrátit proti němu - proti císaři -, stejně jako ji Vader obrátil proti ObiWan Kenobimu. Luke viděl v císaři ten strach - a nyní věděl, že se poměr sil trochu přesunul. Zahlédl císařovo obnažené nitro.
Luke se najednou zcela uklidnil a napřímil se. Díval se přímo do kápě ďábelského vládce.
Palpatin nějakou chvíli nic neříkal, oplácel mladému Jedimu pohled, odhadoval jeho sílu a slabosti. Nakonec se posadil zpátky, potěšený tím prvním soubojem. "Těším se, že dokončím tvůj výcvik, mladý Skywalkere. Po čase budeš říkat pane mně."
Poprvé se Luke cítil natolik klidný, že mohl promluvit. "To se hluboce mýlíte. Neobrátíte mě, jako jste to provedl s mým otcem."
"Ne, můj mladý Jedi," císař se naklonil dopředu a hltal ho očima, "zjistíš, že ty se mýlíš… ve velmi mnoha věcech."
Palpatin najednou vstal, sestoupil z trůnu, přišel až těsně k Lukovi a jízlivě se zahleděl chlapci do očí. Nakonec tedy Luke uviděl pod kápí celý obličej: oči zapadlé jako hrobky; seschlé maso pod kůží svraštělé mnoha bouřemi, rámované apokalypsou; ten škleb, patřící smrtce; zkažený dech.
Vader natáhl k císaři ruku v rukavici, podával mu Lukův světelný meč. Císař ji s jakýmsi potěšením vzal a pak přešel místností k velkému kulatému oknu. Hvězda smrti se pomalu otáčela, takže u zakřiveného okraje okna byl vidět Posvátný měsíc.
Palpatin se podíval na Endor a pak zpátky na světelný meč v ruce. "Ach ano, zbraň řádu Jedi. Je velmi podobná zbrani tvého otce." Obrátil se přímo k Lukovi. "Teď už musíš vědět, že tvůj otec se nikdy od temné strany neodvrátí. Tak tomu bude i s tebou."
"Nikdy. Brzo zemřu, a vy se mnou." Luke tomu už věřil. Dovolil si ten přepych vychloubání.
Císař se zachechtal, byl to zlý smích. "Možná narážíš na hrozící útok té vaší povstalecké flotily." S Lukem se všechno na okamžik zatočilo, pak se uklidnil. Císař pokračoval: "Ujišťuji tě, že jsme tady před tvými přáteli docela v bezpečí."
Vader přešel k císaři, postavil se mu po bok a díval se na Luka.
Luke se cítil čím dál zranitelnější. "Vaše přílišná sebedůvěra je vaší slabostí," provokoval je.
"Neberu ti víru v tvé přátele." Císař se začal usmívat; ale pak se jeho ústa stáhla, hlas zazvonil hněvem. "Všechno, co se stalo, se stalo podle mých představ. Tvoji přátelé tam na Posvátném měsíci - lezou do pasti. A vaše povstalecká flotila také!"
Lukova tvář sebou viditelně škubla. Císař to viděl a zuřivost ho přemohla. "To já jsem dovolil Alianci, aby se dozvěděla, kde je generátor štítu umístěný. Je před tou vaší ubohou bandou naprosto v bezpečí - čeká tam na ně legie mých vojáků."
Lukovy oči zaletěly z císaře k Vaderovi a nakonec k světelnému meči, který držel císař v ruce. Myslí mu vířily různé možnosti; najednou se mu zase všechno vymklo z ruky. Nemohl se spoléhat na nic, jenom na sebe. A sebe ovládal jen stěží.
Císař dál pánovitě kázal. "Obávám se, že deflektorní štít bude docela v pořádku, až vaše flotila přiletí. A to je teprve začátek celého překvapení - ale já ho samozřejmě nechci kvůli tobě zkazit."
Situace se v Lukových očích rychle horšila. Na hlavu se mu sypala porážka za porážkou. Kolik jich unese? A ještě

nějaké překvapení? Zdálo se, že nikdy nebude konec hnusným skutkům, které Palpatin galaxii provádí. Luke pomaloučku, pranepatrně zvedl ruku směrem k světelnému meči.
Císař pokračoval. "Odsud, mladý Skywalkere, budeš sledovat konečné zničení Aliance - a konec toho vašeho bezvýznamného povstání."
Luke prožíval muka. Zvedl ruku ještě více. Uvědomil si, že Palpatin i Vader ho pozorují. Spustil ruku, potlačil zuřivost, snažil se získat bývalý klid, najít nějaký bod, ze kterého by uviděl, co je potřeba udělat.
Císař se usmál, byl to nepatrný suchý úsměv. Nabídl světelný meč Lukovi. "Chceš tohle, že? Teď se v tobě převaluje nenávist. Velmi dobře, vezmi si svou zbraň, která k Jedimu patří. Použij ji. Nejsem ozbrojen. Udeř s ní do mě. Poddej se své zuřivosti. Každým dalším okamžikem se mi stále více podrobuješ."
Šelestivý smích se odrážel od stěn jako pouštní vítr. Vader se nepřestával na Luka dívat.
Luke se snažil ukrýt své utrpení. "Ne, nikdy." Zoufale si vzpomněl na Bena a Yodu. Byli teď součástí síly, součástí energie, která ji tvořila. Mohli snad svou přítomností pokřivit císařovo vidění? Nikdo není neomylný, říkával mu Ben - určitě ani císař nedokáže všechno vidět, nemůže znát každou budoucnost, překroutit každou skutečnost tak, aby vyhovovala jeho nenasytnosti. Bene, pomyslel si Luke, ještě nikdy jsem nepotřeboval tvou radu, tak jako dnes. Kam se mám obrátit, abych se nezničil?
Jako v odpověď se na něj císař posměšně podíval a položil světelný meč na křeslo, vedle Lukovy ruky. "Je to nevyhnutelné," řekl císař tiše. "Je to tvůj osud. Ty, jako tvůj otec, jsi nyní… můj."
Luke se nikdy necítil tak ztraceně.

Han, Chewie, Leia a tucet partyzánů procházelo bludištěm koridorů k areálu, ve kterém by podle ukradené mapy mělo být ovládání generátoru. Žlutá světla osvětlovala nízké nosníky, které vrhaly na každé křižovatce dlouhé stíny. Při prvních třech odbočkách zůstávali všichni zticha; neviděli žádnou stráž nebo dělníka.
U čtvrté křižovatky stálo šest císařských těžkooděnců a unaveně drželo hlídku.
Nebylo možné je obejít; museli tudy projít. Han a Leia se na sebe podívali a pokrčili rameny; nedalo se nic dělat, jenom bojovat.
S vytaženými pistolemi se vrhli do chodby. Stráže jako by útok skoro čekaly, okamžitě se přikrčily a začaly pálit ze svých zbraní. Následovala přehradní laserová palba, která se odrážela od trámů a od podlahy.
Dva vojáci byli ihned zasaženi. Třetí ztratil pušku; přitiskl se za chladicí konzoli a nemohl dělat nic, jenom se krýt.
Za požárními dveřmi ale stáli další dva a rozstříleli každého partyzána, který se pokusil projít. Padli čtyři. Strážní byli za svými vulkanizovanými štíty prakticky neprůstřelní - ale prakticky neplatilo pro Wookiee.
Chewbacca chytil dveře a vojáky jimi přetáhl. Okamžitě padli.
Leia zastřelila šestého strážného, který si zrovna bral Chewieho na mušku. Voják, který se krčil za chladicí jednotkou, najednou vyrazil a utíkal pro pomoc. Han ho dlouhými kroky doběhl a skokem ho složil. Znehybnil ho.
Zkontrolovali se navzájem, spočítali oběti. Nebylo to tak zlé - zato hlučné. Teď si budou muset pospíšit, než bude vyhlášený poplach. Energetické centrum, které řídilo generátor štítu, bylo velice blízko. A druhá možnost se nenaskytne.

Povstalecká flotila se vyloupla z hyperprostoru s hrozivým burácením. Z oslepujícího proudu světla se vynořoval batalion za batalionem, všechny ve formaci, a uháněly k Hvězdě smrti a Posvátnému měsíci, který zářil nedaleko. Brzy k cíli uhánělo celé loďstvo, v čele s Millennium Falcon.
Lando měl starosti hned od chvíle, kdy se vynořili z hyperprostoru. Kontroloval obrazovky, obracel polarity, radil se s počítačem.
Druhý pilot byl taky zmatený. "Zhng ahzi gngnohzz. Dzhy lyhz!"
"Ale jak to?" ptal se Lando. "Musíme ten štít přece nějak zachytit." Kdo to tady podváděl?
Nien Nunb ukázal na kontrolní panel a vrtěl hlavou. "Dzhmbd."
"Ruší? Jak by nás mohli rušit, když nevědí, že se… blížíme."
Hleděl na kvapem se blížící Hvězdu smrti, zatímco mu docházely důsledky toho, co řekl. Takže to nebyl překvapivý útok. Byla to pavouci síť.
Praštil do spínače komlinku: "Přerušit útok! Štít je stále zapnutý!"
Ze sluchátek se ozval hlas Červeného velitele. "Já na obrazovce nic nemám, jste si tím jistý?"
"Stáhnout se!" rozkázal Lando. "Všechny letouny se stáhnou!"
Prudce zatočil vlevo a stíhačky Červené letky okopírovaly manévr.
Některým se to nepodařilo. Tři uhýbající Xplány zachytily o neviditelný deflektorní štít, nekontrolovatelně se začaly otáčet a vybuchly na povrchu štítu. Nikdo se nezastavil, aby se ohlédl.
Na můstku hvězdného křižníku povstalců ječely poplachy, blikala světla, houkačky troubily, jak mamutí vesmírný křižník náhle změnil směr pohybu ve snaze včas nabrat jiný kurs, aby se vyhnul srážce se štítem. Důstojníci pobíhali od bojových stanovišť k navigačním kontrolám; na obrazovkách byly vidět další lodě flotily, jak se spěšně pokládaly na bok a prchaly všemi směry, některé zpomalovaly, jiné zrychlovaly.
Admirál Ackbar promluvil do komlinku naléhavě, ale klidně. "Proveďte úhybný manévr. Zelená skupina nabere kurs do přechodného sektoru. MG7, Modrá skupina -"
Kontrolor Mon Calamari zavolal z druhé strany můstku na Ackbara se slavnostním vzrušením: "Admirále, v sektoru RT23 a PB4 máme nepřátelské lodě." Veliký centrální průzor ožíval. Nebyla už za ním pouze hvězda smrti a zelený měsíc, plující osaměle ve vesmíru. Teď byla vidět císařská flotila, která vylétala v dokonalé, sevřené formaci zpoza Endoru ve dvou obrovských vlnách - v úmyslu obklíčit povstaleckou flotilu z obou stran, jako klepeta smrtícího škorpióna.

A před Aliancí barikáda štítu. Neměli kam jít.
Ackbar zoufale promluvil do komlinku: "Je to past. Připravte se na útok."
Z rádia se ozval hlas neznámého pilota: "Stíhačky připravit! Jdeme na to!"
Útok začal. Bitva propukla.
Nejdřív stíhačky TIE - byly daleko rychlejší než neohrabané císařské křižníky, takže ty se měly s povstaleckými vetřelci vypořádat první. Následoval divoký souboj a černé nebe se brzy rozzářilo rubínovými výbuchy.
K Ackbarovi přistoupil pobočník: "Máme přídavnou energii pro čelní štít, admirále."
"Dobrá. Dvojitou energii do hlavní baterie a -"
Najednou se hvězdný křižník otřásl pod termonukleárním ohňostrojem, který byl vidět z pozorovacího průzoru.
"Zlaté křídlo těžce poškozeno!" zakřičel další důstojník a potácel se po můstku.
"Kryjte je!" nařídil Ackbar. "Musíme získat čas!" Znovu promluvil do komlinku, zatímco fregatou otřásala další detonace. "Všem lodím, udržujte pozici. Čekejte na můj rozkaz k návratu!"
Ale pro Landa a jeho útočné letky bylo příliš pozdě, aby rozkazu mohli uposlechnout. Už mířili ven z formace a mířili přímo k přibližující se císařské flotile.
Xplány, které provázely Falcon, vedl Wedge Antilles, Lukův dávný kamarád z prvního tažení. Když přilétali k císařským obráncům, ozval se z komlinku jeho hlas, klidný a zkušený: "Nastavit Xkřídla do útočné pozice."
Křídla se rozdělila jako blány vážek, přichystaná na rychlejší manévrování a větší nápor.
"Všechny letky, hlaste se," řekl Lando.
"Červený velitel připraven," odpověděl Wedge.
"Zelený velitel připraven."
"Modrý velitel připraven."
"Šedý velitel -"
Tohle poslední hlášení bylo přerušeno řadou výbuchů, které Šedou letku dokonale rozmetly.
"Už je to tady," komentoval to Wedge.
"Zvyšte na útočnou rychlost," nařídil Lando. "Kryjte naše křižníky před palbou tak dlouho, jak to bude možné."
"Rozumím, Zlatý veliteli," odpověděl Wedge. "Letíme k bodu tři napříč ose -"
"Letí sem dva v úhlu dvacet stupňů -," informoval ho kdosi.
"Vidím, poznamenal Wedge. "Odřízněte je zleva, já si vezmu na mušku vůdce."
"Dávej bacha, Wedgi, tři letí shora."
"Jo, já -"
"Jsem tady, Červený veliteli."
"Je jich příliš mnoho -"
"Zaměřili se na tebe, stáhni se -"
"Červená čtyři, pozor!"
"Jsem zasažen!"
Xplán se zatočil a neovladatelný, v plamenech, padal hvězdným nebem do nicoty.
"Jednoho máš nad sebou!" zaječel Červený šest na Wedge.
"Moje skopy jsou negativní, kde je?"
"Červený šest, stíhací letka pronikla -"
"Míří k lékařské fregatě! Za nimi!"
"Vpřed," souhlasil Lando. "Jdu na to. V bodě tři pět jsou čtyři. Kryjte mě!"
"Jsme za tebou, Zlatý veliteli. Červený dva, Červený tři, dotáhněte -"
"Držte se tam vzadu."
"Sevřít formaci, Modrá skupino."
"Dobrý zásah, Červený dva."
"Nebylo to špatné," řekl Lando. "Vezmu si další tři…"
Calrissian Falconem obrátil a jeho posádka začala pálit ze spodních děl na císařské stíhačky. Dvě zasáhli čistě, třetí se zakymácela pod výbuchem, takže narazila do dalších stíhaček v letce. Nebe jich bylo plné, ale Falcon byl rychlejší než polovina všeho, co létalo.
Bitevní pole během několika minut zrudlo palbou, bylo poseté chomáči dýmu, ohnivými koulemi, vířícími oblaky jisker, odletujícími zlomky, rachotem výbuchů, záblesky světla, padajícími stroji, zmrzlými mrtvolami, elektronovými bouřemi. Byla to chmurná a omamující podívaná. A to byl teprve začátek.
Nien Nunb vedle Landa hrdelně zachrčel.
"Máš pravdu," zamračil se pilot. "Útočí jenom jejich stíhačky. Na co čekají ty hvězdné destruktory?" Vypadalo to, jako by se císař pokoušel přimět povstalce k tomu, aby si koupili nemovitost, kterou ale neměl v úmyslu prodat.
"Dzhng zhng," upozornil ho druhý pilot, když shora nalétla další letka stíhaček TIE.
"Vidím je. Teď jsme určitě přímo uprostřed." Podruhé pohlédl na Endor, který mírumilovně plul napravo. "Tak dělej, Hane, starý kamaráde, nenechávej mě v tom."

Han zmáčkl knoflík na přístroji, který měl na zápěstí, a zakryl si hlavu; vyztužené dveře do hlavní kontrolní místnosti se rozletěly na kousky nataveného kovu. Četa povstalců proletěla zejícím vchodem.
Zdálo se, že vojáci uvnitř jsou dokonale zaskočení. Několik z nich bylo zraněno výbuchem; ostatní jenom zmateně zírali, když na ně vyběhli povstalci s namířenými puškami. Han byl v čele, Leia hned za ním; Chewie jim kryl záda.
Nahnali personál do rohu bunkru. Hlídali je tři partyzáni, další tři hlídali východy. Ostatní začali rozmisťovat nálože.

Leia si prohlížela jednu obrazovku na kontrolním panelu. "Hane, pospěš si, podívej! Flotila útočí!"
Solo se podíval na obrazovku. "Do háje! Dokud štít funguje, tlačí je ke zdi."
"Správně," ozval se nějaký hlas zezadu. "Máte naprosto pravdu."
Han a Leia se bleskově otočili a zjistili, že na ně míří tucty císařských zbraní; v postranních buňkách bunkru se skrývala celá legie. V jediné chvíli byli povstalci obklíčeni - neměli kam utéct, vojáků bylo příliš mnoho, než aby se dalo bojovat. Byli dokonale obklíčeni.
Dveřmi proudili další císařští vojáci, kteří hrubě odzbrojovali ztuhlé partyzány.
Han, Chewie a Leia si vyměnili bezmocné, naprosto bezmocné pohledy. Tohle byla pro povstání poslední šance. Selhali.

V bezpečné vzdálenosti od hlavního bitevního pole, ve středu konvoje lodí, které tvořily císařskou flotilu, se vznášela vlajková loď, hvězdný superdestruktor. Na jeho můstku pozoroval admirál Piett válku přes ohromný pozorovací průzor - byl zvědavý, jako by se díval na laboratorní pokus nebo představení.
Za ním stáli dva kapitáni flotily, uctivě mlčeli; také studovali elegantní taktiku jejich císaře.
"Udržujte flotilu zde," nařídil admirál Piett.
První kapitán spěchal vyplnit příkaz. Druhý přistoupil k průzoru a postavil se vedle admirála. "Zaútočíme?"
Piett se samolibě usmál. "Mám rozkazy přímo od císaře. Plánuje pro tu povstaleckou lůzu něco zvláštního." Zdůraznil tu zvláštnost dlouhou odmlkou, aby to zvídavý kapitán mohl vychutnat. "Pouze jim bráníme v útěku."

Císař, lord Vader a Luke pozorovali leteckou bitvu z bezpečí trůnního sálu na Hvězdě smrti.
Byla to scéna jako z otevřeného pekla. Tiché, zářivé výbuchy lemovaly zelené, fialové nebo narůžovělé aury. Zuřivé, neúprosné souboje. Půvabně odplouvající hromady roztavené oceli; poletující rampouchy, které možná byly krví.
Luke tu hrůzu pozoroval, když další povstalecká loď narazila do neviditelného deflektorního štítu a v oslepujícím výbuchu se roztříštila.
Vader sledoval Luka. Jeho chlapec byl silný, silnější, než si představoval. Ale stále byl poddajný. Ještě nebyl ztracen - ani pro nemocnou, slabou stranu síly, která si musela všechno, co dostala, vyžebrat; a nebyl ztracen ani pro císaře, který se Luka důvodně bál.
Byl ještě čas, zabrat si Luka pro sebe - znovu si ho vzít. Spojit se s ním v temném majestátu a vládnout galaxii společně. Bude to chtít jenom trpělivost a trochu kouzelnictví, aby ukázal Lukovi úžasné uspokojení, které poskytuje temná cesta, a aby ho vytrhl ze strašlivého sevření císaře.
Vader věděl, že Luke to taky viděl - císařův strach. Byl to chytrý chlapec, mladý Luke, usmíval se Vader pochmurně pro sebe. Byl to otec svého syna.
Císař přerušil Vaderovo rozjímání tím, že kdákavým hlasem promluvil na Luka: "Jak vidíš, můj mladý učedníku, deflektorní štít je stále na místě. Tvoji přátelé selhali! A nyní…," zvedl vyschlou ruku nad hlavu, aby tuto chvíli zdůraznil: "Budeš svědkem síly téhle plně vyzbrojené a připravené bitevní stanice." Přešel ke komlinku a promluvil záhrobním šepotem jako k milence: "Palte dle libosti, veliteli."
Luke, otřesený z toho, co mělo následovat, se podíval přes plášť Hvězdy smrti na vesmírnou bitvu a za ni na masu povstalecké flotily.
Kdesi dole v útrobách Hvězdy smrti velitel Jerjerrod vydal rozkaz. Vydával ten povel se smíšenými pocity, protože to znamenalo konečné zničení těch povstaleckých buřičů - což znamenalo konec válečného stavu, ze kterého Jerjerrodovi plynul velký prospěch. Ale Jerjerrod hned po probíhající válce miloval totální anihilaci; takže i když pociťoval jakousi lítost, nepostrádal jeho rozkaz napětí.
Na Jerjerrodův pokyn zatáhl kontrolor za spínač, který oživil světla na panelu. Dva císařští vojáci v kápích stiskli sérii knoflíků. Z dlouhé, důkladně izolované šachty vytryskl mohutný proud světla a pomalu pulsoval. Na vnějším povrchu dokončené poloviny Hvězdy smrti začala zářit obří laserová parabola.
Luke se díval s bezmocnou hrůzou, jak z ústí Hvězdy smrti vyzařuje neuvěřitelně mohutný laserový paprsek. Dotkl se - jen na okamžik - jednoho hvězdného křižníku povstalců, který se zmítal uprostřed nejtěžších bojů. A v příští chvíli se hvězdný křižník vypařil. Rozletěl se na prach. V jediném výtrysku světla se proměnil v základní částice.
Luka ochromil záchvat zoufalství, srdce mu spolkla nejpustší prázdnota, jenom jeho oči zářily - protože znovu uviděl svůj světelný meč, který ležel nestřeženě na trůnu. A v té chvíli smutku a zuřivosti pocítil, že ho prostupuje temnota.
VIII.
Admirál Ackbar stál na můstku, ochromený a nedůvěřivý, díval se z pozorovacího průzoru tam, kde ještě před chvílí zuřivě bojoval povstalecký hvězdný křižník Liberty. Teď tam nebylo nic. Jenom prázdný prostor, poprášený jemným prachem, který se třpytil ve světle vzdálených výbuchů. Ackbar se mlčky díval.
Kolem něho vypukl zmatek. Rozrušení kontroloři se stále pokoušeli navázat s Liberty spojení, zatímco kapitáni flotily utíkali od průzoru k východu z velitelství, v běhu křičeli, nařizovali, pletli se navzájem.
Pobočník podal Ackbarovi komlink. Ozýval se hlas generála Calrissiana.
"Domov jedna, tady Zlatý velitel. Ten výboj vyšel z Hvězdy smrti! Opakuji, Hvězda smrti je schopná boje!"
"Viděli jsme to," odpověděl Ackbar unaveně. "Všechna plavidla se připraví k ústupu."
"Já se vzdávat a utíkat nebudu!" zakřičel Lando. Urazil dlouhou cestu, aby se téhle hry zúčastnil.
"Nemáme na vybranou, generále Calrissiane. Naše křižníky nemůžou zadržet tak silnou palbu!"
"Ale druhou možnost už mít nebudete, admirále. Han ten štít sundá - musíme mu jenom dát víc času. Musíme se postavit těm hvězdným destruktorům."
Ackbar se rozhlédl. Do lodi udeřila mohutná fláka, která se za oknem rozprskla v krátkém žlutém záblesku. Calrissian měl

pravdu; druhá šance se nenaskytne. Teď anebo nikdy.
Otočil se k prvnímu hvězdnému kapitánovi: "Dejte pokyn, ať flotila vyrazí vpřed."
"Ano, pane." Muž zaváhal. "Pane, proti těm hvězdným destruktorům nemáme moc velkou šanci. Rozstřílejí nás, jsou daleko lépe vyzbrojení."
"Já vím," řekl Ackbar tiše.
Kapitán odešel. Přistoupil pobočník.
"Lodě v předvoji mají kontakt s císařskou flotilou, pane."
"Soustřeďte palbu na jejich energetické generátory. Tím jim zničíte štíty a naše stíhačky se budou moci na ně dostat."
Lodí otřásla další exploze - laserový výboj zasáhl jeden gyrostabilizátor na zádi.
"Zesilte pomocné štíty!" zaječel někdo.
Bitva propukla s novou silou.

Za průzorem trůnního sálu bylo vidět ničení povstalecké flotily, které se odehrávalo v nezvučném vesmírném vakuu, zatímco uvnitř bylo jediným zvukem císařovo pochechtávání. Luke se dál propadal do zoufalství, když laserový paprsek Hvězdy smrti spaloval jednu loď za druhou.
Císař syčel: "Vaše flotila je ztracená - a tvoji přátelé na Endoru nepřežijí…" Stiskl knoflík komlinku na opěradle křesla a radostně do něho promluvil: "Veliteli Jerjerrode, kdyby se povstalcům náhodou podařilo vyhodit do vzduchu generátor štítu, zaměříte bitevní stanici na Endor a zničíte ho."
"Ano, Vaše Výsosti," ozvalo se z přijímače, "ale máme tam několik batalionů -"
"Zničíte ho!" Císařův šepot byl účinnější než křik.
"Ano, Vaše Výsosti."
Palpatin se otočil zase k Lukovi - Palpatin se třásl radostí; Luke vztekem.
"Není úniku, můj mladý žáku. Aliance zahyne - stejně jako tvoji přátelé."
Lukovy rysy se zkřivily, odrážely stav jeho duše. Vader ho pozorně sledoval, stejně jako císař. Světelný meč se začal chvět. Ruka mladého Jediho se třásla, rty se zuřivě stahovaly, zuby se cenily.
Císař se usmál. "Dobře. Cítím tvou zlost. Jsem bezbranný - vezmi si svou zbraň. Udeř do mě s celou svou nenávistí, a tvoje cesta na temnou stranu bude dokonána." Chechtal se a chechtal.
Luke už nedokázal dál odolávat. Světelný meč sebou na křesle chvíli škubal a pak mu vlétl do ruky, poháněný silou.
Luke ho ihned zažehl a plnou vahou se rozehnal proti císařově lebce.
V tom okamžiku se vzduchem mihla Vaderova čepel, která zadržela Lukův výpad několik centimetrů nad hlavou císaře.
Jiskry létaly jako od kovadliny a osvětlovaly Palpatinův šklebící se obličej pekelnou září.
Luke uskočil, otočil se, pozvedl meč a postavil se otci. Vader napřáhl meč a zaujal pozici.
Císař vzdychl potěšením a posadil se na trůn tváří k bojovníkům - jediný divák ponurého souboje.

Hana, Leiu, Chewbaccu a zbytek přepadové čety odváděli z bunkru ven. Pohled, který se jim naskytl, byl naprosto odlišný od toho, jak při jejich příchodu vypadal travnatý areál. Prostranství teď bylo plné císařských vojáků.
Byli jich stovky, všichni v bílých nebo černých pancířích - někteří uvolněně postávali, jiní tu scénu sledovali z výšky dvounohých kolosů, další se opírali o své spídry. Jestli v bunkru vypadala situace beznadějně, teď vypadala ještě hůř.
Han a Leia po sobě vrhli další pohled nabitý pocity. Všechno, za co bojovali, o čem snili, bylo pryč. Ale i tak jim bylo dopřáno, aby aspoň nakrátko byli spolu. Přišli k sobě z opačných stran pustiny citové odloučenosti; Han nikdy předtím nepoznal lásku, měl rád jenom sebe; Leia nikdy předtím nepoznala lásku, byla příliš pohlcená společenským převratem, chtěla do svého srdce pojmout celé lidstvo. A kdesi mezi jeho sobectvím a její vášnivou láskou ke všem bytostem si našli stinné místečko, kam se vešlí právě dva, a tam rostli a prospívali.
Ale už bylo po všem. Zdálo se, že konec je blízko. Tolik si toho chtěli říct, a nemohli najít jediné slovo. Místo toho se jenom vzali za ruce a v těch posledních společných chvílích k sobě promlouvali prsty .
Právě v té chvíli na prostranství bezstarostně vyšli Threepio a Artoo, vzrušeně na sebe pípali a brebentili. Když uviděli, jak se to tady změnilo, ztuhli v půli cesty… a zjistili, že se všechny zraky upírají na ně.
"Ach jé," zabědoval Threepio. Ve vteřině se obrátili a rozběhli se zpátky do lesa. Šest vojáků se pustilo za nimi.
Císařští vojáci viděli právě včas, že oba droidi zahnuli za velký strom nějakých dvacet yardů hluboko v lese. Spěchali za roboty. Když přiběhli ke stromu, našli tam Artoo a Threepio, jak tam tiše stojí a čekají, až je zajmou. Strážní vykročili, aby je zajali. Pohybovali se příliš pomalu.
Z horních větví seskočilo patnáct Ewoků, kteří císařské vojáky rychle přemohli kameny a palicemi. Potom Teebo - posazený na dalším stromě - zvedl ke rtům roh a třikrát dlouze zahoukal. To byl signál, aby Ewokové zaútočili.
Na volné prostranství se ze všech stran hrnuly stovky Ewoků, kteří se vrhali proti císařské armádě s neutuchajícím zápalem. Vypukl chaos.
Těžkooděnci začali na ta chlupatá stvoření pálit laserovými pistolemi, mnohá z nich zabili nebo zranili - ale na jejich místo okamžitě nastoupila tucty jiných. Průzkumníci na spídrech zaháněli kvikající Ewoky do lesa - a tam byli vojáci sráženi ze strojů palbou kamenů, které létaly ze stromů.
V prvním zmatku útoku se Chewie ztratil do křoví, zatímco Han a Leia se vrhli do špinavého výklenku, který byl po straně dveří. Výbuchy všude kolem jim bránily v pohybu; dveře do bunkru byly znovu zavřené a zamčené.
Han namačkal na kontrolním panelu kód - ale tentokrát se dveře neotevřely. Dveře byly přeprogramovány, jakmile je chytili. "Ten terminál už nefunguje," zamumlal.
Leia se natáhla po laserové pistoli, která ležela ve špíně kousek od ní vedle padlého vojáka. Ale ze všech stran létaly střely.

"Potřebujeme Artoo," zakřičela.
Han kývl, vytáhl komlink, zmáčkl sekvenci, která byla pro malého droida znamením, a natáhl se pro zbraň, ke které se Leia nemohla dostat, zatímco kolem nich zuřil boj.
Artoo a Threepio se tiskli pod kládu, když tu Artoo dostal zprávu. Najednou vyrazil vzrušené písknutí a vyrazil k bitevnímu poli.
"Artoo!" zakřičel Threepio. "Kam jdeš? Počkej na mě!" Téměř bez sebe se zlatý droid vrhl za svým přítelem.
Kolem spěchajících droidů projížděli průzkumníci na spídrech, střídali po Ewocích, kteří byli stále zuřivější, když se jim nějaká střela otřela o srst. Medvídci viseli na nohou císařských kolosů, bránili jim v pohybu liánami nebo poškozovali mechanismy tím, že vráželi do kloubů větve a kameny. Shazovali vojáky ze spídrů tím, že natahovali mezi stromy liány právě ve výši krku. Házeli po nich kameny, skákali se stromů, vrhali oštěpy, chytali je do sítí. Byli všude.
Hodně z nich se shromáždilo za Chewbaccou, který si je za uplynulou noc docela oblíbil. Stal se jejich maskotem; a oni jeho bratranci. Takže teď se postavili sobě po bok s obzvláštní odhodlaností. Chewie srážel vojáky nalevo napravo v bezuzdném wookijském vzteku, jakmile viděl, jak jeho malým přátelům ubližují. Ewokové zase vytvořili podobně nezištné eskadry, které nedělaly nic jiného, než že následovaly Chewbaccu a vrhaly se na každého vojáka, který na Chewbaccu chtěl zvednout ruku.
Byla to divoká, zvláštní bitva.
Artoo a Threepio konečně dorazili ke dveřím bunkru. Han a Leia je kryli palbou ze zbraní, které se jim nakonec podařilo získat. Artoo se rychle přesunul k terminálu, zastrčil do něj svoji počítačovou paži a začal skenovat. Ale ještě než stačil přečíst kódy, vrazil do vchodu laserový výboj, který Artoo urazil kabelovou paži a odhodil ho mezi odpadky.
Z hlavy se mu začalo kouřit, spoje probíjely. Najednou se všechny jeho oddíly otevřely, ze všech zdířek se něco řinulo nebo se kouřilo, všechna kolečka se točila - a pak znehybněla. Threepio spěchal ke svému zraněnému příteli, zatímco Han zkoumal terminál bunkru. "Možná bych mohl udělat kraťas," mumlal si Solo.
Mezitím na druhé straně bitevního pole Ewokové vztyčili primitivní katapult. Střídali na jeden kráčející kolos velkými balvany - stroj se vážně otřásal, ale nepřevalil se. Otočil se, zamířil ke katapultu a přitom pálil z laserových děl. Ewokové se rozprchli. Když byl kolos asi deset stop od nich, Ewokové odřízli podvázané liány a na císařský válečný stroj dopadly dva mohutné kmeny, a stroj ztichl.
Začala další fáze útoku. Ewokové v malých vzdušných kluzácích potažených zvířecími kůžemi začali na vojáky vrhat kameny nebo je bombardovat oštěpy. Teebo, který útok vedl, dostal při první salvě zásah do křídla z laserové pistole a zřítil se na pokroucený kořen. Jeden kolos se vydal k němu, aby ho rozmáčkl, ale Wicket se zhoupl na liáně právě včas, aby Teeba sebral a dopravil do bezpečí. Cestou však Wicket narazil do uhánějícího spídru - všichni se zřítili do hustého křoví.
A tak to šlo dál.
Obětí přibývalo.

Vysoko nad nimi to nebylo o nic lepší. Po celém nebi vybuchovaly dělové salvy a odehrávaly se tisíce smrtících soubojů, zatímco laserový paprsek Hvězdy smrti metodicky dezintegroval povstalecké lodě.
Lando v Millenium Falcon uháněl jako ďábel napříč kursu obřích císařských hvězdných destruktorů - pálili po sobě laserovými výboji, uhýbal před flákami, předbíhal stíhačky.
Zoufale křičel do komlinku, snažil se přehlušit rachot neustálých výbuchů a promluvit s Ackbarem na velitelské lodi Aliance. "Řekl jsem blíž! Přesuňte se tak blízko, jak můžete, a zadržte hvězdné destruktory na dostřel - tak, aby Hvězda smrti nemohla na nás střílet, aby přitom nesundávala vlastní lodě!"
"Ale do toho pásma nikdo nestrčí ani nos, mezi taková superplavidla, jakou jsou ty jejich destruktory, a naše křižníky!" Ackbar soptil, když slyšel tak nemyslitelnou věc - ale jejich možností rychle ubývalo.
"Skvěle!" zaječel Lando a otřel se o povrch destruktorů. "Tak vynalezneme nový druh boje!"
"O taktice takového střetnutí nic nevíme!" protestoval Ackbar.
"Víme stejně tolik, co oni!" hulákal Lando. "Ale oni si budou myslet, že my víme víc!" Blafování s poslední kartou bylo vždycky nebezpečné; ale někdy, když máte všechny peníze v banku, je to jediný způsob, jak vyhrát - a Lando nikdy nehrál proto, aby prohrával.
"Na takovém dostřelu proti hvězdným destruktorům dlouho nevydržíme." Ackbar už cítil, jak začíná rezignovat.
"Vydržíme déle než proti Hvězdě smrti a můžeme jich hezkých pár vzít s sebou!" řval Lando. Loď se otřásla a jedno přední dělo odletělo. Strhl Falcon do oblouku a proletěl bokem pod břichem císařského obra.
Ackbar mohl ztratit už jen málo, takže se rozhodl vyzkoušet Calrissianovu strategii. V příštích minutách se tucty povstaleckých křižníků přesunuly do největší blízkosti (z astronomického hlediska) k císařským hvězdným destruktorům - a mohutní protivníci začali po sobě pálit, jako tanky na dvacet kroků, zatímco kolem nich se míhaly stovky drobných stíhaček, kličkovaly mezi laserovými výboji a honily se kolem mohutných trupů.

Luke a Vader pomalu kolem sebe kroužili. Luke držel světelný meč vysoko nad hlavou a připravoval se k útoku ze základní, klasické pozice; Temný pán zaujal postoj bokem, klasická odpověď. Luke bez varování strhl čepel dolů - a když se Vader pohnul, aby úder odrazil, Luke udělal klamný pohyb a bodl nízko. Vader kontroval a jeho meč vyrazil přímo k Lukovu krku… ale Luke jeho odvetu zachytil a ustoupil. První rány se obešly bez zranění. Znovu kroužili kolem sebe.
Vadera ohromila Lukova rychlost. Potěšila ho. Byla skoro škoda, že ještě nemohl chlapci dovolit zabít císaře. Luke na to ještě nebyl citově připravený. Stále ještě byla možnost, že se Luke vrátí ke svým přátelům, jestli zničí císaře hned teď. Potřeboval nejdřív další výcvik - jak od Vadera, tak od Palpatina -, než bude připraven zaujmout místo po Vaderově

pravici a vládnout galaxii.
Proto Vader musel chlapce v podobných okamžicích držet zkrátka, nenechat ho, aby dělal škody na nesprávných místech - nebo na správných místech, leč předčasně.
Ale než si Vader stačil uspořádat myšlenky, Luke znovu zaútočil - teď mnohem agresivněji. Postupoval vpřed řadou rychlých úderů, z nichž každý se s hlasitým třeskem setkal s Vaderovým světélkujícím mečem. Temný pán při každém výpadu ustoupil o krok, jednou se otočil a zlověstně pozvedl svou hořící čepel - ale Luke ji odrazil a znovu Vadera zatlačoval. Pán ze Sithu v té chvíli klopýtl na schodech a padl na kolena.
Luke stál nad ním, na vrcholu schodiště, opojený mocí. Teď měl situaci v rukou, věděl to; mohl Vadera dostat. Vzít mu meč, vzít mu život. Zaujmout jeho místo po císařově boku. Ano, i to bylo možné. Luke tu myšlenku tentokrát nepohřbil; těšil se z ní. Opájel se jí, cítil, jak jej ta moc pálí ve tvářích. Ta myšlenka mu působila horečku, její žádostivost byla tak silná, že úplně vymazala ostatní touhy.
Měl moc; teď všechno záleželo jenom na něm.
A pak se vynořila další myšlenka, pomalu jej pohlcovala jako žádostivá milenka; mohl by zničit také císaře. Zničit je oba a vládnout galaxii. Pomsta a vítězství.
Pro Luka to byla životně důležitá chvíle. Zatočila se mu hlava. Ale neomdlel. Ani neustoupil.
Udělal krok vpřed.
Do Vaderova vědomí poprvé pronikla myšlenka, že by ho syn mohl porazit. Byl ohromený sílou, kterou Luke získal od jejich posledního souboje v Oblačném městě - nemluvě o pohotovosti, která byla vybroušená na šířku myšlenky. To byla nečekaná okolnost. Nečekaná a nevítaná. Vader cítil, že za touto první reakcí se přikrádá ponížení, což bylo překvapení, a druhou reakcí byl strach. A pak se ostří porážky vzepjalo a odhalilo čistý vztek. Teď se chtěl pomstít on.
To všechno, každičký záblesk myšlenky, se odráželo v obličeji mladého Jediho, který se tyčil nad ním. Císař, který je radostně sledoval, to uviděl a podněcoval Luka dál na cestě do Temnoty. "Poddej se svým agresivním pocitům, chlapče! Ano! Nechej do sebe proudit nenávist! Staň se její částí, nechej ji, ať tě naplní!"
Luke na chvíli zaváhal - pak si uvědomil, co se děje.
Najednou byl znovu zmatený. Co chtěl? Co by měl udělat? Jeho radostný triumf, zlomek vteřiny temné průzračnosti - všechno minulo v záchvěvu nerozhodnosti, v nejasné hádance. Mrazivé probuzení z vášnivého flirtu.
Ustoupil o krok, sklonil meč, uvolnil se a snažil se vypudit nenávist z celé své bytosti.
V tom okamžiku Vader zaútočil. Vymrštil se na schody a donutil Luka, aby se bránil. Čepele se zaklesly, ale Luke se uvolnil a skočil do bezpečí na můstek. Vader přeskočil přes zábradlí na platformu pod můstek.
"Nebudu s tebou bojovat, otče," prohlásil Luke.
"Neděláš dobře, že se vzdáváš obrany," varoval ho Vader. Jeho vztek se teď utišil - nechtěl zvítězit, jestli chlapec nebude bojovat naplno. Ale jestli zvítězit znamenalo, že bude muset zabít chlapce, který bojovat nebude… pak to udělá také. Jenom chtěl, aby si Luke dobře uvědomoval následky. Chtěl, aby Luke věděl, že tohle už není hra. Tohle byla Temnota.
Ale Luke slyšel něco jiného. "Tvoje myšlenky tě zrazují, otče. Cítím v tobě dobro… rozpor. Nemohl ses přinutit zabít mě už předtím - a teď mě taky nezničíš." Vader ho mohl zabít vlastně už dvakrát - vzpomněl si Luke -, ale neudělal to. V leteckém souboji nad první Hvězdou smrti, a později v souboji na meče na Bespinu. Vzpomněl si teď krátce také na Leiu - na to, jak ji měl Vader jednou ve spárech, dokonce ji mučil… ale nezabil ji. Luke si maně připomněl její týrání, ale rychle je z mysli vytlačil. Teď už měl v jednom bodě jasno, i když často pochyboval; v otci je stále ještě dobro.
Tohle obvinění Vadera opravdu rozzuřilo. Od toho drzého kluka snesl už hodně, ale tohle přesahovalo všechny meze. Musí dát tomu chlapci lekci, na kterou nezapomene, nebo při výuce zemře. "Znovu tě varuji, podceňuješ moc temné strany…"
Vader mrštil fosforeskující čepelí - meč přeťal podpěru můstku, na kterém seděl Luke, a zasvištěl kolem a vklouzl zpátky Vaderovi do ruky. Luke spadl na zem, pak se skutálel na další plošinu pod bitevní platformou. Ve stínu pod převisem zmizel z dohledu. Vader procházel kolem jako kočka a pátral po chlapci; ale do stínu nevkročil.
"Nemůžeš se schovávat věčně, Luku."
"Budeš muset přijít sem a dostat mě," odpověděl hlas, který neměl tělo.
"Tu výhodu ti neposkytnu tak snadno." Vader cítil, že jeho záměry se stále více zakalují, nahlodány rozporem; čisté zlo v něm začínalo ustupovat. Ten chlapec byl opravdu chytrý - Vader věděl, že teď se musí pohybovat s největší opatrností.
"Nechci žádnou výhodu, otče. Nebudu s tebou bojovat. Tady… vezmi si mou zbraň." Luke věděl velmi dobře, že tohle může být jeho konec, ale ať tedy je. Nebude používat k boji s Temnotou zase Temnotu. Možná nakonec zbude na Leiu, aby pokračovala bez něho v boji. Možná přijde na něco, co on neví; možná dokáže najít cestu. Ale Luke teď viděl jenom dvě cesty, a jedna z nich vedla do Temnoty; a druhá ne.
Luke položil světelný meč na zem a kutálel ho k Vaderovi. Zastavil se na půl cesty mezi nimi, kde byl snížený strop. Temný pán natáhl ruku - Lukův meč do ní skočil. Zastrčil si ho za pás a potom s pochmurnou váhavostí vstoupil do stínu.
Nacházel v Lukovi další pocity, další víry pochybností. Soucit, lítost, odevzdanost. Stíny bolesti. Ale to všechno se nevztahovalo přímo k Vaderovi. K někomu jinému, k… Endoru. Á, to bylo ono - na Posvátném měsíci brzo zemřou jeho přátelé. Luke se brzy něco naučí: přátelství je na temné straně odlišné. Dokonale odlišné.
"Přidej se na temnou stranu, Luku," naléhal. "Je to jediná cesta, jak můžeš zachránit svoje přátele. Ano, myšlenky tě zrazují, synu. Tvoje city k nim jsou silné, zvlášť k -"
Vader se zarazil. Cosi ucítil.
Luke ustoupil dál do stínů. Snažil se schovat, ale nemohl nijak schovat to, co mu zaplňovalo mysl - Leinu bolest. Její

utrpení se v něm rozkřičelo a jeho duše naříkala s ní. Snažil se křik umlčet, utlumit, ale nářek byl hlasitý a nemohl ho zadržet, nemohl se ho zbavit, musel ho hýčkat, upokojit ho.
A do tohoto soukromí vtrhlo Vaderovo vědomí.
"Ne!" vykřikl Luke.
Vader nevěřil. "Sestra? Sestra!" zaburácel. "Tvoje pocity zradily teď také ji… Dvojčata!" řval vítězně. "ObiWan byl moudrý, když ji schoval, ale teď je jeho porážka dokonalá." Luke viděl jeho úsměv i přes masku, přes stíny, přes celou říši Temnoty. "Jestli se nedáš na Temnou stranu ty, možná to udělá ona."
To byl pro Luka rozhodující okamžik. Protože Leia byla pro všechny poslední nehasnoucí nadějí. Jestli Vader obrátí své znetvořené, scestné touhy k ní…
"Nikdy!" vykřikl. Jeho světelný meč vyletěl z Vaderova opasku, padl mu přímo do ruky a zároveň se zažehl.
Vyrazil proti otci se zuřivostí, jakou dosud nepoznal. Ani Vader. Gladiátoři se zuřivě bili, z jejich zářivých zbraní při nárazech odletovaly jiskry, ale brzy bylo vidět, že Luke má převahu. A že jí využívá. Meče se zaklesly, tělo na tělo.
Když Luke donutil Vadera ustoupit, aby se ze sevření vyprostil, Temný pán se v tom těsném prostoru udeřil hlavou o traverzu. Odpotácel se ještě dál, až se dostal mimo oblast s nízkým stropem. Luke ho tvrdě pronásledoval.
Úder za úderem Luke nutil Vadera ustupovat - až na můstek, který se klenul nad rozlehlou, zdánlivě bezednou šachtou, která vedla k energetickému jádru. Rány Lukova meče se na Vadera sypaly jako výčitky, jako výkřiky, jako zlomky nenávisti.
Temný pán byl sražen na kolena. Pozvedl čepel, aby zadržel ještě jeden výpad - a Luke odsekl Vaderovu pravici v zápěstí.
Ruka se s řinčením kutálela pryč, za ní kousky kovu, drátů a elektroniky, a Vaderův světelný meč přepadl přes okraj plošiny do nekonečné šachty.
Luke hleděl na otcovu škubající se, odřezanou, mechanickou ruku - a pak se podíval na svou mechanickou součást v černé rukavici - a najednou si uvědomil, jak velice se začal podobat svému otci. Podobá se muži, kterého nenáviděl.
Třásl se, stál nad Vaderem, špičku žhnoucí čepele na hrdle Temného pána. Chtěl zničit tenhle výplod Temnoty, tu věc, která byla kdysi jeho otcem, tu věc, která byla… on sám.
Najednou tu byl císař, díval se na ně a zalykal se neovladatelným radostným pokřikem: "Dobře! Zab ho! Díky nenávisti jsi mocný! Teď naplň svůj osud a zaujmi místo svého otce po mém boku!"
Luke se díval na svého otce, pak se podíval na císaře, a znovu na otce. Tohle byla Temnota - a on přece nenáviděl Temnotu. Nikoli svého otce, dokonce ani císaře. Ale v nich byla Temnota. V nich a v něm samém.
A jediný způsob, jak zničit Temnotu, bylo přestat se jí poddávat. Navždycky. Najednou stál vzpřímený a učinil rozhodnutí, ke kterému se celý život připravoval.
Odhodil svůj světelný meč. "Nikdy! Nikdy nepřejdu na temnou stranu! Prohrál jsi, Palpatine. Jsem Jedi, jako byl můj otec přede mnou."
Císařovo jásání se proměnilo v bezhlavý vztek. "Jak chceš, Jedi. Jestli se neobrátíš, budeš zničen."
Palpatin pozvedl svoje pavouci paže směrem k Lukovi; z prstů mu vytryskly oslepující bílé výboje energie, šlehly přes místnost jako čarovné blesky a projely chlapcovými vnitřnostmi, aby mohly zajet do země. Mladý Jedi byl okamžitě omráčen a svíjel se bolestí - nikdy neslyšel o takové moci, o takové zvrácené podobě síly, dokud ji sám nezakusil.
Ale pokud tu moc dodávala síla, pak ji může síla odvrátit. Luke pozvedl paže, aby blesky odvrátil. Zpočátku byl úspěšný - blesky se od něj odrážely a neškodně práskaly do stěn. Ale brzy výboje začaly pršet s takovou rychlostí a silou, křižovaly se nad ním i v něm, až se mohl pod nimi už jenom choulit, zmítaný bolestí, a kolena se mu podlamovala, moc se ztrácela.
Vader se plazil jako raněné zvíře po bok svému císaři.

Na Endoru pokračovala bitva o bunkr. Těžkooděnci nepřestávali útočit důmyslnými zbraněmi, zatímco malí chlupatí bojovníci tloukli vojáky po hlavách palicemi, kolosy shazovali pomocí klád a sítí z lián, spídry chytali do liánových las nebo do pastí.
Shazovali na nepřátele celé stromy. Vykopávali jámy, které zakrývali větvemi, a pak se nechali honit kolosy, dokud ty neohrabané obrněné stroje nevlákali do jam. Začali kutálet kameny. Přehradili blízký potok a pak hráz uvolnili, takže spláchli hrst vojáků a dva kolosy. Vždycky se spojili do jedné skupiny a pak se rozprchli. Skákali z větví na kolosy a nalévali do hlavní hořlavý ještěrčí tuk. Používali nože, kopí, praky a vydávali válečný pokřik, aby nepřítele zastrašili a zaseli v jeho řadách zmatek. Byli to strašliví protivníci.
Jejich příklad přiměl i Chewieho, aby byl statečnější, než původně chtěl. Vrhání las a rozkřapáváni hlav ho začalo tak bavit, že skoro zapomněl na svou laserovou pistoli.
V jedné chvíli se zhoupl na střechu kolosu, v patách mu byl Teebo a Wicket. Se zaduněním přistáli na vršku toho kolébavého vynálezu, a jak se snažili na něm udržet, dělali strašný rámus, takže jeden z vojáků uvnitř otevřel horní poklop, aby se podíval, co se děje. Než stačil vystřelit, Chewie ho vytáhl ven a praštil jím na zem - Wicket a Teebo okamžitě poklopem prolezli a zneškodnili dalšího vojáka.
Ewokové řídili císařský kolos podobným způsobem jako spídry - strašně, ale s nadšením. Chewie několikrát málem shora spadl, ale ani zuřivý štěkot dolů do kokpitu neměl zvláštní účinek - Ewokové se jenom chichotali, kvíkali a kodrcali se v tomhle novém spídru.
Chewie slezl dovnitř. Trvalo mu půl minuty, než řízení zvládl - císařská technologie byla poměrně standardní. A pak se metodicky začal přibližovat k jednomu nic netušícímu kolosu po druhém, a rozmetal je na prach. Nepřítel většinou neměl ani ponětí, co se děje.
Když obří válečné stroje začaly mizet v plamenech, Ewoky to nadchlo. Seběhli se za Chewieho kolosem. Wookiee

začínal měnit spád bitvy.
Han se mezitím horečně potýkal s kontrolním panelem. Pokaždé, když zapojil další spojení, dráty zaprskaly, ale dveře se neotvíraly. Za zády se mu krčila Leia, pálila z laserové pistole a kryla mu záda.
Nakonec se k ní obrátil: "Pomoz mi, myslím, že jsem na to přišel. Podrž to."
Podal jí jeden drát. Zastrčila zbraň do pouzdra, vzala podávaný drát a držela ho, zatímco Han vytáhl z opačné strany panelu další dva dráty.
"Hned to nebude," řekl.
Tři dráty zasršely; došlo ke spojení. Najednou se ozvalo hlasité BHUMP, a před první dveře zapadl druhý pancíř, takže nepřekonatelná bariéra se zdvojila.
"Skvěle. Takže teď se musíme dostat přes dvoje dveře," zamumlala Leia.
V té chvíli ji zasáhl do paže laserový výboj a srazil ji k zemi.
Han k ní přispěchal. "Leio, ne!" křičel a snažil se zastavit krvácení.
"Princezno Leio, jste v pořádku?" strachoval se Threepio.
"To nic není," zavrtěla hlavou. "Jenom -"
"Stát!" zakřičel jakýsi hlas. "Jediný pohyb a je po vás!"
Ztuhli, zvedli hlavu. Před nimi neochvějně stáli dva těžkooděnci, zbraně namířené.
"Vztyk," nařídil jeden. "Ruce nahoru."
Han a Leia se po sobě podívali, zahleděli se jeden druhému do očí, proplouvali hlubinami svých duší po jeden zadržovaný, nekonečný okamžik, během kterého všechno pocítili, pochopili, uchopili, sdíleli.
Solův pohled sklouzl k Leinu pouzdru - pokradmu z něj vytáhla pistoli a teď ji držela připravenou ke střelbě. Její pohyb zůstal vojákům skrytý, protože Han stál před Leiou a částečně zakrýval výhled.
Znovu se jí podíval do očí a porozuměl. S posledním úsměvem, který vycházel ze srdce, zašeptal: "Miluji tě."
"Já vím," odpověděla prostě.
Pak ta chvilka minula; a na nevyslovené, okamžité znamení se Han vrhl stranou a Leia vypálila do vojáků.
Vzduch se zaplnil laserovou palbou - celý areál zahalil oranžovorůžový závoj, podobný elektronové bouři, protínané silnými záblesky.
Když se kouř rozptýlil, před Hana se přikolébal obří císařský kráčející kolos a zůstal stát. Han se podíval nahoru a viděl, že děla mu míří přímo do obličeje. Zvedl paže a udělal zkusmo krok vpřed. Nevěděl úplně přesně, co udělá. "Zůstaň vzadu," řekl potichu Leie a v duchu měřil vzdálenost ke stroji.
V té chvíli se na vrcholku kolosu otevřel poklop a Chewbacca s milým úsměvem vystrčil hlavu.
"Ahr rahr!" zaštěkal Wookiee.
Solo by ho nejradši políbil. "Chewie! Pojď sem dolů! Je zraněná!" Rozběhl se, aby přivítal svého partnera, ale v půli kroku se zastavil. "Ne, počkej. Mám nápad."
IX.
Dvě vesmírné armády, podobné svým námořním protějškům z jiného času a galaxie, se vznášely na místě, loď vedle lodi, a pálily po sobě salvy v přímé konfrontaci.
Den byl ve znamení hrdinských, někdy sebevražedných manévrů. Povstalecký křižník, jehož záď se otřásala výbuchy a hořela, narazil přímo do císařského hvězdného destruktoru, než celý explodoval - a hvězdný destruktor vzal s sebou.
Na kolizní kurs směrem k létajícím pevnostem byly navedeny nákladní lodě naložené výbušninami, posádky ponechaly své lodě osudu, který byl přinejlepším nejistý.
Lando, Wedge, Modrý velitel a Zelená letka se pustili do jednoho z větších destruktoru - byla to hlavní císařská komunikační loď. Už byla zneškodněna kanonádou z povstaleckého křižníku, který na oplátku zničila; ale její škody se daly opravit - takže povstalci museli zaútočit, dokud si líže rány.
Landova letka se pustila nízko - co by kamenem dohodil -, tím zabránili destruktoru, aby použil těžší děla. Tím také byly stíhačky neviditelné, dokud se nevynořily přímo před ním.
"Zvýšit příkon do čelních deflektorních štítů," hlásil Lando své partě. "Jdeme na to."
"Jsem tu s tebou," odpověděl Wedge. "Letko, sevřít formaci."
Spustili se do bleskurychlého náletu, kolmo k podélné ose císařského plavidla - kolmé lety přístroje těžko zachytávaly. Padesát stop od povrchu se otočili o devadesát stupňů, uháněli podle pancéřového trupu a přitom pálili z každého děla.
"Zahájit nálet na hlavní generátor," hlásil Lando.
"Rozumím," odpověděla Zelená letka. "Jdeme na pozicí."
"Nepřibližujte se jim k předním bateriím," varoval je Modrý velitel.
"Dole je těžká palba."
"Jsem na dostřel."
"Vlevo od věže je loď těžce poškozená," poznamenal Wedge. "Soustřeďte se na tu stranu."
"Souhlasím."
Zelený dostal zásah. "Ztrácím energii!"
"Odpoutej se, vybuchneš!"
Zelený zamířil dolů jako raketa, přímo k předním bateriím destruktoru. Přídí otřásly mohutné exploze.
"Díky," řekl Modrý velitel tomu záblesku.
"Tím nám otevřel cestu!" zaječel Wedge. "Jdem na to. Reaktory jsou přímo v tom nákladovém doku."
"Za mnou!" zvolal Lando a strhl Falcon do příkrého oblouku, který vystrašený personál reaktoru ohromil. Wedge a Modrý drželi formaci. Dělali, co mohli.

"Přímý zásah!" zakřičel Lando.
"Už se veze!"
"Nahoru, nahoru!"
Rychle a strmě zamířili nahoru, protože destruktor se začal rozpadal v řadě stále mohutnějších výbuchů, až z něho zbyla malá hvězdička. Modrého velitele zachytila nárazová vlna a hodila ho proti boku menší císařské lodi, která také explodovala. Lando a Wedge unikli.
Na můstku velitelské lodi povstalců bylo plno kouře a křiku.
Ackbar dostihl Landa komlinkem. "Rušení přestalo. Máme štít na obrazovkách."
"Ještě je tam?" odpověděl Lando se zoufalou nadějí v hlase.
"Obávám se, že ano. Zdá se, že jednotka generála Sola to nezvládla."
"Dokud nám nezničili poslední loď, máme naději," odpověděl Lando. Han neselže. Nemohl - ještě přece museli vyřídit Hvězdu smrti.

Na Hvězdě smrti Luke už téměř ztrácel vědomí pod neutuchajícími útoky císařových blesků. Bylo to nesnesitelné týrání, ochromila ho slabost, která pohlcovala jeho nitro, takže Luke už jenom toužil poddat se nicotě, do které padal.
Císař se usmíval na oslabeného mladého Jediho, zatímco Vader se vedle svého pána ztěžka stavěl na nohy.
"Ty mladý blázne!" zaskřehotal na Luka. "Teprve teď, na konci, jsi porozuměl. Tvoje dětinské dovednosti nejsou ničím proti moci temné strany. Zaplatil jsi za nedostatek předvídavosti. A teď, mladý Skywalkere, zaplatíš cenu nejvyšší. Zemřeš!"
Smál se jako šílenec; a i když to Lukovi připadalo nemožné, blesky prýštící císaři z prstů nabyly na intenzitě. Sálem se rozlehl jejich kvil a vražedný jas všechno pohltil.
Lukovy pohyby se zpomalily, tělo ochablo, nakonec pod tou strašnou palbou padlo. Luke se přestal hýbat. Nakonec se zdálo, že z něho všechen život vyprchal.
V tom okamžiku Vader vyskočil, chytil císaře zezadu a přitáhl Palpatinovi ruce k tělu. Vader byl slabší než kdykoli dřív, a tak několik posledních minut nehybně ležel a chystal každou buňku svého těla na tento jediný, soustředěný čin - jediný možný čin; jeho poslední, pokud selže. Nevšímal si bolesti, nevšímal si studu a slabosti, nevšímal si hluku, který mu drtil hlavu, zaměřil se pouze a slepě na svou vůli - vůli porazit ďábla, kterého císař ztělesňoval.
Palpatin se ve Vaderově necitelném sevření zmítal, z rukou mu stále všemi směry vystřelovaly výboje zkázonosné energie. Při tom divokém souboji jeden blesk proletěl místností a sjel do Vadera. Temný pán znovu padl, elektrické víry mu probíhaly po přilbě, po kápi, až zasáhly srdce.
Vader doklopýtal se svým břemenem doprostřed můstku nad černou propastí, vedoucí k energetickému jádru. Podržel kvílejícího despotu vysoko nad hlavou a s posledním vzepětím síly jej vrhl do propasti.
Palpatinovo tělo, ze kterého stále šlehaly blesky, se v pádu obracelo a naráželo do stěn šachty. Nakonec zmizelo; ale o několik vteřin později byla slyšet vzdálená exploze, ke které došlo v jádru stanice. Ze šachty se do trůnního sálu vyřinul závan vzduchu.
Vítr si pohrával s kápí Lorda Vadera, který se potácel a plazil k jámě, aby následoval svého pána až do konce. Ale Luke se připlazil ke svému otci a odtáhl Temného pána od okraje propasti do bezpečí.
Oba zůstali ležet na podlaze, zapletení do sebe a příliš slabí, aby se pohybovali, příliš pohnutí, aby mluvili.

V bunkru na Endoru císařský kontrolor sledoval na hlavní obrazovce bitvu Ewoků, která venku probíhala. I když obraz rušila statická elektřina, zdálo se, že boj utichá. Už bylo na čase, protože původně jim bylo řečeno, že domorodci na tomhle měsíci jsou neškodní neutrálové.
Poruchy se nějak zhoršovaly - nejspíš se v boji poškodila další anténa -, když se najednou na obrazovce objevil pilot kolosu a vzrušeně na něho mával.
"Je po všem, veliteli! Povstalce jsme zahnali a teď utíkají s těmi medvědy do lesa. Potřebujeme posily, abychom je mohli pronásledovat."
Osazenstvo bunkru zajásalo. Štít byl v bezpečí.
"Otevřete hlavní vchod!" nařídil velitel. "Pošlete jim na pomoc tři čety."
Dveře bunkru se otevřely, z nich vyběhli císařští vojáci a vzápětí zjistili, že jsou obklíčeni povstalci a Ewoky, kteří vypadali zlověstně a nepříjemně. Císařští se bez boje vzdali.
Han, Chewie a pět dalších vběhlo do bunkru s náložemi v rukou. Umístili pekelné stroje na jedenáct strategických bodů kolem generátoru a v něm, a pak co nejrychleji vyběhli ven.
Leia, stále trpící bolestí ze zranění, ležela v pohodlném úkrytu ve vzdáleném křoví. Křičela rozkazy na Ewoky, aby dovedli vězně na vzdálenou stranu prostranství, pryč od bunkru, když tu se vyřítili Han a Chewie a mířili do krytu. V příští chvíli bunkr vyletěl do povětří.
Byla to úžasná podívaná, výbuch za výbuchem odpaloval stěny stovky metrů vysoko, a tlaková vlna srazila všechno živé k zemi. Zeleň kolem mýtiny zčernala.
Bunkr byl zničen.
K admirálovi Ackbarovi přiběhl kapitán, hlas se mu chvěl: "Pane, štít kolem hvězdy smrti ztratil energii."
Ackbar se podíval na obrazovku; elektronicky generovaná pavučina zmizela. Měsíc a Hvězda smrti nyní pluly v černém, prázdném, nechráněném prostoru.
"Podařilo se," zašeptal Ackbar.
Přispěchal ke komlinku a zakřičel na multifrekvenčním bojovém kanálu: "Všechny stíhačky provedou útok na hlavní reaktor Hvězdy smrti. Deflektorní štít padl. Opakuji. Deflektorní štít padl!"

Vzápětí uslyšel Landův hlas: "Vidím to. Jsme na cestě. Červená parta! Zlatá parta! Modrá letka! Všechny stíhačky za mnou!" To je můj člověk, ten Han. Teď je řada na mně.
Falcon prudce klesl k plášti Hvězdy smrti, za ním smečky povstaleckých stíhaček, za nimi stále hrozivý, ale roztříštěný vějíř císařských stíhaček TIE - a tři povstalecké hvězdné křižníky, všichni zamířili k mohutnému císařskému hvězdnému superdestruktoru, Vaderově vlajkové lodi, která, jak se zdálo, měla potíže s řízením.
Lando a první voj Xplánů zamířili k nedokončené části Hvězdy smrti, protahovali se těsně nad zakřiveným povrchem k nedostavěné straně.
"Držte se nízko, dokud se nedostaneme na nedokončenou stranu," řekl Wedge své letce. Nikomu to nemusel říkat.
"Blíží se eskadra nepřátelských stíhaček -"
"Modrá letko," zavolal Lando, "vezmi svoji skupinu a odlákejte ty stíhačky TIE pryč -"
"Udělám, co budu moct."
"Máme nějaké poruchy… Hvězda smrti nás asi ruší -"
"Z desáté se přibližují další stíhačky -"
"Tady jsou nástavby," zavolal Lando. "Dívejte se po šachtě hlavního reaktoru."
Prudce zabočil k nedokončené straně a začal se dramaticky proplétat mezi vyčnívajícími trámy, zpola postavenými věžemi, spletitými kanály, prozatímním lešením, světlomety. Nebyla tu ještě příliš rozvinutá protivzdušná obrana - úplně se spoléhali na deflektorní štít. Takže povstalci se museli obávat zejména fyzických překážek, vyčnívajících ze stanice, a císařských stíhaček TIE, které jim byly v patách.
"Vidím to - energetický systém," hlásil Wedge. "Jdu na to."
"Vidím to taky," souhlasil Lando. "Pohoda."
"Nebude to snadné -"
Přeletěli nad věží a pod mostem - a najednou letěli nejvyšší rychlostí uvnitř hluboké šachty, která třem stíhačkám sotva stačila, křídlo na křídle. Klikatila se a navíc byla po celé délce proděravělá myriádami palivových šachet a tunelů, různými křižovatkami a slepými výklenky; a k tomu ještě byla prošpikovaná množstvím znepokojivých překážek přímo uvnitř: těžkými stroji, stavebními dílci, kabely, schodišti, přepážkami, hromadami odpadků.
Skupina povstaleckých stíhaček zabočila do energetické šachty, za ní dvojnásobný počet TIE. Vzápětí ztratili dva X-plány, které se vyhýbaly první laserové salvě a přitom vrazili do jeřábu.
Honička pokračovala.
"Kam letíme, Zlatý veliteli?" zavolal Wedge rozjařeně. Laserový výboj zasáhl šachtu nad ním a po jeho průzoru se rozletěly jiskry.
"Míříme k nejsilnějšímu energetickému zdroji," hlásil Lando. "Měl by to být generátor."
"Červená letko, zůstaňte v pohotovosti - může se stát, že nám tu hodně rychle bude těsno."
Rychle přeskupovali formaci, když začínalo být zjevné, že šachta není jenom posetá pobočnými průduchy a vyčnívajícími překážkami, ale že se za každou zatáčkou zužuje.
Stíhačky TIE zasáhly dalšího povstalce, který zmizel v plamenech. Pak jedna stíhačka TIE narazila do nějakého stroje, s podobným výsledkem.
"Před námi v šachtě velká překážka," oznámil Lando.
"Zrovna jsem ji zachytil. Zvládneš to?"
"Bude to těsné."
Bylo to těsné. Byla to žárová bariéra zabírající tři čtvrtiny tunelu, přičemž ve stejném místě se snižoval strop. Lando musel Falcon obrátit o 360 stupňů a přitom stoupat, klesat a přidávat. Xplány a Yplány naštěstí nebyly tak objemné. Ještě ale zbývali dva, kteří měli proletět. Menší TIE dotahovaly.
Najednou všechny obrazovky oslepil bílý zášleh statické elektřiny.
"Můj skop je zničený!" zaječel Wedge.
"Uber rychlost," varoval ho Lando. "Jsou to nějaké výboje, které působí poruchy."
"Přepni na vizuální skenování."
"To při téhle rychlosti nemá smysl - musíme letět skoro naslepo."
Dva oslepené Xplány narazily do stěn, když se šachta znovu zúžila. Třetí rozstřílela přibližující se císařská stíhačka.
"Zelený velitel!" zavolal Lando.
"Slyším, Zlatý veliteli."
"Rozdělte se a zamiřte na povrch - Domovjedna právě volal, že chce jednu stíhačku, a vy můžete od nás odlákat nějakou palbu."
Zelený velitel a jeho kohorta se odloupli a vyletěli z energetické šachty zpátky do bitvy křižníků. Jedna stíhačka TIE se za ním pustila a nepřestávala pálit.
Z komlinku se ozval Ackbarův hlas. "Hvězda smrti se odděluje od flotily - vypadá to, že se přesunuje, aby mohla zničit Endor."
"Jak dlouho bude trvat, než zaujme pozici?" zeptal se Lando.
"Nula celá nula tři."
"To je málo času! Nestihneme to!"
Wedge se vmísil do hovoru: "No, my už taky budeme na konci."
V tom okamžiku Falcon škrábl o stěnu při průletu ještě menším otvorem a tentokrát utrpěl škodu na zadních tryskách.
"Tohle už bylo o chlup," zamumlal Calrissian.
"Gdzhng dzn," přikývl druhý pilot.

Ackbar se díval rozšířenýma očima pozorovacím průzorem. Díval se dolů na hvězdný superdestruktor; byl jenom několik mil vzdálený. Palba mu mířila na záď a císařská bitevní loď se povážlivě nakláněla na pravý bok.
"Zneškodnili jsme jejich čelní štíty," řekl Ackbar do komlinku. "Palte na můstek."
Nízkým letem se zespodu, od Hvězdy smrti, vyloupla skupina Zeleného velitele.
"S radostí vám pomůžeme, Domovejedna," zavolal Zelený velitel.
"Odpaluji protonová torpéda," oznámil Zelený.
Zasáhli můstek, výsledek byl oslňující. Zažehla se rychlá řetězová reakce, od jedné elektrárny ke druhé po celé střední třetině mohutného destruktoru vyletovaly oslepující duhy explozí, které se po lodi šířily v pravých úhlech, a roztáčely ji jako větrník, který se nakonec zabořil do Hvězdy smrti.

Hvězda smrti se poprvé otřásla. Srážka s explodujícím destruktorem byla jenom začátek, který vedl k tomu, že selhaly různé systémy, což vedlo k tavení reaktorů, a to zase způsobilo paniku personálu, který opouštěl svá místa, čímž se působily další škody a všeobecný zmatek.
Všude byl kouř, ze všech stran se ozýval hrozivý rachot, lidé pobíhali a křičeli. Elektřina sršela, pára vybuchovala, kabiny byly dekomprimovány, řetěz velení byl porušen. A neustálé bombardování povstaleckými křižníky - které vycítily, že nepřítel má strach -, jenom zvyšovalo hysterii, která se začala všech zmocňovat.
Protože císař byl mrtev. Hlavní, mocné zlo, které bylo stmelující silou Impéria, zmizelo; a když se temná strana takto rozptýlila, pak to vedlo prostě k bezvládí.
Ke zmatku.
Zoufalství.
Čiré hrůze.
Uprostřed toho burácení se Lukovi nějak podařilo dojít do doku - snažil se donést mohutné tělo svého slábnoucího otce k císařskému raketoplánu. Ale v půli cesty ho opustila síla; po strašlivé námaze se zhroutil.
Pomalu se začal znovu zvedat. Jako automat si přehodil otcovo tělo přes rameno a dopotácel se k poslednímu zbývajícímu raketoplánu.
Luke položil otce na zem a snažil se naposledy sebrat zbytky sil, zatímco všude kolem nich sílily výbuchy. V nosnících sršely jiskry; jedna stěna se zhroutila a ze škvíry se vyvalil dým. Podlaha se otřásla.
Vader pokynul Lukovi, aby se k němu sklonil. "Luku, pomoz mi sundat tu masku."
Luke zavrtěl hlavou. "Zemřel bys."
Hlas Temného pána byl unavený. "Tomu už nic nezabrání. Dovol mi, abych se ti aspoň jednou podíval do tváře bez masky. Dovol mi, abych se na tebe podíval vlastníma očima."
Luke se bál. Bál se vidět otce tak, jakým doopravdy byl. Bál se vidět člověka, který mohl být tak zlovolný - člověka, který byl zároveň otcem Luka a Leiy. Bál se poznat Anakina Skywalkera, který žil uvnitř Darth Vadera.
Vader se také bál - dovolit synovi, aby se na něho díval, aby odstranil pancéřovou masku, která mezi nimi tak dlouho byla. Tu černou, pancéřovou masku, která jediná mu umožňovala existenci po více než dvacet let. Byla jeho hlasem, dechem a neviditelností - jeho štít proti každému lidskému kontaktu. Ale teď ji odstraní; aby dřív, než zemře, uviděl svého syna.
Společně stáhli těžkou přilbu Vaderovi z hlavy - uvnitř byla připevněná maska, museli odepnout komplikovaný dýchací aparát, od pohonné jednotky vzadu museli odpojit modulátor hlasu a stínítko. Když byla maska konečně dole a odložena stranou, Luke se zadíval otci do obličeje.
Byl to smutný, laskavý obličej starého muže. Bez vlasů, bez vousů, s hlubokou jizvou, která se táhla od temene po skalpu dozadu, měl zakalené, hluboko zapadlé, tmavé oči, a jeho kůže byla šedobílá, protože neviděl slunce víc než dvacet let. Stařec se slabě usmál; v očích se mu zatřpytily slzy. Na chvilku nebyl tak docela nepodobný Benovi.
V tom obličeji bylo plno znamení, která si Luke bude vždycky připomínat. Nejzřetelněji viděl lítost. A stud. Viděl, jak se na tváři odrážejí vzpomínky… vzpomínky na dobré časy. A na hrůzy. A také lásku.
Byl to obličej, který se neukázal světu celý život. Celý Lukův život. Viděl, jak se svraštělé nozdry chvějí, jako by nejdřív opatrně okoušely vzduch. Viděl, jak se hlava nepatrně nachýlila, aby naslouchala - poprvé bez elektronického zesilování zvukových vstupů. Luke pocítil lítost, že jediné zvuky, které teď může slyšet, jsou výbuchy a jediné vůně jsou odporné pachy elektrických oblouků. Ale i tak to byl kontakt. Hmatatelný, nezprostředkovaný.
Viděl, že staré oči se na něho zaostřily. Lukovi proudily po tvářích slzy a padaly otci na rty. Jeho otec se nad tou chutí usmál.
Byla to tvář, která neviděla sebe sama dvacet let. Vader viděl, že jeho syn pláče, a věděl, že to musí být hrůzou z obličeje, na který chlapec hledí.
Na chvíli to ve Vaderovi probudilo vztek - ke svým zločinům si nyní přičítal i vinu za tak odpudivý vzhled, jaký předpokládal, že má. Ale pak mu přišla na mysl vzpomínka na to, jak kdysi vypadal - krásný, ušlechtilý, s čelem, které napovídalo nepřemožitelnost. Ano, tak kdysi vypadal.
A tahle vzpomínka mu přivodila další vzpomínky. Vzpomínky na bratra a na domov. Na drahou ženu. Svobodu kosmického prostoru. ObiWana.
ObiWan, jeho přítel… a jak se to přátelství zvrtlo. Zvrtlo se, nevěděl jak - ale byl uštknut jakousi nákazou, kterou zanedbal, a ta se podebírala, až… ho dostala celého. Na tohle vzpomínat nechtěl, teď ne. Vzpomínky na tekutou lávu, která mu teče po zádech… ne.
Ten chlapec ho z té jámy vytáhl - tady, teď, svým jednáním. Tenhle chlapec byl dobrý.
Tenhle chlapec byl dobrý, a vyšel z něho - takže v něm tedy také musí být dobro. Znovu se na syna usmál, a poprvé k němu cítil lásku. A poprvé po mnoha letech pocítil lásku i k sobě.

Najednou něco ucítil - rozšířil nozdry, začichal ještě jednou. Lesní květiny, to ucítil. Právě kvetly; určitě je jaro.
A ozval se hrom - natáhl krk, napínal uši. Ano, jarní bouřka, přijde jarní déšť. Aby květiny mohly kvést.
Ano… ucítil na rtech kapku deště. Slízl tu malou kapku… ale počkat, nebyla sladká, byla slaná, byla to… slza.
Znovu zaostřil na Luka a uviděl, že syn pláče. Ano, tak to bylo, ochutnával chlapcův žal - protože vypadal tak strašlivě; protože byl strašný.
Ale chtěl to s Lukem dát do pořádku, chtěl, aby Luke věděl, že není ve skutečnosti tak hrozný, v jádru ne, vůbec ne. S omluvným úsměvem zavrtěl na Luka hlavou, omlouval to nevzhledné zvíře, které syn viděl. "Jsme zářivé bytosti, Luku - ne tahle hrubá hmota."
Luke také zavrtěl hlavou - aby otci řekl, že je to v pořádku, aby zahnal starcův stud, aby mu řekl, že teď na ničem nezáleží. A zároveň záleží na všem - ale nemohl mluvit.
Vader znovu promluvil, tentokrát ještě slaběji - skoro neslyšně. "Jdi, synu. Nechej mě tady."
Po tomhle Luke našel hlas. "Ne. Půjdeš se mnou. Nenechám tě tady. Musím tě zachránit."
"To už jsi udělal, Luku," zašeptal. Na krátko zatoužil, aby se setkal s Yodou, poděkoval starému Jedimu za výcvik, který Lukovi poskytl… ale teď už možná brzy s Yodou bude, v té éterické jednotě síly. A také s ObiWanem.
"Otče, neopustím tě," protestoval Luke. Exploze vážně otřásaly dokem, celá jedna stěna se zřítila, strop praskal. Z nedaleké plynové trysky vyšlehl modrý plamen hořícího plynu. Přímo pod ním se začala tavit podlaha.
Vader si Luka přitáhl těsně k sobě a promluvil mu do ucha. "Luku, měl jsi pravdu… měl jsi pravdu, pokud jde o mě… Řekni své sestře…, že jsi měl pravdu."
Potom zavřel oči a Darth Vader - Anakin Skywalker - zemřel.
V zadní části doku došlo k mohutnému výbuchu, který Luka srazil na zem. Pomalu vstal; a jako automat se potácel k poslednímu raketoplánu, který tu zůstal.

Millennium Falcon dál uháněl křivolakými cestami labyrintu energetických kanálů a prodíral se stále blíž k jádru gigantické koule - hlavnímu reaktoru. Povstalecké křižníky nepřestávaly shazovat bomby na nechráněnou, nedokončenou část Hvězdy smrti, a každý zásah působil citelné otřesy po celé mohutné stanici, které měly za následek další katastrofy.
Velitel Jerjerrod seděl hluboce zamyšlen v kontrolním středisku Hvězdy smrti a pozoroval, jak se všechno kolem něj hroutí. Polovina jeho posádky byla mrtvá, raněná nebo na útěku - tam, kde doufali, že najdou úkryt, vládl zmatek, pokud ne přímo šílenství. Ostatní bezcílně bloumali nebo nadávali nepřátelským lodím, nebo stříleli ze všech děl na všechny sektory, nebo řvali rozkazy, nebo se zoufale zaměřovali na svůj jediný úkol, jako by je to mohlo zachránit. Nebo, podobně jako Jerjerrod, jenom přemýšleli.
Nemohl přijít na to, co udělal špatně. Byl přece trpělivý, byl loajální, byl chytrý, byl tvrdý. Byl velitelem největší bitevní stanice, jaká kdy byla postavena. Nebo aspoň skoro postavena. Teď povstaleckou Alianci nenáviděl, byla to dětinská nenávist, bezuzdná. Kdysi ji měl rád - byla pro něho malým chlapečkem, kterého mohl ztlouct, rozzuřené mládě, které mohl týrat. Ale chlapeček vyrostl; naučil se, jak se účinně bránit. Přetrhl svoje pouta.
Jerjerod ho nenáviděl.
Zdálo se však, že v téhle chvíli s tím může dělat jen málo. Mohl by, samozřejmě, zničit Endor - mohl by to udělat. Byl to nepatrný čin, přímo almužna - zpopelnit něco živého a zeleného jenom kvůli zvrácenému, zlovolnému potěšení ze zbytečného ničení. Nepatrný čin, ale zahřeje u srdce.
Přiběhl k němu pobočník. "Blíží se povstalecká flotila, pane."
"Soustřeďte do toho sektoru veškerou palbu," odpověděl vyděšeně. Konzole na vzdálené stěně začala hořet.
"Stíhačky ve struktuře jsou mimo dosah našich obranných systémů, veliteli. Neměli bychom -"
"Zaplavte sektory 304 a 138. To by je mělo zastavit." Zvedl na pobočníka obočí.
Pobočníkovi to nedávalo příliš smysl, důvodně pochyboval, jestli velitel dobře chápe situaci. "Ale pane…"
"Jaký je rotační faktor vzhledem k dostřelu na Endor?"
Pobočník zkontroloval počítačovou obrazovku. "Cíl měsíc je nula celá, nula dva, pane. Veliteli, flotila -"
"Zrychlete rotaci, dokud nebude měsíc na dosah, a pak na můj povel zahájíte palbu."
"Ano, pane." Pobočník stiskl řadu spínačů. "Zrychlujeme rotaci, pane. Cíl měsíc nula celá, nula jedna, pane. Šedesát vteřin, než budeme na dostřel. Pane, sbohem, pane." Pobočník zasalutoval, přistrčil odpalovací spínač Jerjerrodovi do ruky a vyběhl ze dveří, zatímco kontrolním střediskem otřásla další exploze.
Jerjerrod se na průzor klidně usmíval. Ze stínu Hvězdy smrti začínal vyplouvat Endor. Jerjerrod v ruce laskal odpalovací spínač. Cíl měsíc nula celá, nula nula pět. Ve vedlejší místnosti se zvedl řev. Třicet vteřin do zahájení palby.

Lando letěl k cíli šachtou k hlavnímu reaktoru. Z ostatních zůstal jenom Wedge, který letěl před ním, a Zlatý, který se držel těsně za ním. V patách stále měli několik stíhaček TIE.
Tady blízko středu byly zákruty široké sotva pro dva letouny, a při té rychlosti, kterou se Lando řítil, museli ostře zatáčet každých pět nebo deset vteřin. Další císařský tryskáč se roztříštil o stěnu; druhý sestřelil Zlatého. Zbývali dva. Landovi střelci na zádi nutili zbývající stíhačky TIE v úzkém prostoru poskakovat, dokud nebyla na dohled šachta hlavního reaktoru. Nikdy neviděli tak děsivý reaktor.
"Je moc velký, Zlatý veliteli," zaječel Wedge. "Moje protonová torpéda ho ani neškrábnou."
"Zaměř se na energetický regulátor na severní věži," nařídil Lando. "Já si vezmu na starost hlavní reaktor. Vezeme třaskavé střely - měly by pláštěm proniknout. Ale jakmile je vypustím, nebudeme mít moc času, abychom se odsud vymotali."
"Už jsem na cestě," vykřikl Wedge. Odpálil svoje torpéda s corelliánským válečným pokřikem, zasáhl obě strany

severní věže a vzápětí se od Landa oddělil a zrychlil.
Falcon čekal ještě tři nebezpečné vteřiny, a pak s mohutným rachotem odpálil třaskavé střely. V příští vteřině nastal výbuch, příliš jasný, než aby bylo možné vidět, co se stalo. A pak se začal celý reaktor hroutit. "Přímý zásah!" zakřičel Lando. "Teď to bude ostré." Šachta nad ním se už propadala a připomínala tunel. Falcon manévroval křivolakou výpustí přes ohňové stěny a hroutícími se šachtami, a stále se nořil do dalších a dalších explozí.
Wedge vyletěl na povrch rychlostí blízkou světelné, obkroužil přivrácenou stranu Endoru a zamířil do volného vesmíru, mělkým obloukem zpomaloval, a pak se vracel do bezpečí na měsíci.
O chvíli později Luke v nestabilním císařském raketoplánu unikl z hlavního doku právě v okamžiku, kdy se sekce začala naprosto rozpadat. Jeho rozkymácené plavidlo také zamířilo do nedalekého zeleného útočiště.
A nakonec ze srdce toho strašného požáru vylétl jako střela Millennium Falcon a zamířil k Endoru, právě včas, než Hvězda smrti v oslepujícím záblesku padla do zapomnění, podobná planoucí supernově.

V údolíčku zarostlém kapradím Han právě ovazoval Leinu zraněnou ruku, když Hvězda smrti vybuchla. Upoutala pozornost všech, ať byli kdokoli - Ewoků, zajatých těžkooděnců, povstaleckých vojáků - všichni sledovali tento poslední, bouřlivý záblesk sebezničující exploze, který ozářil večerní nebe. Povstalci propukli v jásot.
Leia se dotkla Hanovy tváře. Sklonil se k ní a políbil ji; pak se znovu posadil a díval se, jak se její oči upírají na hvězdné nebe.
"No tak," vyrušil ji. "Vsadím se, že Luke se odtamtud dostal dřív, než to bouchlo."
Přikývla. "Ano. Cítím to." Prostřednictvím síly pocítila dotek živé bratrovy přítomnosti. Vyslala mu svoje nitro vstříc, aby ten dotek opětovala, aby Luka ujistila, že je v pořádku. Všechno bylo v pořádku.
Han se na ni díval a cítil hlubokou, zvláštní lásku. Protože byla zvláštní ženou. Princeznou nejen podle titulu, ale i srdcem. Obdivoval, jak je statečná, a přitom tak křehká. Kdysi chtěl pro sebe všechno, co mohl chtít, protože to chtěl. Teď chtěl všechno pro ni. Všechno pro ni. A teď viděl, že to, po čem velmi touží, je Luke.
"Ty ho máš opravdu ráda, viď?"
Přikývla a prohlížela si nebe. Byl naživu, Luke byl naživu. A ten druhý - ten Temný - byl mrtvý.
"No, poslouchej," pokračoval Han. "Já to chápu. Až se vrátí, nebudu vám stát v cestě…"
Pokradmu se na něho podívala, najednou si uvědomila, že si nějak nerozumějí, každý mluví o něčem jiném. "O čem to mluvíš?" řekla. Pak si uvědomila, o čem mluví. "Ach ne. Ne," rozesmála se, "tak to vůbec není - Luke je můj bratr."
Hana to nejdřív ohromilo, pak zmátlo a rozradostnilo. Tím pádem všechno bylo báječné, prostě báječné.
Vzal ji do náručí, objal, a položil ji zpátky do kapradí… a opatrně, aby neublížil její zraněné ruce, si pod blednoucím jasem hořící Hvězdy lehl vedle ní.

Luke stál na lesní mýtině před velikou hranicí polen a větví. Nahoře leželo neživé tělo Darth Vadera, tiché a oblečené jako za živa. Luke přistrčil k roští pochodeň.
Když plameny mrtvolu pohltily, z průduchů masky se začal řinout dým, podobný černému duchu, který byl konečně osvobozen. Luke se s hlubokým žalem díval do plamenů. Mlčky mu dával poslední sbohem. Jen on sám věřil, že v otci zůstal kousek dobra. Jeho vykoupení teď spolu s plameny stoupalo vstříc noci.
Luke sledoval žhavé uhlíky, které se vznášely k nebi. Tam se ztratily mezi ohňostroji, které povstaleční bojovníci odpalovali na oslavu vítězství. A ty se naopak mísily s táborovými ohni, které blikaly mezi stromy ve vesnicích Ewoků - byly to ohně radosti, pohody a triumfu. Slyšel dunění bubnů, světly ohňů se proplétala hudba a jásot veselících se hrdinů. Lukova radost byla němá, protože se díval do plamenů svého vítězství a ztráty.

Na návsi ewokské vesnice hořel veliký slavnostní táborák. Povstalci a Ewokové se v chladné noci společně sešli u ohně - zpívali, tancovali a smáli se ve společném jazyce svobodných lidí. Dokonce i Teebo a Artoo se usmířili a společně křepčili, zatímco ostatní jim tleskali do taktu. Threepio, jehož královské časy ve vesnici skončily, se spokojil s tím, že seděl vedle malého otáčejícího se droida, který byl jeho nejlepším přítelem ve vesmíru. Děkoval Výrobci, že se kapitánovi Solovi podařilo Artoo opravit, nemluvě o paní Leie - přestože Solo neměl o protokolu ponětí, měl svoje světlé chvíle. A poděkoval Výrobci, že ta krvavá válka skončila.
Zajatce poslali v raketoplánech ke zbytkům císařské flotily - o všechno se staraly povstalecké hvězdné křižníky. Tam někde nahoře. Hvězda smrti vyhořela na popel.
Han, Leia a Chewbacca stáli kousek stranou od toho veselí. Stáli blízko u sebe, nemluvili; chvílemi se podívali na stezku, která vedla do vesnice. Napůl čekali, napůl se snažili nečekat; nemohli dělat nic jiného.
Nakonec byla jejich trpělivost odměněna; po chodníku klopýtali Luke a Lando, vyčerpaní, ale šťastní, a vynořili se ze tmy do světla. Přátelé je pospíchali pozdravit. Všichni se objímali, jásali, poskakovali, padali, a nakonec se jenom objímali, neschopní slova, spokojení s tím, že cítí jeden druhého na blízku.
Po chvíli se sem přikradli také oba droidi, a postavili se po bok svým nejlepším kamarádům.
Chlupatí Ewokové pokračovali v divokých oslavách hluboko do noci, zatímco malá skupina statečných dobrodruhů je pozorovala.
Luke hleděl do plamenů, a na prchavý okamžik se mu zdálo, že v plamenech vidí tančit tváře - Yodovu a Benovu; nebo to byl jeho otec? Oddělil se od svých společníků a snažil se uvidět, co tváře říkají; byly téměř nepostižitelné, promlouvaly jenom ke stínům, které plameny vrhaly, a pak zmizely docela.
Luka to na chvíli rozesmutnilo, ale potom ho Leia vzala za ruku a přivedla zpátky k ostatním, zpátky do kruhu tepla, přátelství a lásky.
Impérium bylo mrtvé.

Ať žije Aliance.